

http://baophapluat.vn

Pháp luật

VÌ NHÀ NƯỚC PHÁP QUYỀN XHCN VIỆT NAM!

SỐ 280
(9.454)
6/10/2024

XUẤT BẢN TỪ NĂM 1985

CƠ QUAN CỦA BỘ TƯ PHÁP

VIỆT NAM

CHỦ NHẬT

Một mảnh hồn Hà Nội

● Nguồn: TT studio

Trang: 4+5+6+7+8

PHÁT HÀNH CHỦ NHẬT HÀNG TUẦN TRÊN TOÀN QUỐC - GIÁ: 7.300Đ

Tầm quan trọng của chiến lược hợp tác bảo tồn

Mới đây, Vụ Hợp tác Quốc tế (Bộ TN&MT) đã tổ chức Hội thảo “Đánh giá công tác quản lý, bảo tồn, phát triển bền vững đa dạng sinh học (ĐDSH), hệ sinh thái tại các Vườn di sản ASEAN tại Việt Nam”. Đây là hội thảo đầu tiên trong chuỗi các hội thảo sẽ được tổ chức trong khuôn khổ của Nhiệm vụ “Kết nối các Vườn di sản ASEAN (AHP) của Việt Nam giai đoạn 2023 - 2025 theo chương trình hành động quốc gia về ĐDSH”. Ông Lê Ngọc Tuấn, Vụ trưởng Vụ Hợp tác quốc tế (Bộ TN&MT) cho biết: Chương trình Vườn di sản ASEAN (ASEAN Heritage Park - AHP) là một trong những sáng kiến hợp tác ASEAN về môi trường, trên cơ sở Tuyên bố về các Vườn di sản của Bộ trưởng Môi trường các nước ASEAN từ năm 2003. Mục tiêu chính là bảo tồn toàn diện các hệ sinh thái quan trọng, mang tính độc đáo đặc biệt của khu vực ASEAN.

Theo ông Nguyễn Thành Vinh, Trưởng phòng Quản lý di sản thiên nhiên, Cục Bảo tồn thiên nhiên và ĐDSH (Bộ TN&MT), định hướng bảo vệ, phát triển bền vững, bảo tồn ĐDSH tại các AHP tại Việt Nam tập trung vào 3 mục tiêu chiến lược. Đó là xây dựng các thỏa thuận giữa các AHP và các bên liên quan nhằm bảo tồn những khu vực được ưu tiên bảo vệ; tăng cường năng lực của các cơ quan quản lý AHP thông qua xây dựng năng lực, kết nối mạng lưới khu vực và trao đổi kinh nghiệm, tham quan, học tập; tăng cường năng lực của các cơ quan quản lý AHP để thu hút sự tham gia của cộng đồng địa phương, thúc đẩy tầm quan trọng của các vùng đệm AHP đối với mục tiêu phát triển nông thôn và giảm thiểu tác động của biến đổi khí hậu. Ông Vinh nhấn mạnh việc hợp tác quản lý trong mạng lưới Vườn di sản ASEAN sẽ mang lại nhiều lợi ích, đơn cử như giúp tăng quyền tiếp cận tri thức truyền thống và khai thác bền vững của cộng đồng địa phương đối với tài nguyên thiên nhiên; tăng cường sự tham gia của cộng đồng địa phương, tăng cường các nguồn tài trợ cho AHP;...

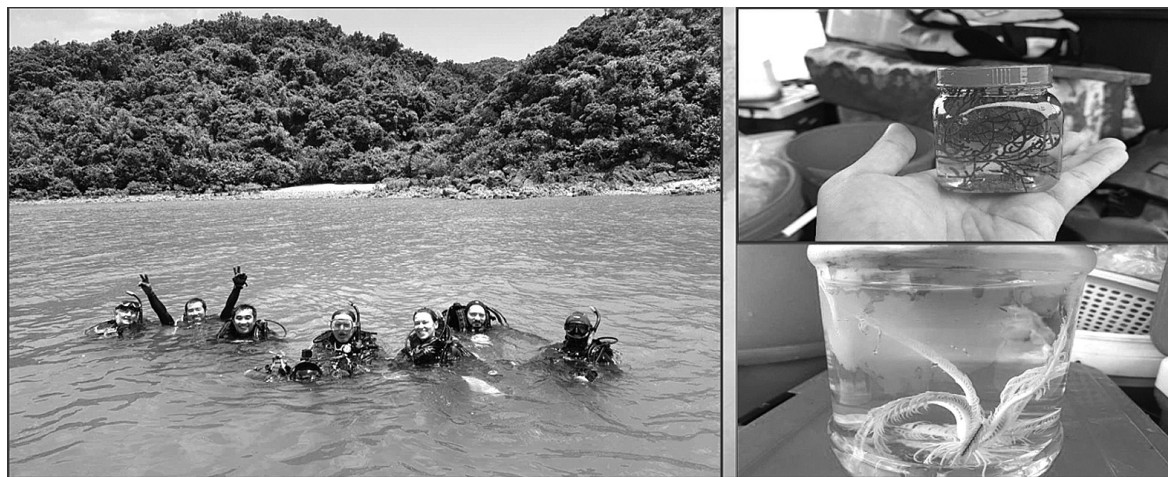
Bài học kinh nghiệm

Vườn quốc gia (VQG) Hoàng Liên, thuộc UBND tỉnh Lào Cai, quản lý diện tích 28.498ha, trong đó có 20.998ha ở tỉnh Lào Cai và 7.500ha ở Lai Châu. Là một trong những khu rừng đặc dụng lớn nhất Việt Nam, Hoàng Liên được IUCN công nhận là trung tâm ĐDSH và được xếp loại A bởi Quỹ Môi trường toàn cầu. Từ khi được công nhận là Vườn di sản ASEAN năm 2003, VQG

Kết nối các Vườn di sản ASEAN Việt Nam

● Hoạt động giáo dục, trải nghiệm cho học sinh tại VQG Hoàng Liên. (Ảnh: VQG Hoàng Liên)

● Hợp tác nghiên cứu giữa Ban Quản lý VQG Bái Tử Long và Trung tâm Nhiệt đới Việt - Nga thuộc Bộ Quốc phòng. (Ảnh: VQG Bái Tử Long)

Các Vườn di sản ASEAN góp phần quan trọng trong bảo tồn nguồn gen, đảm bảo sử dụng bền vững các hệ sinh thái, duy trì các khu vực tự nhiên có giá trị văn hóa, giáo dục và nâng cao nhận thức về bảo tồn đa dạng sinh học của người dân các nước ASEAN. Việc hợp tác quản lý trong mạng lưới Vườn di sản ASEAN cho thấy nhiều kết quả tích cực hơn cho công tác bảo tồn hiệu quả.

Hoàng Liên cam kết bảo tồn các hệ sinh thái quan trọng, duy trì giá trị văn hóa và giáo dục, đồng thời nâng cao nhận thức cộng đồng về bảo tồn ĐDSH.

Theo ông Vũ Đức Quyền - Phó Giám đốc VQG Hoàng Liên, VQG Hoàng Liên tập trung vào công tác bảo vệ và phát triển rừng, thực hiện các phương án quản lý bền vững đến năm 2030 và tầm nhìn đến 2050. Diện tích rừng và đất lâm nghiệp được bảo vệ chặt chẽ, với các hoạt động tuần tra, kiểm soát hiệu quả. Vườn cũng chú trọng công tác tuyên truyền, giáo dục pháp luật cho cộng đồng. Ngoài việc bảo tồn, VQG còn triển khai các đề tài nghiên cứu khoa học nhằm bảo

tồn nguồn gen các loài nguy cấp. Hợp tác quốc tế là một phần quan trọng trong công tác nghiên cứu và phát triển, với nhiều chương trình hợp tác nổi bật được thực hiện. VQG Hoàng Liên cũng phát triển du lịch sinh thái và giáo dục môi trường thông qua nhiều hoạt động ngoại khóa và tuyên truyền cho cộng đồng. Công tác cứu hộ động vật hoang dã được thực hiện hiệu quả với tỷ lệ thành công cao.

Tuy nhiên, VQG Hoàng Liên cũng phải đối mặt với nhiều thách thức, bao gồm sự can thiệp của con người và áp lực từ nhu cầu kinh tế. Do đó, ông Quyền cũng đưa ra 5 bài học kinh nghiệm: cần phát huy vai trò, trách nhiệm của hệ thống chính trị ở địa phương; nâng cao nhận thức cộng đồng, đặc biệt là người dân địa phương cùng với giáo dục thế hệ trẻ về tình yêu thiên nhiên; thúc đẩy mô hình du lịch sinh thái có sự tham gia của cộng đồng; chia sẻ lợi ích từ rừng thông qua các dịch vụ môi trường. Về lâu dài, để giải quyết được những sức ép lên tài nguyên rừng đặc dụng; và quan tâm đến việc tạo sinh kế ổn định, giảm nghèo.

Một điển hình khác là VQG Bái Tử Long, với tổng diện tích 15.783ha, bao gồm 6.125ha đảo và 9.658ha mặt nước biển, một khu vực bảo tồn thiên nhiên độc đáo ở Quảng Ninh. Theo ông Đinh Sỹ Nguyên - Phó Giám đốc VQG Bái Tử Long, điểm độc đáo của VQG là đảo Trà Ngộ Lớn, với cấu trúc địa chất độc đáo, gồm cả núi đất và núi đá vôi, tạo nên hệ sinh thái phong phú. Khu vực này đã được các chuyên gia quốc tế đánh giá là có giá trị sinh thái và khoa học cao.

Thời gian qua, VQG Bái Tử Long đã tiến hành nhiều hoạt động quản lý và bảo vệ môi trường biển, trong đó bao gồm việc di dời cộng đồng nuôi trồng thủy sản ra khỏi vùng biển và giám sát hệ sinh thái san hô. Ngoài ra, các hoạt động bảo tồn ĐDSH đã giúp Bái Tử Long được công nhận với nhiều loài cây di sản. VQG cũng chú trọng giáo dục cộng đồng về bảo vệ môi trường, đặc biệt là thông qua các chiến dịch giảm thiểu rác thải nhựa và tuần tra, kiểm soát tài nguyên. Trong giai đoạn từ năm

2024 - 2026, Ban Quản lý VQG Bái Tử Long phối hợp cùng với Trung tâm Nhiệt đới Việt - Nga thuộc Bộ Quốc phòng triển khai các hoạt động nghiên cứu khoa học và công nghệ, điển hình là nghiên cứu thử nghiệm phục hồi san hô bị suy thoái tại khu vực biển VQG Bái Tử Long bằng phương pháp phân vi mảnh.

Ông Nguyễn cũng đưa ra nhiều đề xuất đối với Cục Bảo tồn thiên nhiên và ĐDSH, bao gồm việc sớm hoàn thiện hệ thống VQG Việt Nam và cơ sở dữ liệu về tài nguyên ĐDSH, đẩy mạnh “Chương trình Di sản trong Di sản”, cùng với việc tăng cường tổ chức các hội thảo, tập huấn hướng dẫn xây dựng Quy chế quản lý, Kế hoạch quản lý bảo vệ môi trường tại các VQG. Tại địa phương, ông đề xuất UBND các tỉnh sớm chỉ đạo chuẩn hóa, đồng bộ giữa các quy định, quy hoạch, ví như quy hoạch tỉnh, quy hoạch rừng...; đồng thời chỉ đạo thực hiện thống nhất trong công tác quản lý đất rừng đặc dụng trong một chủ thể.

Hoàn thiện hành lang pháp lý hướng đến tương lai

Pháp luật Việt Nam hiện hành đã có nhiều quy định cụ thể về nhiệm vụ, giải pháp quản lý, bảo vệ môi trường di sản thiên nhiên. Trong đó, Luật Bảo vệ môi trường 2020 có 39 điều, Nghị định số 08/2022/NĐ-CP có 43 điều, Thông tư 02/2022/TT-BTNMT có 20 điều quy định trực tiếp về vấn đề này.

Theo lộ trình đến năm 2025, Việt Nam đặt mục tiêu có thêm 3 Vườn di sản ASEAN, phù hợp với mục tiêu đã đề ra trong Chiến lược ĐDSH đến năm 2030, tầm nhìn năm 2050. Theo đó, Cục Bảo tồn thiên nhiên và ĐDSH, phối hợp với Vụ Hợp tác quốc tế sẽ tham mưu cho Bộ TN&MT tiếp tục hoàn thiện hướng dẫn các địa phương lập hồ sơ tham gia Vườn di sản ASEAN; hướng dẫn kỹ thuật về quản lý bảo vệ môi trường, thiên nhiên. Trong năm nay, Bộ TN&MT sẽ ban hành thông tư về quy trình kiểm kê, quan trắc ĐDSH và thông tư hướng dẫn quy định kỹ thuật để các địa phương, VQG triển khai. Bộ cũng đang nghiên cứu, ban hành tiêu chí đánh giá quản lý môi trường, di sản thiên nhiên với các địa phương, thành lập mạng lưới AHP Việt Nam và xây dựng quy chế hợp tác để trao đổi kinh nghiệm giữa các chuyên gia, đánh giá hiệu quả quản lý khu bảo tồn.

Ông Nguyễn Thành Vinh nhấn mạnh rằng các VQG và khu bảo tồn cần tích hợp quy chế bảo vệ môi trường với kế hoạch bảo tồn rừng bền vững. Đồng thời, các đơn vị này cần tiếp tục đánh giá công tác quản lý môi trường và tài nguyên thiên nhiên, cập nhật thông tin vào cơ sở dữ liệu quốc gia về ĐDSH. Việc giám sát cần được thực hiện để kịp thời ngăn chặn các hành vi vi phạm pháp luật, đặc biệt trong lĩnh vực lâm nghiệp, thủy sản, ĐDSH, đất đai và phải báo cáo lên các cơ quan liên quan. **ĐIỀU BẢO**

Việt Nam là một trong những quốc gia có số lượng Vườn di sản ASEAN được công nhận nhiều nhất Đông Nam Á. Đến nay, Việt Nam đã có 12 khu vực được công nhận là Vườn di sản ASEAN, gồm: VQG Hoàng Liên (Lào Cai, Lai Châu), VQG Ba Bể (Bắc Kạn), VQG Vũ Quang (Hà Tĩnh), VQG Bái Tử Long (Quảng Ninh), Khu bảo tồn Ngọc Linh (Kon Tum), VQG Chư Mom Ray (Kon Tum), VQG Kon Ka Kinh (Gia Lai), VQG U Minh Thượng (Kiên Giang), VQG Bidoup - Núi Bà (Lâm Đồng), VQG Lò Gò - Xa Mát (Tây Ninh), VQG Côn Đảo (Bà Rịa - Vũng Tàu) và VQG Bạch Mã (Thừa Thiên Huế).

Đổi mới sáng tạo là lựa chọn chiến lược, ưu tiên hàng đầu

● Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính phát biểu ghi hình tại lễ công bố GII 2024.

Phát biểu ghi hình tại sự kiện công bố Báo cáo GII 2024, Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính nhấn mạnh, đổi mới sáng tạo là yêu cầu khách quan, lựa chọn chiến lược và ưu tiên hàng đầu của các nước trong quá trình phát triển nhanh, bền vững và không để ai bị bỏ lại phía sau.

● Việt Nam trong top đầu thế giới về chỉ số sáng tạo. (Ảnh trong bài: Bộ KH-CN)

Việt Nam tiếp tục thăng hạng về chỉ số sáng tạo

Báo cáo Chỉ số Đổi mới sáng tạo toàn cầu 2024 cho thấy Việt Nam được xếp hạng 44/133 quốc gia, nền kinh tế, tăng 2 bậc so với năm 2023, trong đó có 3 chỉ số đứng đầu thế giới. Trong 14 năm liền, Việt Nam luôn có kết quả đổi mới sáng tạo cao hơn so với mức độ phát triển.

Theo Báo cáo GII 2024, Việt Nam được xếp hạng 44/133 quốc gia, nền kinh tế, tăng 2 bậc so với năm 2023. Việt Nam tiếp tục có sự cải thiện thứ hạng đầu vào đổi mới sáng tạo tăng 4 bậc so với năm 2023, từ vị trí 57 lên 53 (đầu vào đổi mới sáng tạo gồm 5 trụ cột: Thể chế, Nguồn nhân lực và nghiên cứu, Cơ sở hạ tầng, Trình độ phát triển của thị trường, Trình độ phát triển của doanh nghiệp). Đầu ra đổi mới sáng tạo tăng 4 bậc so với 2023, từ vị trí 40 lên 36 (đầu ra đổi mới sáng tạo gồm 2 trụ cột: Sản phẩm tri thức và công nghệ, Sản phẩm sáng tạo).

Việt Nam duy trì vị trí thứ 2 trong nhóm các quốc gia thu nhập trung bình thấp. Quốc gia thu nhập trung bình thấp xếp trên Việt Nam là Ấn Độ với thứ hạng 39. Ngoài ra, có 5 quốc gia có thu nhập trung bình cao xếp trên Việt Nam là (Trung Quốc xếp hạng 11, Malaysia xếp hạng 33, Thổ Nhĩ Kỳ xếp hạng 37, Bulgari xếp hạng 38 và Thái Lan xếp hạng 41). Còn lại tất cả các quốc gia xếp trên Việt Nam đều là các quốc gia có nền công nghiệp phát triển, thuộc nhóm thu nhập cao. Trong khu vực ASEAN, Việt Nam đứng thứ 4 (sau Singapore, Malaysia và Thái Lan).

Trong Báo cáo GII 2024 của WIPO, Việt Nam được WIPO ghi

nhận là một trong 8 quốc gia thu nhập trung bình cải thiện thứ hạng nhiều nhất tính từ năm 2013 (gồm Trung Quốc, Thổ Nhĩ Kỳ, Ấn Độ, Việt Nam, Philippines, Indonesia, Iran và Marocco). Việt Nam cũng là một trong 3 quốc gia giữ kỷ lục có thành tích vượt trội so với mức độ phát triển trong 14 năm liền tiếp (gồm Ấn Độ, Moldova và Việt Nam).

Trong 14 năm liền, Việt Nam luôn có kết quả đổi mới sáng tạo cao hơn so với mức độ phát triển, cho thấy hiệu quả trong việc chuyển các nguồn lực đầu vào thành kết quả đầu ra đổi mới sáng tạo. Điểm số các trụ cột của Việt Nam cao hơn các quốc gia ở nhóm thu nhập trung bình thấp và thậm chí còn cao hơn nhóm thu nhập trung bình cao, ngoại trừ trụ cột 2 về Nguồn nhân lực và nghiên cứu.

Trong đó, năm 2024, Việt Nam có 3 chỉ số đứng đầu thế giới là chỉ số về nhập khẩu công nghệ cao, xuất khẩu công nghệ cao và xuất khẩu hàng hóa sáng tạo. Có 3 chỉ số thuộc nhóm 10 quốc gia dẫn đầu thế giới là: Tốc độ tăng năng suất lao động (xếp hạng 3); số lượng ứng dụng điện thoại thông minh được tạo ra (xếp hạng 7) và phần chi nghiên cứu và phát triển do doanh nghiệp trang trải/tổng chi nghiên cứu và phát triển (xếp hạng 9).

Phát biểu ghi hình tại sự kiện công bố Báo cáo GII 2024, Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính nhấn mạnh, đổi mới sáng tạo là yêu cầu khách quan, lựa chọn chiến lược và ưu tiên hàng đầu của các nước trong quá trình phát triển nhanh, bền vững và không để ai bị bỏ lại phía sau. Trong quá trình đổi mới sáng tạo, Việt Nam xác định quan điểm lấy người dân làm trung

tâm, làm chủ thể, người dân phải thực sự được hưởng thụ thành quả của đổi mới sáng tạo.

Theo Thủ tướng, đổi mới sáng tạo tác động đến toàn dân, toàn diện và toàn cầu, ảnh hưởng đến phát triển kinh tế - xã hội, vì vậy chúng ta phải có cách tiếp cận toàn cầu, cách tiếp cận toàn dân, đề cao chủ nghĩa đa phương, kêu gọi sự hợp tác quốc tế trong quá trình thúc đẩy tiến trình đổi mới sáng tạo.

Thủ tướng Phạm Minh Chính bày tỏ: “Việt Nam xác định giáo dục đào tạo, KH&CN là quốc sách hàng đầu, trong đó lấy đổi mới sáng tạo vừa là động lực, vừa là nguồn lực, vừa là mục tiêu của sự phát triển và góp phần vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, góp phần thúc đẩy để xây dựng đất nước Việt Nam hùng cường, thịnh vượng, Nhân dân Việt Nam ngày càng được hạnh phúc và ấm no. Chúng tôi rất cảm ơn, trân trọng và đánh giá cao sự giúp đỡ của các tổ chức quốc tế, trong đó có WIPO cũng như các nhà khoa học, các chuyên gia đến hợp tác giúp đỡ chúng tôi trong quá trình thúc đẩy đổi mới sáng tạo phục vụ phát triển đất nước nhanh và bền vững”.

Là những quốc gia “leo dốc” nhanh nhất 10 năm qua

Trao đổi với báo chí, Bộ trưởng Bộ KH&CN Huỳnh Thành Đạt cho biết, những kết quả này có được là nhờ những chỉ đạo quyết liệt, thường xuyên, liên tục của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, các Phó Thủ tướng Chính phủ cũng như nỗ lực của các Bộ, ngành, địa phương, các tổ chức KH&CN, các tổ chức hỗ trợ đổi mới sáng tạo và cộng đồng doanh nghiệp trong

những năm qua. Đặc biệt là trong bối cảnh nền kinh tế đang có sự phục hồi tương đối sau tác động nặng nề của đại dịch COVID-19.

Các doanh nghiệp đã tích cực, chủ động trong hoạt động sản xuất kinh doanh và đổi mới sáng tạo, thể hiện rất rõ về tỉ lệ chi cho nghiên cứu và phát triển của doanh nghiệp chiếm phần lớn trong tổng chi nghiên cứu và phát triển, tăng cường liên kết viện - trường - doanh nghiệp, liên kết cụm.

Theo Bộ trưởng Huỳnh Thành Đạt, để duy trì và tiếp tục cải thiện thứ hạng GII một cách bền vững, Việt Nam cần tiếp tục chú trọng các yếu tố đầu vào của đổi mới sáng tạo, trong đó lưu ý cải thiện các nhóm chỉ số hiện còn chưa tốt.

Đặc biệt, cần có các đột phá trong cơ chế, chính sách, tạo động lực cho phát triển KHCN và đổi mới sáng tạo và ứng dụng kết quả KHCN và đổi mới sáng tạo vào sản xuất để phát triển KHCN và đổi mới sáng tạo thực sự là lực lượng sản xuất trực tiếp, là động lực chính của mô hình tăng trưởng kinh tế, thúc đẩy phát triển kinh tế số.

Bên cạnh đó, nâng cao năng lực của doanh nghiệp về tiếp thu, làm chủ và từng bước tham gia tạo ra công nghệ. Tăng cường nhập khẩu và năng lực tiếp thu công nghệ tiên tiến của thế giới; ưu tiên các dự án thân thiện với môi trường, có tiềm năng đóng góp lan tỏa, liên kết với doanh nghiệp trong nước để tham gia chuỗi giá trị toàn cầu. Tiếp tục phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo, trong đó quan tâm đến các khởi nghiệp sáng tạo có tác động tích cực đến môi trường và xã hội.

Bộ trưởng cho rằng, các Bộ, ngành, theo chỉ đạo của Chính phủ tại Nghị quyết 02/NQ-CP hằng năm và theo chức năng, nhiệm vụ được giao cần xác định và triển khai những giải pháp căn cơ, đồng bộ, dài hạn nhằm cải thiện các chỉ số GII có thứ hạng thấp trong nhiều năm liền. Đồng thời có giải pháp hiệu quả, nhanh chóng khắc phục tình trạng thiếu

Một số chỉ số chưa cải thiện cần tiếp tục quan tâm

Theo đó, GII cũng chỉ ra các vấn đề về thể chế vẫn cần nhiều nỗ lực cải thiện để tạo điều kiện thuận lợi cho phát triển kinh tế - xã hội dựa trên KHCN&ĐMST. Chỉ số Hiệu quả thực thi pháp luật vẫn chưa có sự cải thiện, xếp hạng 72 như năm 2023 (dù điểm số có cải thiện nhưng mức độ cải thiện không bằng các quốc gia khác).

Về Giáo dục và Giáo dục đại học, tỷ lệ sinh viên nhập học đại học tăng 05 bậc, xếp hạng 78, các chỉ số còn lại trong hai nhóm chỉ số này vẫn chưa có sự cải thiện. Chỉ số Điểm PISA về Đọc, Toán và Khoa học giảm 20 bậc từ thứ hạng 83 xuống; chỉ số Tỷ lệ sinh viên tốt nghiệp ngành khoa học và kỹ thuật giảm 04 bậc, từ hạng 59 xuống 63. Hai chỉ số Chi công cho mỗi học sinh trung học và số năm đi học kỳ vọng vẫn chưa có dữ liệu thống kê. Chỉ số tỷ lệ sinh viên nước ngoài học tập trong nước tiếp tục ở thứ hạng thấp và giảm từ thứ hạng 103 xuống 105...

dữ liệu, dữ liệu không cập nhật để kết quả đánh giá sát thực hơn.

Các địa phương cần tích cực có các giải pháp cải thiện chỉ số đổi mới sáng tạo cấp địa phương (PII), qua đó góp phần cải thiện chỉ số GII. Chỉ số GII là một bộ công cụ đánh giá năng lực đổi mới sáng tạo quốc gia có uy tín trên thế giới, phản ánh mô hình phát triển kinh tế - xã hội dựa trên KHCN và đổi mới sáng tạo của các quốc gia. Qua đó, các quốc gia thấy được bức tranh tổng thể cũng như các điểm mạnh, điểm yếu của mình.

Vì lý do này mà GII hiện được chính phủ nhiều quốc gia sử dụng như một công cụ tham chiếu quan trọng cho quản lý nhà nước về KHCN và đổi mới sáng tạo, cũng như để xây dựng các chính sách khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo (Ấn Độ, Trung Quốc, Philippines, Columbia, Brazil...).

Thời gian qua, Chính phủ đã sử dụng bộ chỉ số này như một trong các công cụ quản lý điều hành quan trọng và đã phân công các Bộ, cơ quan, địa phương cùng có trách nhiệm cải thiện chỉ số. Trong đó, Bộ KH&CN được giao nhiệm vụ là đầu mối theo dõi, điều phối chung. Từ năm 2017 đến nay, chỉ số GII của Việt Nam liên tục được cải thiện, tăng từ vị trí 59 (năm 2016) lên 44 năm 2024.

Tổng Giám đốc WIPO Darren Tang chúc mừng các thành tựu phát triển kinh tế - xã hội của Việt Nam trong thời gian gần đây, đánh giá cao sự quan tâm của Đảng và Nhà nước Việt Nam đối với khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo và sở hữu trí tuệ. Cụ thể, trong Báo cáo Chỉ số đổi mới sáng tạo toàn cầu năm 2024, Việt Nam đã tăng 2 bậc so với năm trước, lên 44/132 quốc gia. Theo báo cáo của WIPO, Thụy Sĩ, Thụy Điển, Mỹ, Singapore và Anh có nền kinh tế đổi mới nhất thế giới, trong khi Trung Quốc, Thổ Nhĩ Kỳ, Ấn Độ, Việt Nam và Philippines là những quốc gia “leo dốc 10 năm” nhanh nhất.

NGUYỆT THƯƠNG

Kết nối công nghệ và đổi mới sáng tạo Việt Nam năm 2024

Ứng dụng, chuyển giao, đổi mới công nghệ và đổi mới sáng tạo đóng vai trò quan trọng trong việc nâng cao năng suất, chất lượng, năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp. Trình độ và năng lực công nghệ là yếu tố then chốt giúp các doanh nghiệp tạo ra những sản phẩm, dịch vụ vượt trội, đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của thị trường.

Ngày 30/9 - 1/10/2024, tại Trung tâm Hội nghị quốc gia, Hà Nội sẽ diễn ra sự kiện Kết nối công nghệ và đổi mới sáng tạo Việt Nam năm 2024 (Techconnect and Innovation Vietnam 2024) với chủ đề “Thúc đẩy đổi mới sáng tạo - Động lực cho phát triển kinh tế - xã hội nhanh và bền vững”.

MỘT MẢNH HỒN HÀ NỘI

Bản sắc người Hà Nội qua "lăng kính" lịch sử

Hà Nội, với bề dày lịch sử hơn nghìn năm văn hiến, là nơi hội tụ và lan tỏa những giá trị văn hóa đặc sắc của dân tộc Việt Nam. Sự hào hoa, lịch lãm của người Hà Nội không chỉ thể hiện trong lối sống hàng ngày mà còn được thể hiện qua truyền thống ứng xử, nếp nghĩ và phong cách sinh hoạt. Người Hà Nội nổi tiếng với sự tinh tế, điềm đạm, biết cách giữ gìn những giá trị truyền thống nhưng không ngừng học hỏi để phát triển.

Sau khi giành lại độc lập, đời sống văn hóa của người Hà Nội tiếp tục phát triển mạnh mẽ. Trong những năm tháng khó khăn của chiến tranh và thời kỳ bao cấp, người Hà Nội vẫn giữ được sự thanh lịch trong cách ăn mặc, trong lời ăn tiếng nói và cả trong cách ứng xử với nhau. Họ có ý thức cao về việc gìn giữ, phát huy truyền thống, đặc biệt là những nét văn hóa như lễ hội, âm thực, nghệ thuật, kiến trúc. Hình ảnh những người phụ nữ mặc áo dài thướt tha trên những con phố cổ kính hay những người đàn ông lịch lãm trong tà áo sơ mi trắng bên Hồ Hoàn Kiếm vẫn là biểu tượng của nét đẹp Hà Nội. "Ăn Bắc, mặc Kinh" là câu ngạn ngữ gợi lên nét đẹp trong trang phục của người kinh đô Thăng Long, mang đậm dấu ấn Hà thành cổ kính và thanh lịch, vẫn là niềm tự hào của người Hà Nội, đặc biệt là những cô gái của 36 phố phường thuở xưa. Cảnh đẹp, văn hóa trà chén vỉa hè, những câu chuyện đậm chất văn hóa nghệ thuật và trí thức tại các quán cà phê đã trở thành một phần không thể thiếu trong đời sống tinh thần của người Hà Nội.

Trải qua các giai đoạn lịch sử, Hà Nội không chỉ giữ được bản sắc văn hóa của mình mà còn là nơi tiếp thu, giao thoa với nhiều nền văn hóa khác nhau. Từ thời kỳ Pháp thuộc, Hà Nội đã chứng kiến sự du nhập của nhiều yếu tố văn hóa phương Tây, nhưng thay vì đánh mất bản sắc, người Hà Nội biết cách dung hòa, biến đổi chúng để trở thành một phần của văn hóa Thủ đô. Trong thời kỳ chống Mỹ, Hà Nội là trung tâm của cuộc kháng chiến chống ngoại xâm, nhưng cũng là nơi duy trì đời sống văn hóa sôi động. Những buổi biểu diễn ca nhạc, những đêm thơ ca và những hoạt động nghệ thuật quần chúng đã trở thành một phần của đời sống người dân. Thậm chí trong những ngày tháng khó khăn nhất, người Hà Nội vẫn duy trì các giá trị văn hóa truyền thống như đón Tết, tổ chức lễ hội, giữ gìn lễ nghĩa gia đình.

Trong 7 thập kỷ kể từ ngày giải phóng, Hà Nội đã trải qua nhiều giai đoạn phát triển, từ thời kỳ khôi phục kinh tế sau chiến tranh đến thời kỳ bao cấp và đổi mới, hội nhập quốc tế.

● Hà Nội nỗ lực trở thành một thành phố đáng sống cho các thế hệ hôm nay và mai sau. (Ảnh: tuyengiao.vn)

● Trải qua tiến trình lịch sử, cách ăn mặc của người Hà Nội cũng có sự thay đổi theo mỗi thời đại nhưng vẫn giữ được nét thanh lịch. (Ảnh: haufu.hanoi.gov.vn)

● Hà Nội thúc đẩy đổi mới sáng tạo. (Ảnh: Hanoi moi.vn)

Ngày Giải phóng Thủ đô 10/10/1954 đánh dấu một cột mốc lịch sử quan trọng trong hành trình phát triển của Hà Nội. Từ đó đến nay, Thủ đô không ngừng vươn lên và phát triển, từ một thành phố bị tàn phá nặng nề bởi chiến tranh đến một trung tâm kinh tế, chính trị, văn hóa của cả nước. Dù vậy, trong suốt 70 năm qua, người Hà Nội vẫn luôn giữ vững nét hào hoa, thanh lịch trong nếp sống văn hóa, trong khi tiếp thu những giá trị mới để hòa nhập với thế giới hiện đại.

Đặc biệt, sau khi mở cửa nền kinh tế và hội nhập vào thế giới từ cuối thập niên 1980, Hà Nội đã dần chuyển mình trở thành một trung tâm kinh tế năng động, giữ vững vai trò là Thủ đô chính trị, văn hóa của đất nước. Dù trải qua bao nhiêu thay đổi, người Hà Nội vẫn giữ được phong cách sống hào hoa, thanh lịch và có bản sắc riêng. Văn hóa, nghệ thuật, giáo dục và trí thức luôn được coi trọng trong đời sống hàng ngày. Các di sản văn hóa như phố cổ Hà Nội, 36 phố phường và những nét đẹp văn hóa truyền thống luôn là niềm tự hào của người Hà Nội, được gìn giữ qua nhiều thế hệ.

Chuyển mình thành trung tâm công nghiệp hóa, sáng tạo

Ngày nay, Hà Nội không chỉ là trung tâm chính trị của cả nước mà còn đóng vai trò quan trọng trong phát triển kinh tế và

công nghiệp hóa đất nước. Sau nhiều năm nỗ lực, Hà Nội đã từng bước chuyển mình, trở thành một trung tâm công nghiệp hiện đại với nhiều khu công nghiệp, khu chế xuất và các trung tâm công nghệ cao. Công nghiệp hóa đã mang đến cho Hà Nội cơ hội để thúc đẩy nền kinh tế, cải thiện cơ sở hạ tầng và nâng cao chất lượng đời sống người dân. Hà Nội hiện là một trong những đầu tàu kinh tế của Việt Nam, đóng góp lớn vào GDP cả nước. Nhiều dự án đầu tư trong và ngoài nước đã được triển khai, biến Hà Nội thành một điểm đến hấp dẫn cho các nhà đầu tư. Thành phố không ngừng cải thiện môi trường kinh doanh, tăng cường sự kết nối với các đối tác quốc tế, khuyến khích sáng tạo trong doanh nghiệp.

Song song với quá trình công nghiệp hóa, Hà Nội đã định hướng phát triển theo mô hình

● Giao thông xanh ở Hà Nội góp phần bảo vệ môi trường bền vững. (Ảnh: thienhienmoitruong.vn)

thành phố sáng tạo, với mục tiêu phát triển bền vững, thông minh. Hà Nội được UNESCO công nhận là thành phố sáng tạo vào năm 2019, điều này đã đánh dấu một bước ngoặt quan trọng trong chiến lược phát triển đô thị của thành phố. Để trở thành một thành phố sáng tạo, Thủ đô đã không ngừng thúc đẩy các dự án liên quan đến công nghệ, giáo dục, nghệ thuật và văn hóa. Các dự án khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo được chú trọng, với nhiều trung tâm hỗ trợ khởi nghiệp ra đời, giúp các doanh nghiệp trẻ phát triển. Ngoài ra, thành phố cũng đặc biệt quan tâm đến việc bảo vệ môi trường, phát triển giao thông xanh và xây dựng cơ sở hạ tầng hiện đại để phục vụ nhu cầu của người dân.

Mặc dù tiến trình công nghiệp hóa mang lại nhiều thay đổi, nhưng Hà Nội vẫn giữ vững nguyên tắc bảo tồn các giá

trị văn hóa truyền thống. Thành phố luôn nỗ lực hài hòa giữa phát triển kinh tế và gìn giữ di sản văn hóa. Các công trình kiến trúc cổ kính như Hồ Gươm, Văn Miếu - Quốc Tử Giám, Hoàng thành Thăng Long không chỉ được bảo tồn mà còn được đầu tư phát triển thành các điểm du lịch văn hóa nổi bật. Bên cạnh di sản văn hóa vật thể, Hà Nội còn chú trọng đến việc gìn giữ và phát huy các giá trị văn hóa phi vật thể. Những hoạt động văn hóa như lễ hội truyền thống, các buổi biểu diễn nghệ thuật dân gian, và các sự kiện văn hóa đặc trưng của từng khu vực đã được khôi phục và duy trì, góp phần nâng cao đời sống văn hóa tinh thần của người dân, tạo ra nét đặc sắc riêng cho Thủ đô. Ở một góc độ khác, công nghiệp hóa cũng không làm mất đi bản sắc của người Hà Nội. Người dân Thủ đô vẫn giữ được nét thanh lịch, tinh tế và yêu văn hóa.

Sự phát triển của Hà Nội không chỉ dừng lại ở các con số kinh tế mà còn hướng tới việc xây dựng một thành phố đáng sống, nơi mà người dân có thể tận hưởng cuộc sống chất lượng cao trong môi trường trong lành, an toàn và văn minh. Hướng tới một đô thị thông minh và hiện đại, Hà Nội tiếp tục đặt ra những mục tiêu phát triển dài hạn trong tương lai. Thành phố đang đẩy mạnh việc ứng dụng công nghệ số vào quản lý đô thị, đồng thời phát triển các dịch vụ công trực tuyến, hệ thống giao thông thông minh và các giải pháp năng lượng tái tạo. Các dự án lớn như xây dựng metro, phát triển các khu đô thị vệ tinh và xây dựng Hà Nội trở thành một trung tâm kinh tế - văn hóa hàng đầu khu vực Đông Nam Á đang được triển khai mạnh mẽ. Song hành với đó, các chính sách phát triển đô thị bền vững, khuyến khích sử dụng năng lượng sạch, phát triển giao thông công cộng, bảo tồn không gian xanh cũng đang được thành phố ưu tiên thực hiện.

Nhìn lại hành trình 7 thập kỷ, Hà Nội, từ một thành phố hào hoa, lịch lãm đã thực sự chuyển mình mạnh mẽ để trở thành một thành phố sáng tạo và hiện đại. Với tầm nhìn trở thành một thành phố toàn cầu, Hà Nội đang bước vào một giai đoạn phát triển mới, nơi mà công nghiệp hóa, sáng tạo và bảo vệ môi trường sẽ là những yếu tố then chốt trong chiến lược phát triển dài hạn của Thủ đô. Những nỗ lực này sẽ không chỉ tạo ra một thành phố đáng sống cho thế hệ hôm nay mà còn để lại di sản quý báu cho các thế hệ mai sau, khẳng định Hà Nội là trái tim của Việt Nam, là biểu tượng của sự kết hợp hoàn hảo giữa truyền thống và hiện đại. **ĐỖ TRANG**

MỘT MẢNH HỒN HÀ NỘI

Chặng đường 25 năm khẳng định vị thế

Cách đây 25 năm, với những thành tựu nổi bật, Hà Nội vượt qua 70 ứng cử viên, trong đó riêng khu vực châu Á - Thái Bình Dương có 10 ứng cử, để được đề chọn là 1 trong 5 thành phố đại diện cho 5 châu lục được UNESCO vinh danh "Thành phố vì hòa bình". Đây là sự ghi nhận của cộng đồng quốc tế về những thành tựu trong quá trình đổi mới cũng như truyền thống yêu nước, khát vọng tự do, độc lập, hòa bình của toàn thể Nhân dân Việt Nam.

Trên thế giới, việc sở hữu danh hiệu của UNESCO không chỉ là sự công nhận về giá trị văn hóa, lịch sử và tự nhiên của một địa phương hay quốc gia, mà còn là câu phân quan trọng hình thành nên thương hiệu mỗi quốc gia, địa phương. Danh hiệu này có sự đóng góp to lớn cho phát triển kinh tế - xã hội thông qua thu hút khách du lịch, chuyên đổi cơ cấu phát triển kinh tế, thúc đẩy mô hình tăng trưởng xanh, bền vững.

Do đó, ở thời điểm năm 1999, danh hiệu "Thành phố vì hòa bình" đã nâng cao vị trí, uy tín của Hà Nội nói riêng và Việt Nam nói chung ở khu vực và trên trường quốc tế, đồng thời quảng bá, giới thiệu hình ảnh của Hà Nội với thế giới, góp phần tăng cường quan hệ hợp tác quốc tế trong các lĩnh vực về kinh tế, thương mại, đầu tư, văn hóa, dịch vụ, ... Tuy nhiên, danh hiệu này cũng đặt ra thách thức lớn cho Hà Nội trong việc duy trì và phát huy giá trị danh hiệu hoà bình trong tương lai.

Nhận thấy rõ "gánh nặng" trên vai, để xứng đáng với danh hiệu, suốt những năm qua, Hà Nội luôn tập trung lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện nhiệm vụ sắp xếp, kiện toàn tổ chức, bộ máy, hệ thống chính trị các cấp, bảo đảm tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả. Thành phố cũng đã triển khai nhiều dự án về văn hóa, giáo dục truyền thống, bảo vệ môi trường... Nhiều mục tiêu, chương trình, công trình đã được hoàn thành, thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, góp phần cải thiện đời sống người dân.

Nhờ sự nỗ lực đó, nhìn lại chặng đường 25 năm, từ một thành phố có 2,5 triệu dân nay đã tăng lên khoảng 8,5 triệu dân, Hà Nội đã đạt được những thành tựu to lớn trên nhiều phương diện. Trong đó phải kể đến quyết định mở rộng địa giới hành chính vào năm 2008 giúp nâng tầm Thủ đô với hàng loạt công trình tiêu biểu như: Cầu Thanh Trì, cầu Vĩnh Tuy, đại lộ Thăng Long, cầu Nhật Tân, cầu Vĩnh Thịnh, đường Vành đai 3 và Vành đai 3 trên cao, đường Vành đai 2, cao tốc Hà Nội - Hải Phòng, cao tốc Hà Nội - Thái Nguyên, Nhà ga T2 sân bay quốc tế Nội Bài, đường sắt đô thị Cát Linh - Hà Đông... và mới nhất là đường sắt đô thị Nhôn - Cầu Giấy đã được hoàn thành, đưa vào sử dụng.

Hà Nội tự hào "Thành phố vì hòa bình"

● 25 năm Hà Nội xứng danh "Thành phố vì hòa bình". (Hình minh họa - Ảnh: Báo Hà Nội mới)

● Người dân Hà Nội không ngừng lan tỏa nét đẹp người Hà Nội thanh lịch - văn minh. (Hình minh họa - Nguồn: UBND TP Hà Nội)

Ngày 16/7/1999, Hà Nội là Thủ đô duy nhất trong khu vực châu Á - Thái Bình Dương được Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa Liên hợp quốc (UNESCO) trao tặng danh hiệu "Thành phố vì hòa bình". Đến nay, sau 25 năm, Thủ đô Hà Nội không chỉ tự hào về danh hiệu đó mà còn về những nỗ lực không ngừng để trở thành một thành phố hòa bình, hội nhập và phát triển nhưng vẫn giữ bản sắc văn hóa của Thủ đô ngàn năm văn hiến.

Thành phố Hà Nội cũng vinh dự được lựa chọn là nơi tổ chức nhiều sự kiện lớn mang tầm cỡ thế giới và khu vực, khẳng định vai trò cầu nối hòa bình như: Hội nghị Cấp cao APEC, Hội nghị Bộ trưởng Ngoại giao ASEM lần thứ 5, Đại hội đồng Liên minh Nghị viện Thế giới lần thứ 132, Hội nghị Cấp cao ASEAN 37, Hội nghị Nghị sĩ trẻ toàn cầu lần thứ 9 và Hội nghị Thượng đỉnh Hoa Kỳ - Triều Tiên.

Việc Hà Nội trở thành địa điểm tổ chức các sự kiện quốc tế quan trọng không chỉ chứng tỏ uy tín của thành phố trong cộng đồng quốc tế, mà còn thể hiện đóng góp tích cực của Hà Nội cho an ninh khu vực và

thế giới. Bên cạnh đó, việc tổ chức các hội nghị lớn cũng góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, tăng cường giao lưu văn hóa giữa Hà Nội với các quốc gia khác và đặc biệt là đưa hình ảnh Việt Nam đến gần hơn với thế giới. Có lẽ vì thế mà lượng khách quốc tế đến Hà Nội tăng hằng năm, số người nước ngoài sống và làm việc tại Hà Nội cũng tăng đáng kể.

Trong 25 năm qua, Thủ đô Hà Nội đã không ngừng phát triển trở nên văn minh và hiện đại hơn, xứng đáng với danh hiệu "Thành phố vì hòa bình", đồng thời khẳng định vai trò là trung tâm chính trị, văn hóa và kinh tế của cả nước. Đáng nói, dù đã có sự thay đổi rõ

rệt về diện mạo, hiện đại hơn, phát triển hơn nhưng Hà Nội vẫn giữ vững bản sắc văn hóa đặc trưng của một Thủ đô ngàn năm văn hiến. Thành phố vẫn giữ nguyên những giá trị riêng có, đó là kho tàng văn hoá đồ sộ, đó là những thực hành văn hóa, nghệ thuật sáng tạo được tiếp diễn liên tục qua các thế hệ, đó là các hoạt động bảo tồn di sản, phát huy vẻ đẹp của cảnh quan thiên nhiên, ... Sự tồn tại của những giá trị riêng vốn có này cho thấy Hà Nội là một thành phố vừa hiện đại, dân tộc, văn hiến nhưng cũng văn minh, từng bước xứng tầm một Thủ đô của một quốc gia với gần trăm triệu dân, có vị thế nhất định trên thế giới.

Nằm trong chuỗi các sự kiện Kỷ niệm 70 năm Ngày Giải phóng Thủ đô (10/10/1954 - 10/10/2024) và Kỷ niệm 1014 năm Ngày Vua Lý Thái Tổ định đô tại Thăng Long, ngày 6/10/2024, chương trình "Ngày hội Văn hóa vì hòa bình" được tổ chức tại Hồ Hoàn Kiếm, nhằm biểu dương lực lượng gắn với quảng bá, giới thiệu về văn hóa Thủ đô Hà Nội, góp phần thúc đẩy kinh tế du lịch trên địa bàn Thành phố. "Ngày hội Văn hóa vì hòa bình" gồm 3 phần nội dung chính cùng với các màn trình diễn, diễu hành, giới thiệu những di sản văn hoá với quy mô khoảng 10.000 người tham gia. "Ngày hội Văn hóa vì hòa bình" nhằm tôn vinh giá trị của hòa bình, thể hiện niềm tự hào về danh hiệu "Thành phố vì hòa bình" mà UNESCO trao tặng, khẳng định sự ghi nhận của cộng đồng quốc tế về những đóng góp tích cực của Thủ đô Hà Nội trong công cuộc đấu tranh vì hòa bình, cũng như trong sự nghiệp phát triển, xây dựng một Thủ đô Hà Nội - Thành phố vì hòa bình - Thành phố sáng tạo, năng động trong hội nhập và phát triển nhưng vẫn giữ nét truyền thống Việt Nam.

Niềm tự hào thành động lực lớn

Hơn hai thập kỷ chưa phải là khoảng thời gian dài, song là khoảng thời gian quan trọng trong quá trình xây dựng và phát triển của Hà Nội. Đề phát huy tốt những tiêu chí và sức ảnh hưởng của danh hiệu "Thành phố vì hòa bình", bên cạnh sự lãnh đạo của Đảng bộ và chính quyền, người dân Hà Nội là yếu tố then chốt, là đối tượng chính tham gia vào mọi hoạt động để Hà Nội xứng đáng với danh hiệu cao quý, cũng như phát huy tối đa giá trị của nó, góp phần tích cực vào công cuộc phát triển Thủ đô trong thời kỳ hội nhập.

Đáng mừng, trước niềm phấn khởi và tự hào trước danh hiệu "Thành phố vì hòa bình", những năm qua người dân Hà Nội đã không ngừng phát huy truyền thống văn hóa đặc sắc của người Hà thành từ bao đời nay: hào hoa, thanh lịch, nghĩa tình, văn minh, tiêu biểu cho văn hoá, lương tri và phẩm giá con người Việt Nam. Đây cũng chính là mục tiêu, động lực thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, là một trong những yếu tố quyết định sự thành công trong quá trình đổi mới của Thủ đô. Theo quan điểm chỉ đạo xuyên suốt của Hà Nội qua các thời kỳ, trong xây dựng văn hóa Thủ đô phải tập trung vào việc xây dựng con người, đề cao vai trò chủ thể sáng tạo và thụ hưởng văn hóa của Nhân dân. Việc xây dựng con người còn là điều kiện để Thủ đô Hà Nội rút ngắn khoảng cách tụt hậu, thúc đẩy tăng trưởng kinh tế, đẩy nhanh quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa Thủ đô và cũng là điều kiện để Hà Nội hội nhập kinh tế quốc tế.

Lấy niềm tự hào thành động lực to lớn, mỗi một ngày trôi qua, người dân đều phấn đấu, góp phần vào công cuộc đưa Hà Nội thành một thành phố văn minh, hiện đại, xanh, sạch và đẹp. Trong bối cảnh hội nhập quốc tế, người dân Hà Nội cũng nỗ lực xây dựng, hoàn thiện và lan tỏa nhân cách người Hà Nội thanh lịch, văn minh, thông qua cách ứng xử với môi trường tự nhiên, môi trường xã hội, đặc biệt là trong mối quan hệ giữa con người với con người, đáp ứng niềm mong đợi của đồng bào cả nước và bạn bè quốc tế. Bên cạnh đó, người dân Thủ đô còn nhận thức được trách nhiệm của bản thân trong việc gìn giữ và lan tỏa những giá trị văn hóa truyền thống của Hà Nội, đồng thời, quảng bá hình ảnh về một thành phố hòa bình, thân thiện, mến khách đến tất cả mọi người.

Trải qua chặng đường 25 năm, ngày ấy đến hôm nay, danh hiệu UNESCO - "Thành phố vì hòa bình" vẫn luôn là niềm tự hào của người dân Hà Nội, cổ vũ, động viên họ đóng góp vào việc xây dựng Thủ đô ngày càng giàu đẹp, văn minh, hiện đại. Tin rằng, với tinh thần đó, trong tương lai, người dân Hà Nội sẽ tiếp tục chung tay xây dựng một thành phố hội tụ đầy đủ các giá trị, xứng đáng với danh hiệu cao quý mà UNESCO đã trao tặng. LINH CHI

MỘT MẢNH HỒN HÀ NỘI

LUẬT THỦ ĐÔ (SỬA ĐỔI):

Những tâm huyết dành cho Hà Nội

● Luật Thủ đô (sửa đổi) kiên định chủ trương lấy con người làm trung tâm. (Ảnh minh họa - Nguồn: TTXVN)

● Ảnh minh họa - Nguồn: SGT

● Ảnh minh họa - Nguồn: TST Tourist

● Luật Thủ đô (sửa đổi) có tính đột phá nhằm thúc đẩy xây dựng phát triển Thủ đô. (Ảnh minh họa - Nguồn: thanglong.chinhphu.vn)

Một trong những thành công lớn nhất của Hà Nội trong năm 2024 là việc Luật Thủ đô (sửa đổi) vừa được Quốc hội thông qua. Luật Thủ đô (sửa đổi) với những cơ chế, chính sách đặc thù sẽ giúp Hà Nội phát triển đột phá, trong đó thể hiện sự phân cấp, phân quyền mạnh mẽ cho chính quyền TP Hà Nội.

Tính đột phá nhằm thúc đẩy xây dựng phát triển Thủ đô

Ngày 28/6/2024, tại kỳ họp thứ bảy, với 462/470 đại biểu tán thành, Quốc hội khóa XV đã thông qua Luật Thủ đô (sửa đổi), gồm 7 Chương với 54 Điều. Các nội dung của Luật Thủ đô được thông qua được các đại biểu đánh giá là rất toàn diện, trong đó có những nội dung trọng tâm, nổi bật như: tổ chức chính quyền ở Hà Nội được tổ chức theo hướng tinh gọn, chuyên nghiệp, hiện đại, hoạt động hiệu lực, hiệu quả. Các quy định được xây dựng theo hướng phân quyền mạnh mẽ từ trung ương về thành phố (về đầu tư, quy hoạch xây dựng, văn hóa, y tế, giáo dục, khoa học công nghệ...), đổi mới mô hình quản trị, nâng cao tính tự chủ, tự chịu trách nhiệm của chính quyền Thủ đô đối với hoạt động quản lý điều hành các mặt của đời sống kinh tế - xã hội của Thủ đô...

Tại Kỳ họp của Hội đồng nhân dân TP Hà Nội diễn ra ngay sau Kỳ họp thứ 7, Quốc hội khóa XV, Phó Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Thanh nhân mạnh, Quốc hội đã xem xét và thông qua dự án Luật Thủ đô (sửa đổi) với tỷ lệ rất cao (95,06%) có ý nghĩa lịch sử với nhiều quy định vượt trội, có tính đột phá nhằm thúc đẩy xây dựng phát triển Thủ đô, để Thủ đô vươn tầm phát triển xứng đáng là đô thị đặc biệt, trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa, giáo dục, hội nhập quốc tế có vai trò dẫn dắt sự phát triển

chung của cả nước, thực hiện được những quan điểm, mục tiêu, các định hướng lớn đã được xác định tại Nghị quyết số 15-NQ/TW của Bộ Chính trị, góp phần thực hiện nhiệm vụ chính trị quan trọng đặc biệt trong chiến lược xây dựng và bảo vệ Tổ quốc là xây dựng, phát triển Thủ đô “Văn hiến, Văn minh, Hiện đại”.

Bên cạnh những kỳ vọng mới, Luật Thủ đô (sửa đổi) cũng đặt ra trách nhiệm cao hơn đối với chính quyền Thủ đô trong việc thực hiện đồng bộ nhiệm vụ xây dựng, bảo vệ và phát triển Thủ đô, đáp ứng yêu cầu của Đảng, Nhà nước và nguyện vọng của Nhân dân. Theo Phó Chủ tịch Quốc hội, Luật Thủ đô (sửa đổi) với những cơ chế, chính sách đặc thù để Hà Nội phát triển đột phá tạo động lực dẫn dắt cả vùng, cả nước, trong đó thể hiện sự phân cấp, phân quyền mạnh mẽ cho chính quyền TP Hà Nội, nhưng cũng đặt ra trách nhiệm cao hơn đối với chính quyền thành phố trong việc thực hiện đồng bộ nhiệm vụ xây dựng, bảo vệ và phát triển Thủ đô, đáp ứng yêu cầu của Đảng, Nhà nước và nguyện vọng của Nhân dân. Theo thống kê, trong Luật Thủ đô có trên 50 quy định nhiệm vụ, thẩm quyền, trách nhiệm của Hội đồng Nhân dân thành phố.

Cơ sở pháp lý để Hà Nội hiện thực hóa nhiều khát vọng

Ngay sau khi Luật Thủ đô (sửa đổi) được thông qua, nhiều nhà khoa học, nhà nghiên cứu nêu quan điểm đánh giá các nội dung luật. Trao đổi với truyền

thông, Phó Chủ tịch Hội Quy hoạch phát triển đô thị Việt Nam Đào Ngọc Nghiêm khẳng định, Luật Thủ đô (sửa đổi) là kim chỉ nam cho Thủ đô bứt phá

“Trên thế giới không quá 10 nước có luật riêng cho thủ đô. Vì vậy, với việc Thủ đô Hà Nội có được một bộ luật cho riêng mình thể hiện sự quan tâm rất lớn của Đảng, Nhà nước và nhân dân cả nước đối với sự phát triển của Thủ đô Hà Nội. Cùng với các nghị quyết quan trọng của Trung ương liên quan tới Thủ đô Hà Nội, Luật Thủ đô (sửa đổi) được thông qua được xem như kim chỉ nam để Thủ đô bứt phá mạnh mẽ trong giai đoạn tới. Đáng chú ý, trong Luật Thủ đô (sửa đổi) có riêng một điều về không gian ngầm, tạo thuận lợi rất lớn cho khai thác không gian tiềm năng mới trong phát triển Thủ đô. Luật cũng quy định rất rõ vai trò, trách nhiệm của từng cấp, ngành trong thực hiện cải tạo, tái thiết đô thị...”, theo ông Đào Ngọc Nghiêm.

Với Ủy viên Thường trực Hội Kiến trúc sư Hà Nội Trần Huy Ánh, thì việc Luật Thủ đô (sửa đổi) kiên định chủ trương lấy con người làm trung tâm là rất quan trọng. “Luật sẽ tạo hành lang pháp lý bảo vệ cuộc sống an toàn, công bằng cho người Thủ đô hôm nay, tạo nhiều cơ hội đóng góp cho Thủ đô ngày mai, một Thủ đô giàu bản sắc và có khả năng thích ứng trước nhiều thách thức mới của thiên tai và nhân tai như khô hạn, nắng nóng, ô nhiễm môi trường cùng những biến đổi

kinh tế, chính trị toàn cầu... Hơn nữa, Luật Thủ đô (sửa đổi) có những ưu tiên cho việc tái thiết Hà Nội hiện hữu bằng cách nâng cao chất lượng sống cho con người, kiên định lấy con người làm trung tâm phát triển”, theo ông Trần Huy Ánh.

Từ góc độ, Hiệp hội UNESCO thành phố Hà Nội, Chủ tịch Hiệp hội Trương Minh Tiến đánh giá, Luật Thủ đô (sửa đổi) là một trong những cơ sở pháp lý để thực hiện mục tiêu “cả nước vì Hà Nội, Hà Nội vì cả nước”. Theo Chủ tịch Hiệp hội Trương Minh Tiến, “việc Quốc hội biểu quyết thông qua Luật Thủ đô (sửa đổi) là rất cần thiết để tạo ra hành lang pháp lý phù hợp, thuận lợi hơn cho sự phát triển không chỉ riêng cho Thủ đô Hà Nội mà còn chung cho cả đất nước. Một trong những nội dung đáng chú ý của dự thảo Luật là chính sách phát triển văn hóa, y tế, giáo dục và an sinh xã hội. Đây là những chính sách góp phần xây dựng văn hóa người. Hà Nội hào hoa, thanh lịch, nghĩa tình, văn minh, tiêu biểu cho văn hóa, lương tri và phẩm giá con người Việt Nam; đưa văn hóa con người Hà Nội trở thành nguồn lực nội sinh để phát triển bền vững Thủ đô; nâng cao chất lượng cuộc sống của người dân... Cá nhân tôi cho rằng, khi Luật Thủ đô (sửa đổi) chính thức đi vào đời sống sẽ là cơ sở pháp lý để thành phố Hà Nội hiện thực hóa nhiều khát vọng, trong đó có mục tiêu xây dựng Hà Nội “Văn hiến - Văn minh - Hiện đại”.

Triển khai Luật Thủ đô vào cuộc sống

Ngày 7/9/2024, UBND thành phố Hà Nội đã có tờ trình HĐND thành phố về Nghị quyết quy định một số nội dung, mức chi triển khai thi hành Luật Thủ đô năm 2024. Theo thẩm quyền, HĐND, UBND thành phố sẽ soạn thảo, ban hành 114 văn bản triển khai thi hành Luật Thủ đô, trong đó có 94 văn bản quy phạm pháp luật, 20 văn bản cá biệt. Với tính chất, nội dung giao cho HĐND, UBND thành phố ban hành các quy định theo Luật Thủ đô thì mức độ phức tạp, yêu cầu về nội dung có tính chất tương đương như việc ban hành nghị định của Chính phủ để tổ chức thi hành Luật.

Với yêu cầu xây dựng các văn bản quy phạm pháp luật và các văn bản cá biệt để tổ chức thi hành Luật Thủ đô bảo đảm khoa học, chặt chẽ, thống nhất, khả thi, một số nội dung được giao quy định chi tiết cần triển khai xây dựng, ban hành trước ngày Luật Thủ đô (sửa đổi) có hiệu lực thi hành (1/1/2025) để có hiệu lực cùng với Luật.

Tuy nhiên, theo nhiều chuyên gia, nhiều nội dung văn bản cần ban hành có tính phức tạp, nhiều vấn đề mới chưa có trong quy định của hệ thống pháp luật Việt Nam thì việc bố trí kinh phí cho việc xây dựng văn bản theo các quy định hiện hành là chưa bảo đảm, chưa tương xứng với yêu cầu nhiệm vụ đặt ra. Chính vì vậy, thành phố cần có cơ chế, chính sách riêng để bố trí ngân sách, quy định một số nội dung, mức chi ngoài nội dung, mức chi theo quy định của trung ương cho nhiệm vụ triển khai thi hành Luật Thủ đô (sửa đổi). Cụ thể, UBND thành phố đề nghị áp dụng định mức phân bổ kinh phí xây dựng nghị quyết của HĐND thành phố, quyết định của UBND thành phố. Mức chi cụ thể cho các hoạt động lập đề nghị, xây dựng các báo cáo, lập đề cương, dự thảo văn bản, báo cáo thẩm định, thẩm tra; hội nghị, hội thảo góp ý, thẩm định, thẩm tra... được áp dụng bằng các mức chi cụ thể xây dựng dự thảo nghị định của Chính phủ.

Được biết, theo ước tính của Sở Tư pháp Hà Nội, sau khi Nghị quyết được ban hành, dự kiến kinh phí thực hiện được thành phố giao trong dự toán nguồn chi thường xuyên không giao tự chủ cho các cơ quan, đơn vị có nhiệm vụ chủ trì xây dựng văn bản theo phân công của UBND thành phố. Căn cứ vào dự kiến danh mục văn bản do UBND thành phố chỉ đạo, các sở, ban, ngành thành phố rà soát, đề xuất, ước tính kinh phí phục vụ cho công tác xây dựng văn bản triển khai thi hành Luật Thủ đô (sửa đổi).

HỒNG MINH

MỘT MẢNH HỒN HÀ NỘI

Tại sao Bác dùng từ “trở về” Hà Nội?

70 năm trước, ngày 10/10/1954, sự kiện Giải phóng Thủ đô đã chấm dứt hoàn toàn ách đô hộ kéo dài gần 100 năm của thực dân Pháp tại miền Bắc. Đây là một bước ngoặt quyết định trong cuộc đấu tranh giành độc lập và tự do của dân tộc, đây cũng là mốc son quan trọng: Ngày Giải phóng Thủ đô đã được chọn làm ngày lễ quốc gia để tôn vinh tinh thần đoàn kết và ý chí chiến đấu quả cảm của Nhân dân ta.

Sự kiện cũng mở ra một thời kỳ mới khi Nhân dân ta có thể tự quyết định vận mệnh của mình và tham gia vào việc xây dựng đất nước dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam. Từ đây, toàn Đảng, toàn dân ta bắt đầu vào công cuộc kiến thiết đất nước với những chính sách đổi mới phát triển kinh tế, xã hội và đã đạt được nhiều thành tựu đáng tự hào.

Các nhân chứng lịch sử tham gia Tọa đàm có Đại tá Bùi Gia Tuệ (sinh năm 1931), nguyên Trưởng phòng Pháp chế - Tổng cục Công nghiệp quốc phòng, một những người lính đầu tiên trở về tiếp quản Thủ đô trong ngày 10/10/1954; ông Nguyễn Thụy, sinh năm 1933, chứng nhân lịch sử tham gia tiếp quản Thủ đô; ông Nguyễn Văn Trác, sinh năm 1932, tham gia Lễ duyệt binh ngày 2/9/1955 và tham gia 12 ngày đêm “Hà Nội - Điện Biên Phủ trên không”; ông Nguyễn Văn Khang, sinh năm 1935, Trưởng ban liên lạc Đội thanh niên xung phong tiếp quản Thủ đô...

Ông Nguyễn Văn Khang, Trưởng ban liên lạc của đội thanh niên công tác tiếp quản Thủ đô cho biết: “Lúc đó, chúng tôi được tuyển chọn vào Đội Thanh niên xung phong tiếp quản Hà Nội. Chúng tôi gần 400 người, có nhiệm vụ về Hà Nội trước, từ khoảng ngày 3 đến 6/10/1954.

Khi ấy, chúng tôi làm nhiệm vụ “có một không hai” là tiền trạm, tiếp xúc với Nhân dân Hà Nội trước khi Đoàn quân tiến về tiếp quản. Lúc bấy giờ, do thông tin xuyên tạc, lời kéo của địch, người dân vùng tạm chiếm và quân kháng chiến có những điều không hiểu nhau nên nhiệm vụ của chúng tôi là làm công tác vận động, tuyên truyền, tiếp xúc với người dân để mọi người thông suốt.

Khi tiếp quản, chúng tôi đã tháo dỡ những khẩu hiệu phản động, giải thích các chính sách của Chính phủ ta là sẽ duy trì cuộc sống như trước đây, cuộc sống không có gì thay đổi, xáo trộn. Sự giải thích kiên trì của chúng tôi đã làm yên lòng những người đang sống ở Hà Nội lúc đó.

Đây là việc làm sáng suốt của Chính phủ để người dân Hà Nội hiểu hơn về đoàn quân khi tiếp quản Hà Nội. Ngoài việc giải thích chính sách của Chính phủ, chúng tôi còn có nhiệm vụ dạy thanh niên, thiếu nhi hát, cùng đồng bào chuẩn bị khẩu hiệu, công khai để đón bộ đội trở về vào ngày 10/10/1954”.

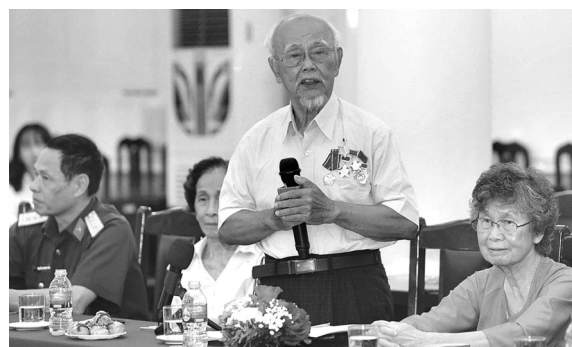
Đại tá Bùi Gia Tuệ - nguyên Trưởng phòng Pháp chế - Tổng

● Ngày Giải phóng Thủ đô 10/10/1954. (Ảnh: TTXVN)

● Đại tá Bùi Gia Tuệ - nguyên Trưởng phòng Pháp chế - Tổng cục Công nghiệp quốc phòng. (Ảnh: THPTVD)

● Ông Nguyễn Văn Khang - Trưởng ban liên lạc của đội thanh niên công tác tiếp quản Thủ đô chia sẻ tại giao lưu. (Ảnh: THPTVD)

cục Công nghiệp quốc phòng chia sẻ: “Bước vào trận quyết chiến ở Điện Biên Phủ, tôi khi đó mới 23 tuổi, giữ chức vụ Trung đội trưởng, trợ lý quân khí Sư đoàn 308, trực tiếp chuyển đạn tiếp tế cho pháo binh chiến dịch Điện Biên Phủ.

Ngày 7/5/1954, chiến dịch Điện Biên Phủ thắng lợi, chúng tôi sung sướng, hồ hởi khi chứng kiến cảnh tượng lịch sử: Tướng Đờ Cát, Bộ Chỉ huy và hơn 1,6 vạn quân Pháp lần lượt ra đầu hàng. Do biết ít nhiều tiếng Pháp, chúng tôi được giao nhiệm vụ canh giữ tù binh sau chiến thắng.

Trên đường tiến về tiếp quản Thủ đô, Sư đoàn 308 chúng tôi vinh dự được gặp Bác Hồ trên Đền Hùng, được Bác giao nhiệm vụ trở về tiếp quản Thủ đô. Đại tá Tuệ lý giải về hai chữ “trở về”. Bởi vì Bác biết rằng chúng tôi từ Hà Nội ra đi. Trước khi rời Thủ đô lên đường kháng chiến chống Pháp, chúng tôi đã viết khẩu hiệu gắn lên tường: “Sẽ có ngày trở về Hà Nội”...

Ngày tiếp quản Thủ đô, xe của tôi là xe tiến vào thứ ba, đi sau hai xe của Chủ tịch Ủy ban Quân quản Vương Thừa Vũ và Phó Chủ tịch Ủy ban quân chính thành phố Hà Nội Trần Duy Hưng. Chúng tôi đi từ Hà Đông, vào Cửa Nam, qua Hàng Đậu, hàng Ngang, Hàng Đào, Bờ Hồ... “Tôi ngồi ngay đầu xe bên phải, chứng kiến sự hân hoan, mừng vui chào đón của hàng vạn bà con mà xúc động vô cùng. Các nữ sinh Trưng Vương ủa ra đón, ôm lấy, khiến chúng tôi càng thêm xúc động... Đó là phút giây thực sự hạnh phúc mà tôi không thể nào quên”.

Nhiều nỗi niềm

Nhớ về những tháng ngày tập luyện cho Lễ duyệt binh hùng tráng ngày 2/9/1955, ông Nguyễn Văn Trác (tham gia Lễ duyệt binh ngày 2/9/1955 và tham gia 12 ngày đêm “Hà Nội - Điện Biên Phủ trên không” chia sẻ: Cuộc duyệt binh năm 1955 là cuộc duyệt binh rất lớn, lớn hơn lễ chào cờ do Ủy ban Quân chính Hà Nội tổ chức tại sân vận động Cột Cờ chiều ngày 10/10/1954.

Năm 1955, ông Trác lúc đó mới 23 tuổi, công tác ở Tiểu đoàn Thông tin của Đại đoàn 312. Được đi duyệt binh, ai cũng như ai đều cảm thấy phấn khởi, vinh dự. Luyện tập ở sân bay Bạch Mai, ông xúc động chia sẻ: “Kỷ niệm đặc biệt nhất đối với chúng tôi khi đó là được gặp Bác Hồ thăm trong khi luyện tập tại sân bay Bạch Mai. Bác đi chậm dọc hàng quân, động viên cán bộ, chiến sĩ... Chúng tôi khi đó, qua 9 năm kháng chiến đều gọi Bác là “Cụ Hồ”...”

Đại tá Nguyễn Thụy, nguyên Trung đội trưởng Bộ binh thuộc Đại đội 269-Tiểu đoàn 54 - Trung đoàn Thủ đô, Đại đoàn 308 về tiếp quản Thủ đô còn nhớ y nguyên những cảm xúc chộn rộn, đan xen khi đó. “Trong kháng chiến, quân đội hành quân ban đêm, ở sâu trong rừng, giữ bí mật... Nay bước sang hòa bình, cảm xúc đầu tiên là chúng tôi vui mừng khôn xiết khi cả miền Bắc được hoàn toàn giải phóng, Thủ đô được tiếp quản nguyên vẹn.

Chúng tôi nhớ đến các chiến sĩ Trưng đoàn Thủ đô năm xưa đã chiến đấu dũng cảm 60 ngày đêm để bảo vệ Thành Hà Nội. Và cuộc rút lui đầy mưu trí qua sông Hồng về chiến khu Việt Bắc.

Náo nức hơn, chúng tôi đều rất muốn nhanh chóng về Hà Nội. Gần như tất cả chúng tôi là thanh niên nông thôn, nhiều người chưa ra khỏi lũy tre làng nên chúng tôi háo hức về để xem thành phố. Đi qua đường phố, tất cả chúng tôi ngấm nhìn mọi thứ với tâm trạng lạ lẫm. Cảm xúc nữa là mong mỏi được về thăm quê hương. Suốt những năm kháng chiến, chúng tôi đã không có một lá thư về cho gia đình.

Trên đường về tiếp quản Hà Nội, chúng tôi có rất nhiều niềm vui, nhưng cũng có những việc xảy ra khiến tôi đến nay vẫn đau đầu trong lòng. Khi Đại đoàn 308 tổ chức mừng công ở Bắc Giang, hàng vạn nhân dân ở Hà Nội, Bắc Giang, Bắc Ninh... kéo về vừa để gặp gỡ các anh Bộ đội Cụ Hồ, vừa mong muốn có thể gặp lại người thân. Dầu tôi cũng gặp được người thân, nhưng ngay sau đó tôi nhận được tin anh họ tôi vừa hy sinh. Và cũng có những niềm vui đoàn tụ thật ngọt ngào. Khi đó, tôi gặp một người phụ nữ đang đeo khăn tang vì trước đó chị nhận tin chồng đã hy sinh nhưng thật hạnh phúc, chị đã bất ngờ gặp lại chồng trong đoàn quân trở về... Phải nói rằng, những cuộc gặp gỡ sau 9 năm kháng chiến có nhiều câu chuyện mừng mừng, tủi tủi... Với rất nhiều người, đó mãi là những kỷ niệm không thể nào quên.

Cuối cùng, chúng tôi nhớ Việt Bắc lắm. 8, 9 năm kháng chiến sống với Việt Bắc, với chúng tôi, mảnh đất đó, những người dân ở đó là cha, là mẹ, là anh em ruột thịt... Sau này, đọc những lời thơ của Tố Hữu, lại càng nhớ hơn. Những câu thơ như: “Áo chàm đưa buổi phân ly/Cầm

tay nhau biết nói gì hôm nay...”, chúng tôi đọc đều rơi nước mắt...”

Hà Nội phát triển đến ngõ ngàng!

Cũng tại Tọa đàm, TS. Nguyễn Việt Chức - Phó Chủ nhiệm Hội đồng Tư vấn Văn hóa - Xã hội, Ủy ban T.U MTTQ Việt Nam nhận định, Hà Nội ngày nay đạt được những thành tựu, mang tầm vóc vô cùng to lớn, không chỉ về diện tích, mà còn bởi Hà Nội có gia tài vô cùng to lớn, đó là văn hóa, con người. Chính bề dày văn hóa và việc phát triển con người trong hơn 1.000 năm lịch sử là cốt lõi để Hà Nội được vinh danh là “Thủ đô của lương tri và phẩm giá con người”.

Con người Hà Nội qua các thời kỳ chính là nguồn văn hóa vô tận để xây dựng Thủ đô, chứng minh rằng văn hóa Hà Nội không bao giờ đứt đoạn. Hiện nay, Hà Nội phát triển đến ngõ ngàng. Thành phố mở rộng hơn, xuất hiện nhiều đường phố mới, khu đô thị mới... Sự phát triển ấy có sự đóng góp từ tiếp biến văn hóa, con người qua các thời kỳ. Cá nhân tôi luôn đặt niềm tin và hy vọng vào sự phát triển của Hà Nội - Thành phố vì hòa bình, Hà Nội - Thủ đô Anh hùng, Hà Nội - Thành phố sáng tạo”.

TS.KTS Đào Ngọc Nghiêm - Phó Chủ tịch Hội Quy hoạch phát triển đô thị Việt Nam chia sẻ, năm 1954, với sự quan tâm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về công tác quy hoạch, mở rộng địa giới Thủ đô Hà Nội, diện tích Thủ đô từ 152km² được nâng lên 584km². Chúng ta phát triển công nghiệp rất mạnh, biến từ thành phố tiêu thụ sang thành phố công nghiệp và rất chú trọng đến người dân... Năm 2008, Hà Nội thực hiện điều chỉnh mở rộng địa giới, lên hơn 3.300km², là đô thị có diện tích lớn nhất trong cả nước, một trong 12 thủ đô trên thế giới có quy mô lớn như vậy và là một trong 10 thủ đô có lịch sử ngàn năm...

Với định hướng sắp tới, Hà Nội quyết tâm tiếp tục thực hiện mô hình chùm đô thị. Hà Nội có đô thị trung tâm, 5 đô thị vệ sinh và 24 thị trấn sinh thái. Hà Nội sẽ khai thác có hiệu quả sông Hồng; bảo đảm cân đối hài hòa giữa phát triển đô thị và nông thôn; tập trung nguồn lực phát triển hạ tầng kỹ thuật. Hà Nội cũng đang quyết tâm xây dựng trung tâm văn hóa tầm cỡ khu vực và quốc gia tại huyện Đông Anh... Thời gian tới, phát huy chiến tích của cha ông xưa và khí thế mạnh mẽ hôm nay, Hà Nội sẽ phát triển vượt bậc hơn 70 năm qua.

PGS.TS Bùi Hoài Sơn - Ủy viên Thường trực Ủy ban Văn hóa, Giáo dục của Quốc hội nhận định: “Luật Thủ đô đã tạo cơ chế vượt trội để Hà Nội chủ động nhiều hơn, có nguồn lực, điều kiện và cơ hội tốt hơn để phát triển. Khi Thủ đô phát triển với cơ chế đặc thù, lúc đó sẽ tạo sức bật mới. Hà Nội có sức bật mới sẽ dẫn dắt các địa phương xung quanh và cả nước phát triển. Tôi mong Hà Nội sẽ tận dụng những cơ hội có được từ Luật Thủ đô (sửa đổi) để phát huy hết tiềm năng của người dân Thủ đô, từ đó tạo sự bứt phá, là đầu tàu, ngọn hải đăng dẫn dắt sự phát triển của cả nước...”. NGUYỄN MỸ

MỘT MẢNH HÒN HÀ NỘI

Du lịch Thủ đô trong hương sắc mùa thu

Mỗi năm, cứ vào khoảng tháng 9, khi Thủ đô Hà Nội khoác lên mình tấm áo mùa thu vàng lãng mạn. Du khách từ khắp nơi lại bắc những nhịp cầu đi tới Hà Nội, hòa mình vào không gian nên thơ, ngọt ngào của nắng, của gió và hương hoa sữa mơ màng. Cứ như vậy, thu Hà Nội dần vươn tầm trở thành “thương hiệu” du lịch của mảnh đất Thăng Long ngàn năm lịch sử.

● Festival Thu Hà Nội đem đến nhiều hoạt động hấp dẫn du khách. (Nguồn: Người Hà Nội)

● Ẩm thực Thu Hà Nội góp phần định vị thương hiệu sản phẩm du lịch. (Nguồn: VinWonders)

● Hà Nội mùa thu trở thành một địa điểm gây “thương nhớ” cho du khách. (Nguồn: travellive)

Đắm say trước “mùa vàng” ở Hà Nội

Mỗi vùng đất, một địa phương đều được thiên nhiên, trời đất ban cho những vẻ đẹp riêng biệt. Ta nhớ đến một mùa đông băng lạnh khói sương, ẩn hiện trong những bông hoa tuyết của thành phố Sa Pa. Một mùa xuân yên bình trên các bản làng vùng cao Tây Bắc. Mùa hè trải dài cát vàng bên bờ biển ở Nha Trang, Đà Nẵng. Đến mùa thu, du khách thập phương lại nhớ về Thủ đô Hà Nội, cổ kính, đài các, mơ màng pha chút buồn man mác như một nàng thiếu nữ đang độ trắng rằm nhay cảm, mong manh.

Thu Hà Nội đẹp - một vẻ đẹp đã đi vào thơ ca từ biết bao thế hệ. “Hà Nội mùa thu, mùa thu Hà Nội/Mùa hoa sữa về, thom từng cơn gió/Mùa cốm xanh về, thom bàn tay nhỏ/Cốm sữa vỉa hè, thom bước chân qua”. Cứ khi độ giữa tháng 9, lúc những cơn gió mùa nhẹ nhàng ủa về, Hà Nội bước vội sang thu, Hà Nội lại nhộn nhịp đón khách du lịch đến tham quan, khám phá. Bởi tháng 9, tháng 10 là thời gian Việt Nam bước vào mùa cao điểm đón khách nước ngoài. Thủ đô Hà Nội là điểm đến văn hóa, lịch sử hàng đầu được khách quốc tế ghé thăm.

Du khách sẽ đến Hồ Hoàn Kiếm ăn kem Tràng Tiền, đi bộ dọc theo phố Đinh Tiên Hoàng, ra vườn hoa Lý Thái Tổ chụp ảnh, thăm Tháp Bút, cầu Thê Húc, đền Ngọc Sơn. Khách cũng có thể đi bộ ngắm phố cổ Hàng Đào, Hàng Ngang, Mã Mây và thưởng thức cả phê trứng, bánh cốm. Du khách cũng có thể ghé chợ Đồng Xuân mua sắm và dùng bữa trưa tại phố cổ với các món như bún chả, chả cá Lã Vọng.

Đối với các vị khách nội địa, Hà Nội mùa thu là một địa chỉ hấp dẫn để lựa chọn du lịch, trải nghiệm. Đầu tiên, đến tháng 9, tháng 10 hàng năm, Hà Nội có những hoạt động kỉ niệm các ngày lễ lớn như Quốc khánh 2/9, Ngày Giải phóng Thủ đô 10/10, Trung thu (15/9 Âm lịch),... Đây là những

mốc thời gian du khách nhớ đến các địa điểm mang tính “biểu tượng” ở Hà Nội như Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh (Lăng Bác), Cột cờ Hà Nội, Hoàng thành Thăng Long, Bảo tàng Lịch sử Quốc gia Việt Nam, phố Hàng Mã. Nối liền với những di tích văn hóa, lịch sử, các vị khách nội địa sẽ thưởng thức không khí mát mẻ, vẻ đẹp lãng mạn, mơ màng của mùa thu Hà Nội. Trên các con đường như Phan Đình Phùng, Hoàn Kiếm, Nguyễn Du dễ dàng bắt gặp những kẻ lãng du đang thả hồn bên mùi hoa sữa nồng nàn, ôm những bó hoa đầy sắc màu.

Cuối cùng, trung tâm Hà Nội có các tuyến đường giao thông thuận lợi, để du khách tiếp tục cuộc hành trình tham quan, khám phá mảnh đất nghìn năm tuổi này. Như từ Thủ đô Hà Nội, du khách có thể đến Hồ Tây để sống chậm lại một nhịp, hòa mình vào thiên nhiên sông nước trữ tình. Chiều thu Hà Nội, bên dưới ánh nắng vàng ươm như mặt trời rớt xuống nhân gian, các vị khách sẽ đi dạo một vòng xung quanh Hồ Tây. Đầu đó khi đói, du khách sẽ dừng lại nhâm nhi cốc cà phê ven đường, ăn cây kem mát lạnh, thưởng thức món bánh tôm Hồ Tây trữ danh.

Nếu như du khách muốn chìm đắm trong không gian làng quê mộc mạc, từ Thủ đô Hà Nội, đi xuôi xuống khoảng 30 - 40 km, các làng nghề thấp thoáng hiện ra. Từ làng xôi Phú Gia - Phú Thượng, tới lụa Vạn Phúc Hà Đông, làng cốm Đường Lâm, làng sơn mài Hạ Thái, làng hương Quảng Phú Cầu, đều còn giữ được nét đẹp văn hóa truyền thống xưa kia.

Vì vậy, mùa thu Hà Nội năm nào cũng thu hút hàng nghìn lượt khách đến tham quan. Như theo số liệu do Sở du lịch Hà Nội công bố trong ba năm nay có thể thấy. Vào năm 2022, trong tháng 10, tổng khách du lịch đến Hà Nội ước đạt 15,38 triệu lượt khách, tăng gấp hơn 5 lần so với cùng kỳ năm trước. Trong

đó đáng chú ý là khách du lịch quốc tế ước đạt gần 983 nghìn lượt khách.

Đến năm 2023, chỉ tính riêng trong tháng 10/2023, Thủ đô Hà Nội đạt tổng 20,7 triệu lượt khách, tăng 34,3% so với cùng kỳ năm 2022, trong đó khách du lịch quốc tế ước đạt 3,6 triệu lượt. Còn trong tháng 9 năm nay, khách du lịch quốc tế đến Hà Nội, ước đạt 510,6 nghìn lượt khách, tăng 32% so với cùng kỳ năm trước (bao gồm 360 nghìn lượt khách du lịch quốc tế có lưu trú), khách du lịch nội địa ước đạt 1,65 triệu lượt khách, tương đương so với cùng kỳ năm ngoái. Tổng thu từ khách du lịch ước đạt 8.663 tỷ đồng, tăng 12,8% so với năm trước.

Định vị thương hiệu “Thu Hà Nội”

Thực tế, trên thế giới, đã có rất nhiều quốc gia biến “mùa thu” trở thành một sản phẩm du lịch độc đáo. Như cứ đến đầu tháng 9, khách du lịch lại nhộn nhịp tới Nhật Bản ngắm những rừng lá vàng. Hay tới Trung Quốc thưởng thức khung cảnh như tranh, như mộng tại Cố cung, Vạn Lý Trường Thành.

Mùa thu ở Hà Nội đang dần trở thành thương hiệu du lịch, thu hút du khách trong và ngoài nước. Như Phó Giám đốc Trung tâm Xúc tiến đầu tư, thương mại, Du lịch Hà Nội Nguyễn Trần Quang nhân mạnh, Hà Nội không chỉ sở hữu bề dày lịch sử hàng nghìn năm, với những di tích lịch sử, văn hóa, mà còn có cảnh quan thiên nhiên đặc biệt vào mùa thu. Thủ đô Hà Nội đã được kênh truyền hình CNN bình chọn trong top 12 điểm đến hấp dẫn nhất thế giới vào mùa thu. Đặc biệt, du lịch mùa thu ở Hà Nội không chỉ có vẻ đẹp thiên nhiên, đất trời mà còn có hàng loạt các hoạt động hấp dẫn.

Thời gian qua, Hà Nội đã tập trung đẩy mạnh xây dựng, quảng bá sản phẩm du lịch mùa thu gắn với các hoạt động, sự kiện kỷ niệm những ngày lễ trọng đại của thành

phố, như năm nay, Hà Nội ghi dấu sự kiện kỷ niệm 70 năm Ngày Giải phóng Thủ đô (10/10/1954 - 10/10/2024) với hàng chục sự kiện chào mừng hấp dẫn. Sở Du lịch Hà Nội cho biết, đơn vị đã xây dựng chuỗi sự kiện thường niên để hút khách vào mùa thu, như: Lễ hội quà tặng du lịch, Lễ hội áo dài du lịch Hà Nội... Riêng năm nay, các sự kiện được làm đậm nét hơn để hưởng ứng dịp kỷ niệm đặc biệt này.

Mới gần đây nhất, trong khoảng thời gian giữa tháng 9, Trung tâm Xúc tiến đầu tư, thương mại và Du lịch Hà Nội đã chuẩn bị cho Festival Thu Hà Nội sẽ diễn ra tại không gian đi bộ khu vực Hồ Hoàn Kiếm và phụ cận. Festival Thu Hà Nội diễn ra từ ngày 19/9 đến ngày 22/9/2024, với sự tham dự, đồng hành của 12 tỉnh, thành phố trong cả nước, 17 quận, huyện, thị xã trên địa bàn thành phố; các hiệp hội, câu lạc bộ, doanh nghiệp du lịch, lễ hành.

Festival có nhiều nội dung phong phú, đặc sắc như: Không gian tái hiện hình ảnh Hà Nội nhộn nhịp ngập trong rừng cờ hoa chào đón đoàn quân chiến thắng trở về; Mô hình Cột cờ Hà Nội, Ga Hàng Cỏ, Cầu Long Biên là những minh chứng lịch sử về một thời kỳ kháng chiến hào hùng của Nhân dân Thủ đô; Không gian quảng bá, giới thiệu các điểm đến du lịch, quảng bá hương vị Hà Nội, các không gian, hoạt động trải nghiệm cho người dân và du khách trong nước và quốc tế...

Tiếp nối ngay sau Festival Thu Hà Nội, Hội Sách Hà Nội năm 2024 diễn ra từ ngày 27 - 29/9 tại khu vực Phố đi bộ hồ Hoàn Kiếm với nhiều hoạt động thu hút nhiều độc giả, khách du lịch. Năm nay, Hội Sách có chủ đề “Hà Nội: Thủ đô văn hiến, anh hùng - Thành phố vì hòa bình”, hướng tới chào mừng kỉ niệm 70 năm Ngày Giải phóng Thủ đô (10/10/1954 - 10/10/2024) và 25 năm Hà Nội được Tổ chức Giáo dục - Khoa học và Văn hóa của Liên hợp quốc (UNESCO). Được biết, năm nay Hội Sách có hơn 200 gian hàng của các nhà xuất bản, công ty phát hành tham gia. Tạo nên không gian văn hóa, tri thức hấp dẫn du khách, người dân.

Vào đầu tháng 10, Lễ hội Áo dài du lịch Hà Nội 2024 diễn ra từ ngày 4 đến 6/10 tại khu di sản Hoàng thành Thăng Long với Caraval diễu hành cùng áo dài, không gian sản phẩm quà tặng từ các làng nghề Hà Nội... và nhiều hoạt động trình diễn, quảng bá văn hóa sôi động khác. Ngày 6/10, “Ngày hội Văn hóa vì hòa bình” diễn ra tại không gian đi bộ khu vực hồ Hoàn Kiếm và phụ cận, với quy mô khoảng 10 nghìn người tham gia. Đây là một trong những ngày hội lớn của thành phố hướng tới kỷ niệm 70 năm Ngày Giải phóng Thủ đô, trong đó không thể thiếu các màn diễu hành, trình diễn nghệ thuật đặc sắc, hấp dẫn.

Ngoài các hoạt động, sự kiện, Lễ hội được tổ chức vào mùa thu, Hà Nội còn có rất nhiều sản phẩm du lịch đặc trưng. Như các tour đêm “Giải mã Hoàng thành Thăng Long”, “Đêm thiêng liêng” tại Nhà tù Hỏa Lò, “Tinh hoa đạo học” tại Văn Miếu - Quốc Tử Giám,... Ngoài ra, du khách đến Hà Nội cũng có thể ngắm đường phố Hà Nội mùa thu từ trên cao bằng những chuyến xe bus 2 tầng. Hay ẩm thực mùa thu Hà Nội, cũng góp phần quan trọng trong việc định hình các sản phẩm du lịch. Bà Lê Thị Thiết, Ủy viên Ban Thường vụ Hiệp hội Văn hóa ẩm thực Việt Nam chia sẻ: “Hà Nội có nhiều món ngon đặc trưng của mùa thu, như cốm, bánh đúc, bún riêu, bún ốc, phở nóng... Các món ăn vừa là ẩm thực, vừa thể hiện nét văn hóa độc đáo của Hà Nội”.

HƯƠNG NGỌC

CÀ PHÊ HÀ NỘI XƯA:

Vẻ đẹp trầm lắng của thời gian

● Cà phê Giang ở buổi ban đầu. (Ảnh: TL)

Khi nhắc đến Hà Nội xưa, người ta không chỉ nghĩ đến những con phố cổ, những gánh hàng rong hay tiếng leng keng của tàu điện mà còn nhớ đến một nét văn hóa đặc trưng - cà phê. Văn hóa cà phê ở Hà Nội có lịch sử gắn liền với những thăng trầm của thành phố này. Và từ những năm tháng đầu thế kỷ 20, nó đã trở thành một phần không thể thiếu trong đời sống của người dân Thủ đô.

Sự ra đời của những quán cà phê đầu tiên

Vào thời kỳ Pháp thuộc, Hà Nội bắt đầu tiếp nhận một làn sóng văn hóa mới mẽ từ phương Tây. Cà phê, một thức uống quen thuộc ở Paris, theo chân người Pháp du nhập vào Việt Nam. Sài Gòn có lẽ là nơi tiếp nhận văn hóa cà phê sớm nhất nước, năm 1864. Gần 20 năm sau, quán cà phê đầu tiên có mặt ở Hà Nội. Đó là Café de Beira ở phố Thợ Khảm (phố Tràng Tiền và Hàng Khay hiện nay). Sau đó, hàng loạt quán cà phê được mở ra, đánh dấu thời kỳ phát triển của văn hóa cà phê Hà Nội: Café du Commerce, Café de Paris, Café Albin, Café de la Place, Café Block. Ban đầu, quán chủ yếu đều do chủ là người Pháp mở.

Những quán cà phê sang trọng, phong cách đậm chất Pháp nhanh chóng mọc lên ở các khu vực trung tâm như quanh Nhà hát Lớn, Hồ Gươm.

Những năm tháng đầu, cà phê ở Hà Nội là thức uống xa xỉ dành cho người Pháp, các quán cà phê là nơi tụ tập chủ yếu của các sĩ quan Pháp, sau đó uống cà phê dần trở thành thú vui tao nhã của người Việt. Người uống cà phê thời điểm này là những "trí thức mới" như thanh niên du học, công chức, viên chức người Việt làm ở Sở Tây... Những ly cà phê phin nhỏ giọt chậm rãi, vị đắng pha lẫn ngọt ngào đã thu hút được sự quan tâm của tầng lớp trí thức, tạo nên một không gian gặp gỡ, thảo luận và giao lưu.

Sau thời điểm Mỹ ném bom thủ đô khiến các thú vui dần vắng bóng, các quán cà phê lại bắt đầu được mở ra, với một thời kỳ mới. "Khởi xướng" là một trào lưu cà phê sáng tạo chính là quán cà phê Bốn Mùa. Quán này đã sử dụng những góc cây to bảo nhẵn để

làm bàn ghế và trang trí, cũng thay đổi cung cách phục vụ khá "hiện đại", khiến khách tò mò kéo đến quán rất đông.

Tiếp sau Bốn Mùa là sự ra đời của hàng loạt các quán cà phê Hà Nội mà danh tiếng còn đến ngày nay: Giang, Lâm, Nhĩ, Năng, Hói, Nhân... Trong đó, Giang, Lâm, Nhĩ, Năng được gọi là "tứ trụ cà phê" của Hà Nội xưa.

Với cà phê Giang, cà phê trứng chính là món làm nên thương hiệu. Cửa hiệu cà phê Giang đầu tiên nằm ở nhà 90 phố Cầu Gỗ, tới năm 1969, cà phê Giang chuyển về số 7 Hàng Gai. Ngày nay quán nằm trên đường Nguyễn Hữu Huân. Giang ra đời vào năm 1940, đặt theo tên người chủ là một thợ pha chế tài hoa từng làm ở khách sạn Metropole. Xuất phát điểm của món cà phê trứng là việc ông Giang muốn tìm một nguyên liệu cao cấp, có độ béo, thay cho sữa bò trong món cà phê capuchino. Từ sự sáng tạo ấy, Hà Nội đã có thêm món cà phê lừng danh. Và Giang cũng trở nên nổi tiếng không chỉ trong mà còn ngoài nước, được mệnh danh là "quán cà phê trứng ngon nhất thế giới". Danh tiếng ấy còn đến ngày nay, được minh chứng bằng những dòng người tấp nập ra vào quán mỗi ngày. Cũng như những khách phương xa hề đến Hà Nội là phải tìm đến Giang, thưởng thức cốc cà phê béo ngậy trong một không gian xưa cũ.

Nếu cà phê Giang nổi bật với món cà phê sáng tạo độc đáo, thì cà phê Lâm xuất hiện từ những năm 50 lại được mệnh danh là "góc hoài niệm của người Hà Nội". Cà phê Lâm gắn với những kỷ niệm văn nghệ của một thời, gắn với những cái tên như Văn Cao, Bùi Xuân Phái, Dương Bích Liên, Nguyễn Sáng... Ngày nay, đến với cà phê Lâm, khách vẫn

● Cà phê Lâm, một trong "tứ trụ" của cà phê Hà Nội xưa ngày nay vẫn là điểm đến yêu thích của người dân. (Ảnh: Ngọc Mai)

như thấy được một cà phê của Hà Nội những năm xưa ấy với những bộ bàn ghế gỗ, những bức tranh đen trắng treo tường. Cà phê ở đây được pha theo công thức truyền thống, mang hương vị đậm đà, khó quên.

Cafe Năng thì ra đời hơn 60 năm trước, tọa lạc trên phố Hàng Buồm nhộn nhịp, nổi bật với không gian nhỏ xinh, ấm cúng và hương vị cà phê rang xay truyền thống đậm đà, không kén người uống. Quán mang phong cách hoài cổ, với những mảng tường vàng, bàn ghế gỗ mộc mạc và tranh ảnh ghi lại hình ảnh Hà Nội xưa.

Cafe Nhĩ, nằm trên phố Hàng Cá lại mang phong cách mới mẻ, cà phê ở đây nặng và đậm hơn, được pha sẵn trong ấm sứ, khi phục vụ thì đánh bọt bằng cây đánh trứng và thêm đá rất độc đáo.

Những quán cà phê ấy cho đến nay vẫn còn giữ được nét hoài cổ và hương vị dù bị biến đổi quá nhiều, cũng không mất đi phong cách vốn có của mình giữa thời cuộc ồn ào và những trào lưu trẻ trung sinh động. Đó là điều đáng quý vô ngần.

Không gian của văn hóa và hoài niệm

Có thể nói, những quán cà phê Hà Nội xưa không chỉ là nơi thưởng thức cà phê mà còn là điểm hẹn của các văn nghệ sĩ, nhà báo, trí thức nổi tiếng. Từ các quán cà phê quanh phố Tràng Tiền đến khu vực Nhà thờ Lớn, đã xuất hiện không ít những buổi gặp gỡ đầy cảm xúc của những cây bút tên tuổi như Nguyễn Tuân, Thạch Lam, Nguyễn Hồng, các nghệ sĩ danh họa nổi tiếng như Văn Cao, Bùi Xuân Phái... Họ thường xuyên ngồi bên những ly cà phê, bàn luận về văn chương, chính trị và cả những biến đổi xã hội đang diễn ra trong thời kỳ thuộc địa.

Cà phê với các văn nghệ sĩ không chỉ là thức uống mà còn là nguồn cảm hứng, phản ánh sự tinh tế trong lối sống của người Hà Nội. Ở đó, cà phê không chỉ đơn thuần là một thứ đồ uống, mà còn là sự gắn kết giữa con người, là nơi ẩn chứa những ý tưởng sáng tác và suy tư.

Sau năm 1954, khi Hà Nội bước vào thời kỳ xây dựng xã hội chủ nghĩa, văn hóa cà phê cũng có nhiều biến đổi. Những quán cà phê sang trọng dần vắng bóng, thay vào đó là những quán nhỏ hơn, phục vụ cho đời sống tinh thần của người lao động. Thời kỳ bao cấp, cà phê trở nên khan hiếm và việc thưởng thức một ly cà phê đúng nghĩa đã trở thành một điều xa xỉ.

Ngoài những quán cà phê sang trọng phục vụ giới trí thức, tầng lớp bình dân Hà Nội cũng có riêng cho mình những góc quán nhỏ, giản dị hơn. Văn hóa cà phê dường như bắt đầu phát triển mạnh mẽ, với những chiếc ghế gỗ con con đặt ở vỉa hè, cùng những ly cà phê đen đặc, pha chế đơn giản mà đậm đà. Đặc biệt, cà phê phin truyền thống của người Hà Nội mang đậm dấu ấn của sự chậm rãi, thanh thoi trong nhịp sống.

Ngồi ở những quán vỉa hè, người Hà Nội không chỉ uống cà phê mà còn ngắm nhìn phố phường, chiêm nghiệm về cuộc sống và cả những đổi thay của đất nước, của thời cuộc. Ở những quán hè phố này, từ những công nhân, người bán hàng, đến các nhà văn, nhà báo đều có thể gặp nhau, chia sẻ câu chuyện cuộc đời, kết nối với nhau trong những cuộc chuyện trò, không phân biệt tầng lớp.

Qua những thăng trầm của lịch sử, có những quán cà phê đã trôi vào kí ức. Những quán cà phê đầu tiên do người Pháp mở, hay nhiều quán cà phê khác từng là chốn đông đúc một thời nay đã không

còn. Có những quán là chủ quán đã di cư, cũng có những quán mà các thế hệ sau không thể duy trì sự nghiệp của thế hệ trước. Hà Nội giờ đây có hàng ngàn quán cà phê, không ít quán theo dạng chuỗi du nhập từ nước ngoài, cũng có những quán cà phê sang trọng, lộng lẫy hay để giới trẻ "check-in" sống ảo. Nhưng giữa lòng Hà Nội luôn có một vị trí đáng kể cho những quán cà phê xưa cũ, cổ kính.

Không thể phủ nhận rằng, Hà Nội là một trong những vùng đất còn lưu giữ nhiều nét văn hóa truyền thống, cổ xưa. Và văn hóa cà phê cũng là một trong số đó. Đây đó trong phố cổ, người ta vẫn dễ dàng bắt gặp những quán cà phê mang dấu ấn của thời gian, chứa đầy hoài niệm. Những không gian ấy như một nốt trầm lắng lẽ mà sâu lắng giữa lòng phố òn ã và hiện đại, để người ta đến và thưởng thức từng giọt cà phê - từng giọt cuộc đời trong sự suy tư.

Và việc "tứ trụ cà phê" vẫn còn tồn tại, vẫn giữ được giá trị văn hóa nguyên bản của mình cũng chính là minh chứng cho sự tồn tại bền bỉ, sâu sắc của cà phê Hà Nội.

Có thể nói, văn hóa cà phê ở Hà Nội đã và đang trải qua nhiều biến đổi nhưng vẫn giữ được những giá trị cốt lõi của mình. Từ những quán cà phê xa hoa thời Pháp thuộc đến những góc phố với ly cà phê phin truyền thống, mỗi quán cà phê đều chứa đựng những câu chuyện, những kỷ niệm của người Hà Nội qua nhiều thế hệ.

Hà Nội ngày nay vẫn mang trong mình nét hoài cổ với những quán cà phê đã tồn tại qua hàng chục năm, nơi mà mỗi lần đặt chân đến, người ta như được trở về với quá khứ, về một thời kỳ mà cà phê không chỉ là thức uống mà còn là nhịp sống, là linh hồn của một Hà Nội xưa đầy thơ mộng và lãng mạn. NGỌC MAI

1. Gã có số vốn khá khá do cha mẹ để lại đem gửi ngân hàng. Mỗi tháng gã rút tiền lãi gần chục triệu đồng đủ sống một cuộc sống thong dong. Gã thích đội mũ ni đen, mặc áo ba đờ xuy đen và đeo kính râm mỗi khi ra đường mà không cần biết đó là mùa đông hay mùa hạ. Thằng bạn nói khổ cóc ngán mếch lòng, xỏ toạc móng heo: “Mày lập dị thiệt đó Vũ! Ai đời giữa ngày hè chang nắng mà mày mặc áo ba đờ xuy đi ngoài phố”. Mặt gã căng căng: “Mày quê thấy mò! Hồng thấy đàn bà con gái ra đường vào ngày hè mặc hai ba lớp quần áo, mặt mũi che kín mít đó à?”. Thằng bạn phản pháo liền: “Vi họ là phụ nữ, họ sợ nắng làm ảnh hưởng làn da nõn nà, quyến rũ. Còn mày là giống đực hồng lẽ sợ tốn tiền mua kem chống nắng hay sao?”. Gã đánh trống lảng: “Năm nay hiện tượng Enninô tác động nắng nóng kéo dài”. Thằng bạn cười thâm khi gã “vụng chèo khéo chống”.

Lần khác lại có người chọc ghẹo gã: “Thằng Vũ coi bộ giống thám tử thiệt đó nha!”. Được người nói trúng ý mình khiến cho gã sướng rần. Một thời gã say mê đọc “Những cuộc phiêu lưu của SherlockHomes”, “Đồ hện”, “Gói thuốc lá”, “Mai Hương và Lê Phong” truyện trinh thám của Thế Lữ. Gã ước gì mình được làm thám tử, một công việc đặc thù cực kỳ hấp dẫn nhưng cũng đầy mạo hiểm, dấn thân. Một người, rồi vài người nhận xét gã có tác phong giống thám tử. Gã bắt đầu thử làm thám tử xem sao. Một hôm gã sang nhà người hàng xóm, cười tùm tùm: “Ông vừa đi nhà nghỉ về, đúng không?”. Anh bạn hàng xóm chột dạ, giấy này như kiến lửa đốt: “Đừng nói bậy cha nội! Ông căn cứ vào đâu mà nói tôi đi nhà nghỉ?”. Gã cười khanh khách: “Tôi biết ông không thích đeo khẩu trang. Những ngày dịch COVID-19 bùng nổ, ông ra đường còn chưa đeo khẩu trang nữa là. Có sao hôm nay vợ mới vắng nhà, ông ra đường lại đeo khẩu trang vậy nhỉ? Đừng nói với tôi do ngẫu hứng đó nghe!”. Người hàng xóm không giấu nổi sự kinh ngạc vẫn riết riết: “Cha nội đừng có mà suy diễn tùy tiện nghe chưa? Đây không phải là chuyện đùa!”. Nhìn những biểu hiện mất bình tĩnh trên nét mặt của anh bạn hàng xóm, gã biết chắc là gã đoán đúng. Nhưng gã nhớ đến hai chữ nhân quả. Bữa trước thằng bạn không truy vấn gã đến cùng cái vụ gã mặc áo ba đờ xuy trong ngày hạ thì bây giờ gã truy vấn người hàng xóm đi nhà nghỉ để làm gì cho rắc rối?

2. Gã thường xuyên đến câu lạc bộ võ thuật của quận để luyện võ. Ở đây gã bắt gặp những gương mặt hiệp sỹ đường phố nổi tiếng. Người ta ước lời thuyết

Truyện ngắn của TRẦN QUỐC CƯỜNG

Ảnh minh họa - Nguồn: ST

phục gã gia nhập vào đội hiệp sỹ đường phố để bắt cướp. Gã thẳng thừng từ chối. Không phải gã sợ nguy hiểm mà vì gã có hoài bão làm thám tử đầu nghề này chưa hiện hữu nhiều trong đời sống xã hội hiện thời. Nhà thám tử cũng rất cần võ thuật. Gã chú tâm luyện những thế võ hạ nóc ao đối thủ trong nháy mắt. Những cú đánh nhanh, mạnh, hiểm, dứt khoát làm cho đối thủ không kịp trở tay.

Thời gian gần đây gã làm cho mọi người xung quanh ngỡ ngàng. Gã không còn mặc áo ba đờ xuy, đội mũ ni, đeo kính râm mỗi khi ra đường như trước nhưng Hà Anh Vũ đang có dự định lớn hơn, thực chất hơn. Đó là đào sâu suy nghĩ, nghiên cứu qua sách báo, qua các vụ án để có nghiệp vụ trinh thám. Đồng thời tìm cách nâng cao trực giác. Muốn nâng cao trực giác thì phải có óc quan sát tinh tế, nhận biết các chi tiết đắt giá, tư duy khách quan và suy luận logic. Có lần gã đi trên đường phố bất ngờ có người gọi giật ngược tên gã. Gã không hề giật mình. Gã tự rên cho mình có một thân kinh thép. Mới đây khu phố của gã ở xảy ra vụ mất trộm xe máy. Trong lúc mọi người bàn tán xôn xao thì gã chú ý đến chiếc ổ khóa cửa ngõ bị cưa. Dấu vết cưa rất đều. Gã tưởng tượng ra cách cưa vội vàng của kẻ trộm rồi nói nhỏ với anh

chàng công an: “Có khi nào ổ khóa đã bị cưa rồi dàn dựng không ta? Kẻ trộm làm sao có đủ bình tĩnh mà cưa thẳng đét như vậy được?”. Anh chàng công an nhìn gã, gật gù. Không ngờ chi tiết “cưa thẳng đét” của gã đã giúp công an phá án chóng vánh. Con trai của chủ nhà thua cá độ bóng đá, lấy trộm xe đem bán rồi dựng hiện trường giả. Hà Anh Vũ được người ta gọi bằng cái biệt danh thân thiết là “thám tử”. Thám tử Vũ không nghề ngỗng, không vợ con. Người quý mến gã thì ca ngợi, tung hứng. Kẻ ghét bỏ thì dè bieu, xia xói: “Cái thằng ranh quá, ăn rồi lo chuyện bao đồng, ảo tưởng”.

3. Nhà gã gần công viên của phường. Sáng sớm gã đến tập thể dục vài chục phút rồi ngồi quan sát mọi người tập thể dục. Lâu ngày gã nghe quen giọng nói, tiếng cười, ghi nhớ thói quen, động tác của từng người. Thậm chí không cần nhìn, gã cũng nhận ra bước chân của ai đi về phía mình. Một hôm gã ngồi ghé đá công viên dán mắt vào chiếc điện thoại cảm ứng lướt Facebook, nghe tiếng dép loẹt quẹt, gã cười: “Hôm nay chị Vân tập thể dục sớm thế?”. Người phụ nữ giật mình: “Ôi trời! Chú đang chăm chú vào điện thoại, sao biết tôi đến tài thế?”. Gã cười hiền: “Em quen với tiếng bước chân

của chị lâu rồi. Chị có tin là em phân biệt được tiếng dép của những người ở gần nhà em tập thể dục ở đây không?”. Người phụ nữ nói như reo: “Thật vậy sao em?”. Lần này gã cười lớn hơn: “Chị tập trung lắng nghe tiếng dép của từng người rồi chị cũng phân biệt được như em thôi mà. Chị cứ nghĩ một người mù chỉ sờ tờ giấy bạc cũng đủ biết tờ giấy bạc đó mệnh giá là bao nhiêu. Ngày xưa, có một người đàn bà mù ngồi bán bánh nậm trước cửa nhà em, bà chưa nhận tiền nhâm bao giờ. Một lần, có cậu bé đưa tờ giấy bạc 2.000 đồng bảo bà bán 5.000 đồng bánh nậm. Bà cười hóm hém: “Con đừng gian dối với bà như vậy nữa nghe chưa! Hư lắm! Bà cho con thêm 3 cái bánh cho đủ 5.000 đồng. Cậu bé lúng túng dạ một tiếng rồi quay đi. Một lát sau người nhà của cậu đến xin lỗi bà cụ và trả thêm tiền”.

Hai nhà hàng xóm của gã tranh chấp cây sakê từ nhà bên này nhánh cây nghiêng về phía nhà bên kia. Thế rồi buổi sáng nhà trồng cây sakê phát hiện cây bị chặt mất mấy nhánh đang cho quả bụ bẫm. Người của hai nhà cãi vã chí chèo. Bên thiệt hại cây nghi người nhà bên cạnh chặt phá cây nên hậm hực, đòi mời chính quyền phường đến giải quyết. Gã chấp hai tay ra sau lưng đung đỉnh bước đến gần cây sakê ngắm nghía một hồi rồi

TIẾNG LÒNG

Hàng rong gây thương nhớ. (Ảnh: Pinterest)

Đó là lúc canh khuya sương lạnh, trên con đường vắng tanh, có người mẹ, người chị kéo kệt gánh hàng rong ra chợ. Ánh lửa bập bùng từ bếp lò than sáng lên màu hồng tươi trong đêm đen, chuyển động nhịp nhàng theo bước chân chạy lúp xúp, rong ruổi, đánh thức sự sống ngày mới.

Những người có mặt sớm ở chợ quê là những người bán hàng bánh, bún, cháo lòng. Quanh năm họ tự nguyện lặng thầm hy sinh một phần giấc ngủ vào thời khắc quyến rũ nhất để nấu nướng, sắp đặt, co ro gồng gánh cháo, bún đến chợ vì chồng con mà không một lời than trách.

Đó là những sáng, trên các nẻo đường quê yên ả, bắt chợt cất lên tiếng rao mời đơn đả, trong trẻo: “Ai mua bánh bèo, bánh bò, bánh ướt... bán đây!” của các mẹ, các chị chân quê tự mình làm bánh, bún đi bán dạo kiếm

tiền, kể cả đôi bánh, bún lấy lúa cũng gặt đầu vui vẻ. Vài tô lúa có thể đổi lấy một đĩa bánh bèo, bánh ướt vun chùn cho cả nhà dùng bữa sáng ngon lành. Một đầu gánh của các mẹ, các chị đựng bánh, bún, còn một đầu gánh đựng lúa khô được đổi từ thực phẩm “cây nhà lá vườn”. Các mẹ, các chị chất chiu từng thúng lúa đổ vào bồ, tăng thêm phần dự trữ thóc lúa quanh năm. Nhà nông mà có vài ba bồ lúa trong nhà thì yên cái bụng. Thức ăn hằng ngày là cá, cua đồng, rau quả trong vườn nhà đạm bạc vậy mà sức khỏe dồi dào, sống lâu trăm tuổi.

Đó là những trưa, trời hong hanh nắng, trên đường làng có những mẹ, những chị gánh chè, bánh canh đi bán dạo, cất lên tiếng rao ngại ngại buồn. Người nhà quê không sẵn tiền, nhưng sẵn lúa thóc đầy bồ, xúc vài tô lúa đổi lấy chè đậu, bánh canh ngọt thanh và

phán một câu xanh rờn: “Em Khải nhà cặp vách không phải là người chặt cây sakê này đâu vì em thuận tay trái. Em tập thể dục với tôi nhiều lần nên tôi biết. Những nhát dao này là của người thuận tay phải. Hơn nữa, chiều cao của em Khải chỉ đến mép tai của tôi (khoảng một mét năm bảy). Còn đây vết chặt cao khoảng một mét chín. Chứng tỏ người chặt cây cao ít nhất là một mét bảy vung dao lên chặt cây mới để lại dấu vết như thế. Không ai đi chặt cây phá hoại mà cầm ghê đầu theo cả!”. Mọi người nghe gã phân tích có căn cứ xác đáng liền xúm lại khuyên giải hai gia đình nọ tránh sự hiểu nhầm. Sau đó, chính gã tìm ra manh mối của kẻ phá hoại cây sakê nhằm ly gián, gây mất đoàn kết hai gia đình.

4. Gã đang đọc “X30 Phá lưới” của Đặng Thanh thì có người đến tìm. Cô ta là một người hoàn toàn xa lạ. Một gương mặt đẹp, quý phái với vóc dáng thon thả. Cô gái nhòe miệng cười tự tin: “Xin lỗi anh. Em đường đột quá! Anh có phải là thám tử Hà Anh Vũ?”. Gã không để cảm xúc hiện trên nét mặt dấu trong lòng gã đang rộn lên niềm vui: “Vâng! Tôi là Hà Anh Vũ nhưng không phải là thám tử. Cô tìm tôi có điều chi dạy bảo?”. Cô gái vẫn ở thế chủ động trong câu chuyện: “Em nhờ anh điều tra giùm về lai lịch và các mối quan hệ của bạn trai em”. Gã hứng thú: “Cô hãy cho biết cụ thể, tôi mới có cách giúp cô chứ”. Cô gái mừng rỡ: “Vâng là anh đã đồng ý giúp em rồi nhá! Mà anh đừng xưng hô như vậy. Anh đừng gọi em bằng cô và xưng tôi nghe xa cách quá đi”. Gã cười hên hê: “Được rồi em. Không cần nệ. Em cung cấp một số thông tin cho anh đi”. Cô gái liền mở xác tay lấy ra một tập giấy trao về phía gã: “Đây là sơ yếu lý lịch và những tấm ảnh của anh ấy chụp trong thời gian gần đây”. Gã xem một hồi rồi gật đầu nhìn cô gái: “Bây giờ em cho anh biết tên của em và tên những người thân nhất của bạn trai em đi. Em hiện có tình địch hay không? Em nói thật thì anh mới tìm ra chỗ sơ hở của bạn trai em”. Cô gái lại cười: “Em đến đây quá. Em là Hoàng Yến. Anh ấy lúc nào cũng kề cận, thân mật quá mức với cô thư ký xinh đẹp. Còn người thân nhất của anh ấy, em sẽ nhắn tin cho anh sau. Đây là số điện thoại của em. Anh kết bạn Zalo với em để trao đổi cho tiện, anh nhé”.

Cô gái rời đi nhưng dường như một chút tâm tư còn để lại. Nàng không ngờ anh chàng thám tử có một vẻ đẹp rất nghệ sỹ. Cái chất nghệ sỹ dễ làm cho con người ta xiêu lòng. Còn gã thì không có bụng dạ nào nghĩ đến người đẹp. Gã đang lo làm thế nào để tiếp cận với người thân của bạn

trai thân chủ mình. Gã hiểu cái sơ yếu lý lịch nào cũng chỉ là phần nổi của mỗi con người. Tầng băng chìm những khuất tất của mỗi cá nhân thì không bao giờ con người ta khai ra bằng giấy trắng mực đen cả. Muốn biết được bạn trai của thân chủ mình có “bắt cá hai tay” hay không thì chỉ còn cách chủ động tiếp cận, làm thân, moi hỏi một cách khéo léo những người tri kỷ chí cốt của anh ta mà thôi. Sau nhiều ngày tìm hiểu, gã chọn và tiếp cận với tài xế của người yêu Hoàng Yến. Gã nghĩ tài xế trẻ của một giám đốc doanh nghiệp trẻ thì có thể đồng điệu trong cách nghĩ về gái gú. Biết đâu tài xế là đầu mối sắp xếp cho sếp gặp gỡ người đẹp. Chuyện thủ trưởng các cơ quan, đơn vị làm lộ thông tin quan trọng ra ngoài cũng vì quá tin yêu tài xế. Sau hơn nửa tháng gã và anh chàng tài xế uống cà phê, đánh cờ tướng ở quán đối diện với công ty, một bữa gã đánh tiếng: “Giám đốc của em đẹp trai như vậy thì thiếu chi bóng hồng vây quanh?”. Chàng tài xế cười dễ dãi: “Ba người đẹp cùng say mê anh chứ có ít đâu. Hi! Hi! Nhưng anh chỉ chọn một mà thôi”. Gã lần tới: “Có phải cô bé xinh đẹp thường đi chung xe ô tô do em lái?”. Chàng tài xế thật thà: “Không. Đó là thư ký riêng của anh. Cô ấy yêu đơn phương sếp. Còn một cô nữa tên là Hoàng Yến con nhà giàu đeo đuổi anh dữ lắm nhưng sếp xem như chiếc bánh xe sơ cua (bánh xe dự phòng) thôi à”. Gã mừng thầm, đánh đòn quyết định: “Anh thấy cô thư ký xinh đẹp lắm rồi, lẽ nào còn có người đẹp hơn cô ấy sao ta?”. Ngón tay chàng tài xế lướt lướt trên điện thoại mấy cái rồi chìa ra trước mặt gã: “Cô ấy đây này”. Gã mở cờ trong bụng: “Chào ôi! Đẹp quá trời luôn! Giá như mình có ảnh này để chiêm ngưỡng thì hay biết mấy”. Chàng tài xế cười khàn khàn: “Anh thích thì em gởi cho, vô tư đi”.

Về nhà gã gọi cho Hoàng Yến, mở đoạn ghi âm cho cô ta nghe. Tiếp theo là cho cô ta xem ảnh “người yêu ruột” của giám đốc. Cô gái rơi nước mắt: “Anh có thể cho em biết người nào đã cung cấp thông tin này cho anh được không?”. Gã lắc đầu quầy quậy: “Điều tối kỵ của nhà thám tử là tiết lộ người đã cung cấp thông tin cho mình. Em chuẩn bị tinh thần để bất tình địch tại trận. Anh đã biết chỗ mà vị giám đốc đào hoa hẹn hò với người yêu lý tưởng rồi đấy”.

Việc gì đến rồi cũng phải đến. Bữa nọ, giữa trưa Hoàng Yến nhận được cuộc gọi gấp gáp: “Anh Vũ đây! Em đến Khách sạn Hoàng Hoa, phòng số 303... Nhanh lên!!!”...

Và, gã đã bước vào “nghịệp thám tử” như vậy.

T.Q.C

thơm tho mùi rau đắng. Có khi một nhóm người đối lùa lấy chè, bánh canh ngồi ăn xì xụp dưới bóng cây trước nhà mát rượi, cười nói rộn rã, vui tươi, tô điểm cho làng quê không khí thanh bình, diễm tuyệt.

Đó là những gánh hàng rong với những mẹ, chị chân quê lạng lẽ đã và đang nuôi được hàng ngàn, hàng vạn cử nhân, thạc sĩ, tiến sĩ cho đất nước. Nhiều thạc sĩ, tiến sĩ đỗ đạt cao vì trong tâm trí họ luôn luôn nhớ đến hình ảnh của người mẹ, người chị của mình thức khuya dậy sớm với gánh hàng rong đề nặng đôi vai. Sự chịu đựng, hy sinh cao cả của người mẹ Việt Nam rất văn hóa Việt Nam khiến cho các nước trên thế giới ngưỡng mộ.

Đừng bao giờ xem thường những gánh hàng rong! Vì ở đó có những tấm lòng biết hy sinh vì người khác bằng sự chất chiu “góp gió thành bão”. Chưa có ai kêu gọi các mẹ, các chị chân quê chống lãng phí, thế nhưng người phụ nữ làng quê Việt

Nam là tấm gương sáng ngời của sự tiết kiệm để đầu tư nguồn chất xám cho con em vì tương lai của đất nước.

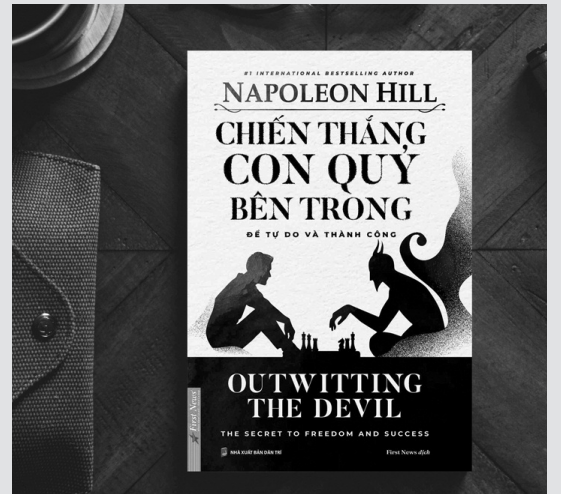
Mỗi lần tôi bắt gặp các mẹ, các chị gánh hàng rong, tôi lại nghĩ về trách nhiệm của con người trước gia đình và xã hội. Tôi nhớ đến người bác họ của tôi từ năm này sang năm khác với gánh bánh canh, bánh bò trên vai nuôi đàn cháu ngoại mở cõi ăn học thành tài. Những đồng tiền từ gánh hàng rong lấp lánh màu lương thiện và ấm áp tình người.

Bây giờ, thi thoảng tôi vẫn bắt gặp các mẹ, các chị gánh hàng rong đi bán dạo, nhưng không nhiều như ngày trước vì quán xá càng ngày mọc lên càng nhiều. Hôm qua, thằng con tôi đi chơi quanh xóm chạy về nói nhỏ: “Mai ba đến quán mới mở cạnh nhà mình để uống cà phê, ăn sáng miễn phí, chỉ có ngày mai thôi ba ạ!”. Tôi phì cười, chợt nhớ đến những gánh hàng rong. QUỐC CƯỜNG

ĐỌC SÁCH

Chiến thắng “con quỷ” bên trong

Napoleon Hill (1883 - 1970) là một tác gia người Mỹ, ông được coi là một trong những tác gia tiêu biểu thành công nhất trong lịch sử. Napoleon là một trong những người đầu tiên sáng tạo nên một thể loại văn học mới trong nền văn học hiện đại đó là văn học để phát triển thành công con người (self-help). Cuốn sách được biết đến nhiều nhất của ông là “Nghĩ giàu & Làm giàu” (1937), đã bán ra hơn 20 triệu bản in trên toàn thế giới (tính tới thời điểm ông mất năm 1970). Cho tới nay, cuốn sách này vẫn đang được dịch ra nhiều thứ tiếng trên thế giới và trở thành cuốn sách gối đầu giường của rất nhiều độc giả. Napoleon Hill từng được mời làm cố vấn cho Tổng thống Mỹ Franklin D.Roosevelt từ năm 1933 đến năm 1936.

Lâu nay, khi nhắc đến Napoleon Hill, nhiều người thường sẽ nghĩ ngay đến cuốn sách “Nghĩ giàu & Làm giàu” nổi tiếng. Nhưng sự thật là, Napoleon Hill còn rất nhiều tác phẩm bán chạy khác - những tác phẩm đã giúp hàng triệu người trên khắp thế giới đạt được thành công và hạnh phúc. Trong số đó không thể không nhắc đến “Chiến thắng con quỷ bên trong” (tựa gốc: Outwitting the Devil: The Secret to Freedom and Success).

Cuốn sách này đặc biệt ở chỗ không được phát hành ngay khi Napoleon Hill viết xong, mà phải đến hàng chục năm sau khi ông qua đời, ấn bản của nó mới đến được với công chúng. Còn điểm kỳ lạ của nó nằm ngay ở lối viết của Napoleon Hill: một cuộc phỏng vấn trực diện giữa ông và nhân vật con quỷ - một thể lực luôn tìm cách kiểm soát, dẫn dắt con người đi đến sự sa ngã và thất bại. Thoạt tiên, nhiều người sẽ nghĩ đây chỉ là một câu chuyện ngụ ngôn hay một lối tưởng tượng cũ rích của Napoleon Hill, nhưng qua từng lời đối thoại giữa họ, chúng ta mới nhận ra rằng mình đang từng bước hòa vào câu chuyện và đồng thời, vô thức soi chiếu chính mình.

Trong “Chiến thắng con quỷ bên trong” mỗi chương là một cuộc đối thoại giữa Napoleon Hill và con quỷ về những vấn đề trong đời sống, từ gia đình, nhà trường cho đến tôn giáo, chính trị... Qua những lời thú tội của con quỷ trước Napoleon Hill, chúng ta sẽ dần khám phá ra những sự thật về bản chất con người và cách mà những suy nghĩ tiêu cực và thói quen xấu có thể kiểm soát cuộc sống của chúng ta.

Theo đó, có hai công cụ lợi hại nhất mà con quỷ thường dùng để kiểm soát con người, đó là thói quen buông thả và quy luật nhịp điệu thoải mái. Sự buông thả là sự bỏ bê tâm trí, có thể bắt đầu từ chuyện ăn uống, kết giao, làm việc... Những sự buông thả đó dần tạo thành “nhịp điệu” quen thuộc và thoải mái con người.

Xuyên suốt cuốn sách, từng lời nói của con quỷ như “chỉ điểm” thẳng vào từng góc ngách còn lười nhác, dễ dãi, yếu hèn bên trong mỗi chúng ta. Để rồi cuối cùng, chúng ta chợt nhận ra con quỷ mà Hill đang trò chuyện không phải là một thể lực siêu nhiên như chúng ta vẫn nghĩ, mà nó chính là phần tiêu cực ẩn chứa bên trong mỗi con người: nỗi sợ hãi, sự trì hoãn, sự tức giận, sự ghen tị... Thì ra, bên trong mỗi người đều có một “con quỷ” đang ngăn trở chúng ta đi đến sự tự do, thành công và hạnh phúc.

Thông qua cuộc trò chuyện thẳng thắn giữa Napoleon Hill và con quỷ, sẽ có lúc bạn phải gật gù vì những câu nói quá hay, quá thâm, hoặc cũng có khi bạn chợt bừng tỉnh vì những quy luật mà đến giờ bạn mới vỡ lẽ ra.

Napoleon Hill không chỉ giúp bạn nhận diện ra “con quỷ” đang ngự trị bên trong mà cung cấp những phương thức để mỗi người tự đánh bại “con quỷ”, từ đó tìm được ý nghĩa, hạnh phúc của cuộc sống. Phương thức của Napoleon Hill được gói gọn trong 7 nguyên tắc, bao gồm: Tính rõ ràng của mục đích; Khả năng làm chủ bản thân; Khả năng học từ nghịch cảnh; Khả năng kiểm soát ảnh hưởng của môi trường xung quanh; Thời gian (định hình vĩnh viễn các thói quen suy nghĩ tích cực thay vì tiêu cực và gia tăng sự thông tuệ); Sự hòa hợp (cùng với tính rõ ràng của mục đích trở thành ảnh hưởng chủ đạo trong môi trường thể chất, trí tuệ và tinh thần của cá nhân); và cuối cùng là Sự can trọng (xem xét kỹ càng kế hoạch trước khi hành động).

Xuyên suốt 360 trang sách, bạn đọc sẽ không ít lần ngạc nhiên vì những triết lý thâm thúy của Napoleon Hill, nhưng có lẽ sẽ càng ngạc nhiên hơn khi biết rằng bản thảo của cuốn sách này đã được viết cách đây 86 năm. Hill đã gõ bản thảo “Chiến thắng con quỷ bên trong” trên máy đánh chữ từ năm 1938, nhưng gia đình ông cất giấu nó trong suốt 72 năm vì những khía cạnh dễ gây tranh cãi của nó. Khi được xuất bản lần đầu tiên vào năm 2011, cuốn sách ngay lập tức gây tiếng vang bởi những giá trị vượt thời gian mà các thông điệp và triết lý của Napoleon Hill mang lại.

Đến nay, cuốn sách “Chiến thắng con quỷ bên trong” đã được dịch ra khoảng 20 thứ tiếng và thường xuyên có mặt trong danh sách khuyến đọc của các nhà lãnh đạo thành công. MINH MINH

Trị liệu từ “bản giao hưởng” mùi hương

● Liệu pháp mùi hương, phương pháp trị liệu tự nhiên, an toàn và hiệu quả. (Ảnh minh họa - Nguồn: Getty Images)

Khi nói đến mùi hương, mỗi người đều có những cảm nhận riêng: có người thích mùi mưa, có người bị cuốn hút bởi hương hoa cỏ, trong khi người khác lại ưa thích mùi gỗ. Dựa trên những sở thích này, trị liệu bằng mùi hương hay còn gọi là liệu pháp Aromatherapy đã mang đến một giải pháp tự nhiên giúp xoa dịu tâm trí, nâng cao tinh thần và cải thiện sức khỏe.

“Hương gây mùi nhớ”

Trong mọi khoảnh khắc của cuộc sống, luôn có một thứ vô hình tồn tại nhưng lại tác động mạnh mẽ đến khứu giác mỗi người, đó là mùi hương. Từ hương thơm nhẹ nhàng của hoa cỏ vào buổi sáng đến mùi đất ẩm sau cơn mưa, mùi bánh mì nóng hôi hổi ra lò, mùi hạt cà phê rang thơm đậm đà... và hàng triệu mùi hương phong phú khác luôn bao quanh chúng ta. Mỗi mùi hương không chỉ đơn thuần đánh thức khứu giác mà còn tác động mạnh mẽ đến cảm xúc bên trong mỗi con người.

Đặc biệt, mùi hương có khả năng gợi nhắc những kỷ niệm xưa, làm sống dậy những cảm xúc yêu thương hay nỗi buồn. Theo đó, khi ngửi thấy một mùi hương “quen thuộc”, bộ não của bạn sẽ bị kích thích để gợi nhớ lại những kỷ niệm xưa cũ, gắn liền với mùi đó. Điều này xảy ra vì bộ não được kết nối chặt chẽ, tạo ra những liên kết mạnh mẽ giữa mùi hương và ký ức.

Cụ thể, khứu giác kết nối trực tiếp với não qua hai vùng quan trọng: vùng hải mã - nơi liên quan đến trí nhớ và nhận thức và hạch hạnh nhân - khu vực chịu trách nhiệm xử lý cảm xúc. Khi khứu giác phát hiện một mùi hương nào đó, nó sẽ gửi tín hiệu đến các vùng não tương ứng, kích hoạt những ký ức và cảm xúc một cách sống động.

Nhiều nghiên cứu chứng minh rằng, những ký ức được khơi gợi bởi mùi hương thậm chí mang lại nhiều cảm xúc hơn những ký ức được kích hoạt bởi các phương thức giác quan khác (như là hình ảnh, lời nói...). Giống như hương thơm của cây hoa sữa làm gợi lên kỷ niệm về Hà Nội trong những ngày giao mùa từ hè sang thu. Hay khi mùi rom rạ thoang thoảng bay qua, quần chặt vào sống mũi, những kỷ niệm về một vùng quê mộc mạc, thanh

bình chan chứa biết bao khoảnh khắc đẹp để lại ủa về. Và còn nhiều nữa những mùi hương mang theo những câu chuyện, những giấc mơ và cả những tình cảm trong cuộc đời mỗi người.

Sự liên kết chặt chẽ giữa mùi hương và kỷ niệm còn từng được biết đến trong kho tàng văn chương từ xa xưa. Trong “Truyện Kiều”, thi hào Nguyễn Du khi kể, tả về “nỗi tương tư” của chàng Kim Trọng với nàng Kiều, có một câu thơ thật ý nhị: “Hương gây mùi nhớ, trà khan giọng tình”.

Trong một câu thơ nhưng có đến hai từ chỉ chung một khái niệm về mùi hương, một gốc Hán là “hương”, hai thuần Việt là “mùi”. Đó có thể là hương hoa trong vườn xuân khi hai người hội ngộ “hữu duyên thiên lý” hay hương thanh tân bao bọc và lan tỏa quanh người thiếu nữ khuê các thời xưa, dù có là mùi hương nào cũng đều gợi lên những nỗi nhớ, kỷ niệm về nàng Kiều của chàng Kim đa tình.

Dẫn chứng như vậy để thấy rằng đến tận ngày nay, mùi hương tuy vô hình nhưng vẫn có tác động không nhỏ đến cảm xúc và có khả năng khơi dậy những ký ức ngủ quên trong tâm trí của con người. Hơn nữa, nhiều nghiên cứu đã chỉ ra rằng mùi hương có thể ảnh hưởng đến hành vi và tâm trạng. Đây chính là nguyên do khiến tâm trạng đột nhiên trở nên lo âu hay tức giận khi ngửi thấy một mùi mà bản thân ghét. Ngược lại, với một hương thơm dễ chịu, tinh thần của chúng ta sẽ được cải thiện đáng kể.

Liệu pháp trị liệu từ mùi hương

Có thể thấy, khứu giác của chúng ta là một thứ rất nhạy cảm và mùi hương với những đặc tính độc đáo thông qua khứu giác có tác động mạnh mẽ tới cảm xúc.

Chính vì vậy, các nhà nghiên cứu đã sử dụng liệu pháp mùi hương như một liệu pháp tâm lý để cải thiện tâm trạng, sức khỏe và tinh thần của một số đối tượng.

Trong cuộc sống hiện đại, con người phải đối mặt với rất nhiều áp lực từ công việc, học tập, gia đình... chúng ta thường quên mất việc chăm sóc cho bản thân cả về thể chất lẫn tinh thần. Điều này dẫn đến căng thẳng, mệt mỏi và ảnh hưởng xấu đến sức khỏe, từ đó nhu cầu về các liệu pháp chữa lành và phục hồi lên ngôi. Trong đó liệu pháp trị liệu từ mùi hương hay còn gọi là liệu pháp Aromatherapy (liệu pháp điều trị bằng tinh dầu) là một liệu pháp phổ biến trong nửa thế kỷ qua.

Khi nhắc đến Aromatherapy, người ta đề cập đến một phương pháp trị liệu sức khỏe sử dụng tinh dầu nguyên chất hoặc các chiết xuất tự nhiên mang các cấu tử thơm của thực vật, dầu ngâm cánh hoa, sả, bạc hà... Thực tế thì đây không phải là liệu pháp mới, bởi từ xa xưa con người đã biết sử dụng những cây cỏ, hoa lá từ thiên nhiên thêm vào khi tắm, xoa bóp, xông nhà... để tẩy uế, chữa cảm cúm, làm đẹp da. Khi khoa học phát triển, các dưỡng chất quý giá đó của tự nhiên được chiết xuất thành dạng tinh dầu để sử dụng trong nhiều lĩnh vực khác nhau.

Theo Hiệp hội Trị liệu bằng Aromatherapy NAHA của Mỹ, liệu pháp này được định nghĩa là việc sử dụng tinh dầu - một phương

pháp trị liệu tự nhiên, an toàn và hiệu quả để trị liệu tổng thể. Các phương pháp bao gồm massage, bôi lên da và hít ngửi. Hiện có khoảng 150 loại tinh dầu khác nhau, mỗi loại mang lại những lợi ích riêng như giảm căng thẳng, lo âu, diệt khuẩn và chống viêm... Mỗi loại tinh dầu chứa khoảng 100 hợp chất hóa học, có tác động tích cực đến cơ thể, não bộ, cảm xúc, trí nhớ... mang lại những lợi ích bất ngờ cho sức khỏe.

Một trong những phương pháp phổ biến và dễ áp dụng hiện nay là hít ngửi tinh dầu thông qua các thiết bị như máy xông, máy khuếch tán, xịt phun sương hay những món đồ được pha chế thêm tinh dầu như nến thơm. Tại Việt Nam, trước nhu cầu về trị liệu mùi hương, thị trường các loại tinh dầu đang ngày một rộng lớn. Chưa kể, các workshop liên quan đến mùi hương như làm nước hoa, làm nến thơm cũng dần trở thành xu hướng. Tại đây, người tham gia có thể bước chân vào thế giới hương thơm, vừa để trải nghiệm, vừa để thả mình trong liệu pháp mùi hương chữa lành, vừa hiểu được về vai trò và tác dụng của từng mùi hương đối với sức khỏe.

Chẳng hạn, tinh dầu oải hương nổi tiếng với khả năng giảm căng thẳng, lo âu và giúp cải thiện giấc ngủ. Hương chanh sả tươi mát không chỉ kích thích tinh thần mà còn có tác dụng tăng cường hệ miễn dịch và làm sạch không khí. Tinh dầu bạc hà giúp tỉnh táo, giảm mệt mỏi, giúp tinh thần tỉnh táo hơn, tăng khả năng tập trung và giúp tăng cường trí nhớ. Hương thơm của trà trà cũng rất hiệu quả trong việc kháng khuẩn và tăng cường sức khỏe hô hấp. Việc sử dụng những mùi hương này trong cuộc sống hàng ngày không chỉ tạo không gian thư giãn mà còn mang lại lợi ích cho sức khỏe thể chất và tinh thần một cách tự nhiên.

Chị T.Hằng (SN 1975, Hà Nội) cho biết bản thân mê mẩn những sản phẩm có hương thơm như tinh dầu, nến, túi thơm, chị thấy rằng những món đồ này không chỉ thơm mà còn giúp chị cải thiện tâm trạng. “Tôi thường lựa chọn những loại tinh dầu tự nhiên như oải hương và chanh sả. Mỗi khi sử dụng, không khí trong nhà được lấp đầy bởi hương thơm dịu nhẹ, giúp xoa tan mệt mỏi và mang lại cảm giác dễ chịu. Tôi cũng thường lựa chọn những sản phẩm này làm quà với hy vọng người nhận sẽ tận hưởng trải nghiệm tuyệt vời từ mùi hương”, chị Hằng chia sẻ.

Tuy nhiên, khi sử dụng, người dùng cần lưu ý rằng, dù tinh dầu nguyên chất hoàn toàn tự nhiên nhưng chúng bao gồm rất nhiều cấu tử đậm đặc và được tinh cao, vì vậy nếu dùng quá nhiều hoặc không đúng cách cũng có thể dẫn đến những rủi ro. Để sử dụng hiệu quả, nên dùng máy khuếch tán hoặc cho tinh dầu vào cốc nước nóng để hương lan tỏa. Luôn đọc hướng dẫn sử dụng trên nhãn sản phẩm và chọn mua từ nhà sản xuất uy tín, ưu tiên sản phẩm nguyên chất. Nếu có bệnh lý mạn tính và muốn sử dụng mùi hương lâu dài, hãy tham khảo ý kiến của chuyên gia, bác sĩ điều trị.

TUỆ ANH

THÔNG BÁO

VỀ VIỆC THAY ĐỔI NỘI DUNG GIẤY ĐĂNG KÝ HOẠT ĐỘNG CỦA TỔ CHỨC HÀNH NGHỀ LUẬT SƯ

Sở Tư pháp thành phố Hà Nội tiếp nhận hồ sơ đề nghị thay đổi nội dung đăng ký hoạt động của Công ty luật trách nhiệm hữu hạn VIETSAVVY, Giấy đăng ký hoạt động số 01021885/TP/ĐKHĐ.

Thực hiện quy định tại khoản 1 Điều 36 Luật Luật sư năm 2006, Sở Tư pháp thành phố Hà Nội cấp lại Giấy đăng ký hoạt động cho Công ty luật trách nhiệm hữu hạn VIETSAVVY với nội dung thay đổi như sau:

Thay đổi địa chỉ trụ sở từ P.28, tầng 8, toà nhà AC - số 3 ngõ 78 phố Duy Tân, phường Dịch Vọng Hậu, quận Cầu Giấy, thành phố Hà Nội đến phòng 509, tầng 5, toà nhà số 85 Nguyễn Chí Thanh, phường Láng Hạ, quận Đống Đa, thành phố Hà Nội.

Sở Tư pháp thông báo để các cơ quan, tổ chức có liên quan biết, phối hợp quản lý hoạt động hành nghề luật sư theo quy định.

SỞ TƯ PHÁP THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Theo một nghiên cứu từ Đại học California (Mỹ) việc sử dụng máy khuếch tán tinh dầu vào ban đêm có thể cải thiện sức khỏe não bộ và giảm nguy cơ mất trí nhớ ở người lớn tuổi. Cụ thể, vào mỗi đêm, các cá nhân từ 60 - 85 tuổi được tiếp xúc với chất tạo mùi thông qua thiết bị xông hương, mỗi lần khoảng 2 giờ và luân phiên thay đổi 7 mùi hương khác nhau trong tuần. Kết quả cho thấy việc kích thích khứu giác ở mức tối thiểu được thực hiện vào ban đêm sẽ tạo ra những cải thiện về cả chức năng nhận thức và thần kinh, đem đến một phương thức hiệu quả và ít tốn công sức để cải thiện sức khỏe não bộ.

Hà Nội trong tiến trình hội nhập quốc tế toàn diện

Những năm qua, Việt Nam đã đạt được nhiều bước tiến quan trọng trong quá trình hội nhập quốc tế, nhờ vào các chính sách đổi mới toàn diện của Đảng và Nhà nước. Sự hội nhập này đã nâng cao vị thế của Việt Nam trong khu vực và thế giới, đồng thời mở ra nhiều cơ hội trong lĩnh vực du lịch, với các di sản thiên nhiên, văn hóa được UNESCO công nhận. Việt Nam đã chuyển từ việc “gia nhập và tham gia hợp tác quốc tế” sang “chủ động đóng góp và định hình các cơ chế hợp tác” dựa trên tôn trọng luật pháp quốc tế.

Với xu hướng hội nhập và hợp tác đa phương đang là chủ đạo trên thế giới, Hà Nội đã không ngừng triển khai các đường lối đối ngoại của Đảng, đặc biệt là quán triệt Nghị quyết Đại hội XIII. Mục tiêu đề ra là hội nhập quốc tế sâu rộng, đồng thời giữ vững môi trường hòa bình, ổn định, nâng cao uy tín quốc tế của Việt Nam. Thành phố Hà Nội đã ban hành nhiều kế hoạch hội nhập quốc tế, như Kế hoạch số 33-KH/UBND ngày 19/01/2023, nhằm thúc đẩy phát triển kinh tế bền vững và hỗ trợ doanh nghiệp trong quá trình hội nhập.

Các hoạt động đối ngoại của Hà Nội tập trung vào bốn trụ cột: chính trị, kinh tế, văn hóa, đối ngoại nhân dân. Thành phố đã có nhiều sáng tạo và vận dụng linh hoạt để thúc đẩy hội nhập quốc tế trên cả hai mặt trận song phương và đa phương, đặc biệt là trong lĩnh vực kinh tế quốc tế, một trọng tâm quan trọng trong bối cảnh phát triển toàn cầu hiện nay.

Năm 2023 chứng kiến sự gia tăng các hoạt động trao đổi đoàn giữa Hà Nội và các đối tác quốc tế sau khi chính sách mở cửa được áp dụng trở lại sau đại dịch. Các chuyến công tác không chỉ là cơ hội để mở rộng hợp tác mà còn để chia sẻ kinh nghiệm và mở ra các cơ hội mới trong quá trình hội nhập. Đặc biệt, các hoạt động đối ngoại chính trị còn được lồng ghép với việc xúc tiến đầu tư, thương mại và du lịch, tạo điều kiện thuận lợi cho quảng bá hình ảnh của Hà Nội ra quốc tế. Một trong những sự kiện nổi bật nhất trong năm 2023 là Hội nghị hợp tác giữa các địa phương Việt Nam và Pháp lần thứ 12, với hơn 800 đại biểu tham dự. Sự kiện này không chỉ thể hiện vai trò kết nối của Hà Nội mà còn minh chứng cho việc thành phố đã trở thành một trung tâm kết nối các giá trị toàn cầu, từ đó nâng cao vị thế của Thủ đô trong lòng bạn bè quốc tế.

Hà Nội đã tích cực phối hợp với các cơ quan đại diện Việt Nam tại nước ngoài cũng như các tổ chức quốc tế để thúc đẩy hợp tác kinh tế song phương và

Thủ đô Hà Nội – Điểm sáng đối ngoại

● Hội nghị hợp tác giữa các địa phương của Việt Nam và Pháp lần thứ 12 là điểm sáng trong công tác đối ngoại của Hà Nội năm 2023. (Ảnh: Hanoi moi.vn)

Trong bối cảnh tình hình thế giới đang diễn biến phức tạp với những thay đổi về chính trị, an ninh, kinh tế và xã hội, công tác đối ngoại của Thủ đô Hà Nội trong những năm qua vẫn đạt được những thành tựu quan trọng. Những nỗ lực này không chỉ góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội mà còn khẳng định vị thế và vai trò của Hà Nội trong khu vực cũng như trên thế giới.

đa phương. Thành phố cũng đã đẩy mạnh cải thiện môi trường đầu tư, nâng cao năng lực cạnh tranh và đơn giản hóa thủ tục hành chính để thu hút các nhà đầu tư nước ngoài. Năm 2023, Hà Nội đã thu hút hơn 2.607 triệu USD vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) với 346 dự án mới.

Ngoài các hoạt động đối ngoại chính trị và kinh tế, Thủ đô còn đẩy mạnh công tác ngoại giao văn hóa thông qua việc tổ chức các sự kiện như Lễ hội văn hóa Pháp (Balade en France) và nhiều hoạt động khác, tạo cơ hội để quảng bá hình ảnh văn hóa đặc sắc của Hà Nội với quốc tế. Những sự kiện này không chỉ tôn vinh di sản văn hóa mà còn thể hiện sự quyết tâm của Thủ đô trong việc duy trì và phát triển các giá trị văn hóa truyền thống trong bối cảnh hội nhập toàn cầu.

● Hội thảo công bố sự kiện Diễn đàn và Triển lãm kinh tế xanh 2024 - GEFE 2024, sẽ diễn ra trong tháng 10. (Ảnh: moit.gov.vn)

● Ngày hội văn hóa hữu nghị “Sắc màu ASEAN” diễn ra tại Hoàng thành Thăng Long. (Ảnh: Arttimes)

Nâng cao vị thế của Hà Nội trong khu vực và quốc tế

Hà Nội đặt mục tiêu trở thành một thành phố toàn cầu vào năm 2045, với một chiến lược phát triển đầy tham vọng trong các lĩnh vực kinh tế, xã hội và văn hóa. Năm 2024 được coi là năm then chốt trong kế hoạch 5 năm phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2021 - 2025 của thành phố. Để đạt được các mục tiêu đề ra, Hà Nội tiếp tục bám sát các nhiệm vụ đối ngoại trọng tâm của Đảng và Nhà nước, đồng thời thúc đẩy hội nhập quốc tế một cách toàn diện và sâu rộng trong năm nay.

Với môi trường chính trị ổn định, vị trí địa lý chiến lược và nền văn hóa nghìn năm văn hiến, Hà Nội trở thành một điểm đến hấp dẫn cho các nhà đầu tư cũng như các đối tác

quốc tế. Thành phố cũng đã phát huy tốt những giá trị văn hóa, lịch sử để tạo nên bản sắc độc đáo, đồng thời tận dụng các điều kiện tự nhiên và nguồn nhân lực chất lượng cao để thúc đẩy hội nhập quốc tế. Năm 2024, Hà Nội tập trung vào việc tham gia các liên kết kinh tế quốc tế, đặc biệt là các Hiệp định Thương mại tự do thế hệ mới như Hiệp định Đối tác Toàn diện và Tiến bộ xuyên Thái Bình Dương (CPTPP) và Hiệp định Thương mại tự do Việt Nam - EU (EVFTA). Đồng thời, thành phố cũng tăng cường hợp tác trong lĩnh vực quốc phòng, an ninh và đối ngoại nhân dân, nhằm duy trì môi trường hòa bình, ổn định và phát triển bền vững.

Việc xây dựng một thành phố thông minh, hiện đại với các công nghệ cao và kinh tế số

là một trong những mục tiêu quan trọng của Hà Nội. Thành phố đang nỗ lực tranh thủ các nguồn lực từ các đối tác quốc tế để phát triển công nghệ cao, thúc đẩy đổi mới sáng tạo và nâng cao chất lượng cuộc sống cho người dân. Đây là một phần không thể thiếu trong chiến lược phát triển bền vững của Hà Nội, hướng tới một tương lai xanh và thông minh. Đáng chú ý, Hà Nội cũng đặt mục tiêu trở thành một trong những trung tâm đổi mới sáng tạo hàng đầu khu vực và thế giới. Để làm được điều này, thành phố không chỉ tập trung vào việc phát triển kinh tế và công nghệ mà còn nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, đẩy mạnh giáo dục và đào tạo, và tiếp tục phát huy các giá trị văn hóa đặc sắc của mình.

Trong năm 2024, thành phố tổ chức nhiều hoạt động ngoại giao và hợp tác quốc tế, bao gồm các sự kiện văn hóa, hội nghị kinh tế và đối thoại chính trị với các đối tác quốc tế. Điểm nhấn là ngày hội văn hóa hữu nghị “Sắc màu ASEAN” do Liên hiệp các tổ chức hữu nghị Hà Nội phối hợp với Đại sứ quán Lào (nước Chủ tịch ASEAN 2024) và các quốc gia ASEAN tổ chức. Sự kiện đã mở ra một không gian văn hóa đa dạng, giúp người dân Thủ đô và du khách khám phá nét đặc trưng của các quốc gia ASEAN như Lào, Thái Lan, Indonesia, Malaysia, Singapore, qua các hoạt động nghệ thuật, triển lãm, giao lưu văn hóa và ẩm thực, mang đến trải nghiệm độc đáo và sâu sắc về bản sắc khu vực. Hay sắp tới, trong tháng 10, là Diễn đàn và Triển lãm kinh tế xanh 2024 (GEFE 2024) do Bộ Công Thương và EuroCham phối hợp tổ chức, nhằm tăng cường hợp tác giữa doanh nghiệp châu Âu và Việt Nam, thúc đẩy kinh tế xanh, bền vững. Những cơ hội này góp phần khẳng định vị thế và uy tín của Hà Nội trên trường quốc tế, xây dựng hình ảnh Thủ đô như một trung tâm toàn cầu, không chỉ về kinh tế mà còn về văn hóa và khoa học công nghệ.

Với những thành tựu đã đạt được trong công tác đối ngoại những năm gần đây, Hà Nội đang từng bước khẳng định vai trò và vị thế của mình trong khu vực và thế giới. Những nỗ lực trong việc thúc đẩy hội nhập quốc tế, cải thiện môi trường đầu tư, phát triển văn hóa và hợp tác quốc tế trở thành những động lực quan trọng để thành phố thực hiện các mục tiêu phát triển bền vững trong tương lai. Những định hướng rõ ràng và các nhiệm vụ cụ thể được thực hiện trong năm 2024 cũng tiếp tục góp phần đưa Hà Nội trở thành một thành phố toàn cầu, kết nối với các giá trị quốc tế, đồng thời đóng góp vào sự nghiệp xây dựng và phát triển đất nước trong giai đoạn mới.

DIỆU BẢO

Thu Hà Nội, mùa thương, mùa nhớ

● Thu Hà Nội là mùa để thương, để nhớ, để yêu. (Nguồn: VJshop)

“Tôi đã xa quê, sống ở Hà Nội hơn mười lăm năm, công việc bận rộn không có thời gian để sống chậm lại. Tuy nhiên, cứ đến mùa thu Hà Nội, tôi lại nhớ về những tháng ngày tuổi thơ hồn nhiên, tinh nghịch ngày còn nhỏ. Nhiều lúc đang đi xe máy, chẳng hiểu tại sao cảm xúc lại lẫn lộn, vừa vui, vừa có chút man mác buồn...”

● Thu Hà Nội là thời gian sống chậm. (Nguồn: Phương Sinh)

Mùa để “sống chậm”

Những cơn gió mùa đông bắc đầu tiên vừa tràn về Hà Nội trong những ngày qua, len lỏi vào căn phòng của Phương Sinh (30 tuổi, sinh sống ở Hà Nội). Phương Sinh hiện tại đang làm quản lý cho một công ty công nghệ, công việc của Sinh rất bận rộn, thường xuyên phải kiểm tra tin nhắn, liên hệ với khách hàng cả ngày. Cuối tuần, cô dành thời gian để ngủ đủ giấc, nạp lại năng lượng. Nhưng Chủ nhật tuần này, Sinh bỗng thấy trong lòng có cảm giác nôn nao, băng khuâng khó tả.

Phương Sinh chia sẻ: “Cơn gió lạnh se se thổi vào mái tóc tôi, ánh nắng ban mai gõ nhẹ lên mí mắt khiến tôi không thể ngủ được. Trong lòng tôi thôi thúc một cảm giác muốn ra ngoài. Hòa mình vào con đường tấp nập người đi, ngửi mùi hoa sữa thơm nồng nàn, mua một bó hoa nhỏ ở đường Thanh Niên, ôm gói xôi cốm xanh mượt màu lá sen...”

Phương Sinh cho biết, cô đã dành ngày nghỉ cuối tuần để ngồi xe bus, ngắm cảnh đường phố Hà Nội sang thu. Từ mạn Hoàng Hoa Thám, cô đi dọc lên Phan Đình Phùng, rồi chậm chạp tản bộ ở Hồ Hoàn Kiếm, nhâm nhi một cây kem Tràng Tiền, mua vài quyển sách nhỏ xinh ở phố Đinh Lễ. Đến cuối ngày, Sinh lại lên Hồ Tây thuê một chiếc xe đạp, thong thả ngắm hoàng hôn dần buông lơ lửng

mặt nước lăn tăn gợn sóng. Cô tâm sự: “Đầu năm là lúc mọi người vội vàng thực hiện các kế hoạch, mùa hè ở Hà Nội oi bức khiến con người nóng nực không dám ra ngoài, mùa đông phải nhanh chóng hoàn thành các dự định để đón năm mới. Chỉ có mùa thu, là lúc tôi có thể thư thái tận hưởng cuộc sống, chậm lại một nhịp để hiểu rõ bản thân hơn, để yêu thế giới này nhiều hơn nữa”.

Cũng giống như Phương Sinh, Vũ Nhung (25 tuổi, quê Nam Định), đã sinh sống ở Hà Nội được hơn 5 năm nay. Mùa thu là mùa gây thương nhớ cho cô nhiều nhất. Nhung tâm sự: “Những năm dịch COVID-19, tôi về quê ở hơn một năm cùng gia đình. Nhưng không hiểu sao lại rất nhớ Hà Nội, đặc biệt là thu Hà Nội”. Cô cho biết, ngày mới lên Hà Nội học đại học, cũng vừa đúng lúc chớm sang thu. Thu Hà Nội đối với cô tân sinh viên lúc ấy sao mà đẹp quá, có những hàng cây lá vàng, có những con đường tràn ngập các gánh hàng hoa trên phố Hoàng Diệu.

Cô nói: “Quê tôi rất bình yên, mộc mạc, xinh đẹp. Nhưng thu Hà Nội mang một vẻ mơ màng, cổ kính, lãng mạn không sao diễn tả thành lời. Bước vào mùa thu Hà Nội, giống như được gặp một cô gái Tràng An trang nhã, duyên dáng. Nàng bước đi để lại cho trái tim chúng ta biết bao thôn thức, nhớ nhung như một kẻ si tình thầm lặng”. Vì vậy, mỗi năm khi vào thu

Hà Nội, cô dậy từ sớm tham dự Lễ thượng cờ ở Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh, đi dạo theo con đường nên thơ ở phố Phan Đình Phùng, nhâm nhi cốc cà phê, thưởng thức tô phở ấm áp. Sau đó, lái xe đến cây cầu Long Biên - chứng nhân lịch sử của Hà Nội, ngắm dòng sông Hồng đắm phù sa lơ lửng chày trôi. Cuối ngày, ngồi trên chiếc xe bus 2 tầng. Nhung chìm vào không gian của thành phố hoa lệ, cổ kính.

Cô nhẹ nhàng cười, nói: “Đi qua Hoàng thành Thăng Long, Văn Miếu - Quốc Tử Giám, chùa Trấn Quốc,... giữa tiết thu Hà Nội, ta cảm giác như đang hòa nhịp đập chung với mảnh đất Thăng Long nghìn năm lịch sử hào hùng”.

Còn đối với Trần Hùng (32 tuổi, sống ở Hà Nội từ bé), mùa thu là mùa của tình yêu. Mùa để cảm xúc lãng mạn trong con người vốn đã bị cuốn trôi theo guồng quay của cuộc sống được thức dậy. Anh bật cười, chia sẻ: “Hình như cứ đến mùa thu Hà Nội, tôi lại băng khuâng nghĩ về mỗi tình đầu của mình. Thờ ọc sinh cấp 3, nô đùa nhau trên khoảng sân đầy nắng. Tôi vô tình va phải mắt cô bạn cùng bàn, cứ như vậy hàng triệu bông hoa bung nở trong tim, hàng ngàn cảm xúc thôn thức không nói lên lời”.

Vì vậy, cứ khi thu đến, anh lại cầm chiếc máy ảnh cơ đã cũ, đi xuyên qua những con đường rợp bóng cây chụp những bức ảnh

● Mùa thu khơi gợi lên ký ức thơ ơ nhỏ tinh nghịch. (Nguồn: Trịnh Thị Hằng)

man mác buồn. Đó là cô gái ngồi một mình bên bờ Hồ Hoàn Kiếm, chàng trai ôm bó hoa ở con đường Nguyễn Du chờ người mình yêu không bao giờ đến. Hay đó là buổi hoàng hôn lãng đãng chiều khói sương nhìn từ trên cây cầu Nhật Tân. Anh tâm sự: “Tôi vốn là một người mạnh mẽ, chẳng hiểu sao cứ “bắt gặp” thu Hà Nội, lại muốn sống chậm lại, muốn buồn một chút, tìm lại trong hư không tình yêu thơ ơ còn trong sáng, vô tư, hồn nhiên khi xưa”.

Nhớ nhiều hơn, yêu nhiều hơn

Trịnh Thị Hằng (40 tuổi, quê Bắc Giang) đã dành phân nửa cuộc đời mưu sinh, bươn chải ở Hà Nội. Là một người phụ nữ mạnh mẽ, chị luôn hướng về tương lai, bận rộn với công việc, dự định, kế hoạch. Ấy vậy mà thu Hà Nội lại khiến chị “lỡ một nhịp”. Chị tâm sự: “Tôi đã xa quê, sống ở Hà Nội hơn mười lăm năm, công việc bận rộn không có thời gian để sống chậm lại. Tuy nhiên, cứ đến mùa thu Hà Nội, tôi lại nhớ về những tháng ngày tuổi thơ hồn nhiên, tinh nghịch thơ ơ nhỏ. Nhiều lúc đi xe, chẳng hiểu tại sao cảm xúc lẫn lộn, vừa vui, vừa có chút man mác buồn. Sao mà ánh nắng nơi đây trong trẻo như quê tôi mỗi buổi chiều muộn thế, khung cảnh bình yên đến vậy, con người bỗng dưng sống chậm lại chẳng khác gì ở ngôi làng nhỏ bé của tôi”.

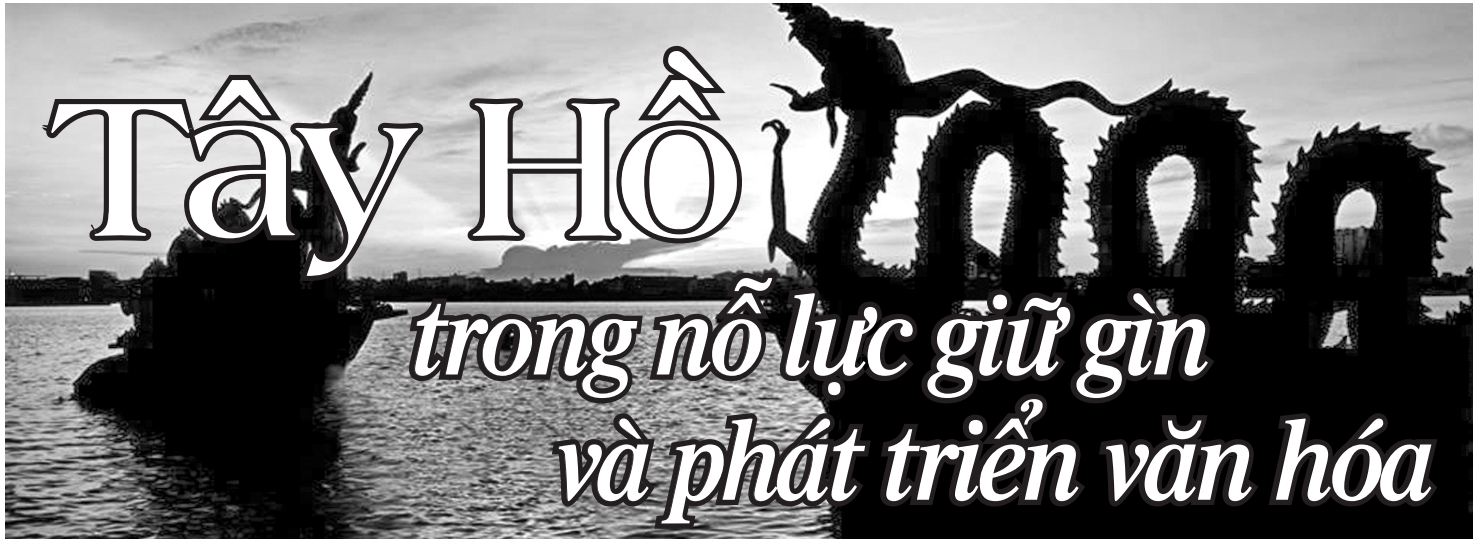
Chị kể lại, có những buổi chiều muộn, khi công việc đã xong xuôi, chị đi dọc trên con phố nhỏ mua gói cốm của một cụ già. Bàn tay cụ run run, đôi mắt đã mờ đục, mái tóc bạc lơ thơ nhìn giống như bà nội của chị ngày xưa. Cũng lại có khi, chị đi dọc theo các con phố hàng, lỡ nhìn thấy một bóng hình của ông chú lái xe ôm, ông bác cắt tóc thân thiện, hồn hậu chị lại nhớ đến bố mình ở dưới quê. Chị chia sẻ: “Mùa thu về mà sao lạ quá, cứ muốn thư thả tản bộ, rồi lại nhớ đến bố mẹ, ông bà, bạn bè ở dưới quê trước kia. Lại mong đến Tết thật nhanh để được về với gia đình”.

Đối với Minh Anh (29 tuổi, sinh sống ở Hà Nội), mùa thu gợi lên những ký ức thơ ọc sinh cấp sách đến trường. Minh Anh cho biết: “Chẳng hiểu sao, mùa thu khiến tôi nhớ về năm tháng học sinh tinh nghịch bên bạn bè”. Anh nhớ khoảng sân trường đầy nắng, những tán cây bàng, cây phượng chuẩn bị bước vào độ rụng lá. Nhớ những buổi sáng tinh mơ đạp xe đi học, hít không khí thoáng đãng mùa thu. Nhớ những lúc trời se se lạnh, chỉ cần trống điểm giờ ra chơi, học sinh ủa đi mua quà ăn vặt, những món như nước sấu, xoài, ổi cóc chấm muối ăn chua đến run người. Hay đó còn là buổi chiều, trời bắt đầu tối nhanh, học sinh vừa tan học đã vội vàng đến sân đá bóng, đánh cầu lông tập thể thao.

Minh Anh vừa nói, vừa ngược mắt lên nhìn bầu trời xanh thẳm: “Cứ mỗi sáng đi làm, tôi lại không tìm được đi qua trường cũ dù quãng đường xa hơn. Hình như thu Hà Nội cũng giống như tuổi trẻ, là một vết nắng ấm áp, ngọt ngào nhưng đến vội vàng, đi cũng vội vàng. Để lại cho “cố nhân” bao tiếc nuối, nhớ mong”. Có lẽ, cũng vì vậy, mà đến 20/10, 20/11, không hẹn mà gặp, Minh Anh và các bạn bè cũ đều quay về trường học mang những bó hoa tươi thắm đến tặng thầy cô. Sau đó, anh cùng bạn bè “tay bắt mặt mừng” ôn lại những câu chuyện cũ.

Hình như, mùa thu chậm rãi không chỉ để nhớ, mà còn kết nối tình yêu. Thu Trang (26 tuổi, quê Nghệ An) vui vẻ nói: “Bố mẹ tôi cũng rất thích mùa thu Hà Nội. Sắp tới đây, để kỷ niệm Ngày Giải phóng Thủ đô Hà Nội 10/10, cả gia đình tôi ở Nghệ An sẽ lên Hà Nội chơi một chuyến”. Trang cho biết, thu Hà Nội vừa mát mẻ, khung cảnh đẹp, lại là thời điểm có nhiều món ăn “đặc sản” của Thủ đô. Vì vậy, cô thường mời bố mẹ và em trai lên Hà Nội chơi vào dịp này.

Cô cho biết: “Cả gia đình chúng tôi sẽ đi dạo trên những con phố cổ ở Hà Nội, thăm các di tích lịch sử, văn hóa nổi tiếng. Sau đó, bốn người đến một số quán ăn, thưởng thức món ngon như bún chả, bánh tôm Hồ Tây, cốm non, cà phê, chè lạnh,... Tôi đến, chúng tôi cùng nhau đi dạo ở công viên gần nhà, đắm mình trong hương hoa sữa và sự nhộn nhịp của Hà Nội”. Đây là một khoảng thời gian đáng ghi nhớ, trân trọng của Trang đối với gia đình. Cô hy vọng, mỗi năm sẽ được mời bố mẹ và em trai lên Hà Nội chơi một lần vào mùa thu, để cùng cô thưởng thức cảnh sắc tuyệt mỹ nơi đây. ANH NHI

● Quận Tây Hồ - miền đất di sản mang đậm nét đẹp văn hoá ngàn năm. (Nguồn: KTĐT)

● Lãnh đạo quận Tây Hồ trao Chứng nhận "Phường Văn hoá" cho phường Thụy Khuê và Yên Phụ. (Nguồn: KTĐT)

Mùa này đến với Hồ Tây là thực sự đến với "một mảnh hồn Hà Nội". Không chỉ vậy, ở nơi đây, trên vùng đất Tây Hồ này còn có rất nhiều điều để kể...

Xưa kia vùng đất Tây Hồ thuộc huyện Vĩnh Thuận cũ, tỉnh Hà Nội. Đến năm 1961, vùng đất Tây Hồ một phần thuộc về quận Ba Đình và một phần đất thuộc về huyện Từ Liêm cũ. Ngày 28/10/1995, quận Tây Hồ được thành lập theo Nghị định số 69-CP của Chính phủ trên cơ sở tách 3 phường: Bưởi, Thụy Khuê, Yên Phụ thuộc quận Ba Đình và 5 xã: Từ Liêm, Nhật Tân, Quảng An, Xuân La, Phú Thượng thuộc huyện Từ Liêm, chuyển 5 xã thành các phường có tên tương ứng. Tổ chức bộ máy của quận chính thức đi vào hoạt động từ tháng 1/1996. Hiện tại, quận Tây Hồ, Hà Nội ngày nay có tổng cộng 8 phường, bao gồm: Bưởi, Nhật Tân, Phú Thượng, Quảng An, Thụy Khuê, Từ Liêm, Xuân La, Yên Phụ.

Quận Tây Hồ được đặt tên theo hồ nước ngọt lớn nhất ở nội thành Hà Nội - Hồ Tây, có diện tích mặt nước lên tới 526ha, được mệnh danh là "lá phổi xanh" của Thủ đô, là "báu vật" của Hà Nội. Xung quanh Hồ Tây xưa kia là các làng nghề nổi tiếng, gắn với hình ảnh Thăng Long - Hà Nội: làng đào Nhật Tân, làng quạt Nghi Tàm, làng Quảng An ướp trà sen, làng Yên Thái làm giấy dó, làng Trích Sài dệt lĩnh, làng Yên Phụ làm hương... tạo cho Hồ Tây trở thành một danh thắng nổi bật bậc nhất Thủ đô. Bên cạnh các làng nghề, ở quận Tây Hồ còn có nhiều di tích lịch sử nổi bật, nhiều ngôi chùa linh thiêng, lâu đời như: Chùa Trấn Quốc, chùa Châu Lâm, chùa Quán La (Khai Nguyên), chùa Kim Liên, chùa Mật Dụng, chùa Phú Gia, chùa Quảng Bá (Hoàng Ân), đền Đổng Cồ... trong số đó có nhiều di tích đã được Nhà nước xếp hạng Di tích lịch sử - văn hoá và di tích cách mạng. Mảnh đất thơ mộng này của Hà Nội cũng nổi tiếng với những nền ẩm thực độc đáo: trà sen Quảng An, xôi chè Phú Thượng, bún ốc, bánh tôm Hồ Tây...

Từ chuyện xây dựng "phường văn hóa" ở quận Tây Hồ...

Đôi nét chấm phá như vậy để thấy, ở Tây Hồ, vấn đề giữ gìn và phát triển văn hóa luôn là câu chuyện trọng tâm, được toàn thể người dân và chính quyền quan tâm. Cũng bởi lẽ đó, Tây Hồ là quận đầu

tiên trên của thành phố Hà Nội triển khai xây dựng thành công mô hình "phường văn hóa", để từ đó triển khai xây dựng người Hà Nội thanh lịch, văn minh, xây dựng đời sống văn hóa mới trên địa bàn.

Cách đây 15 năm, ngày 2/4/2009, quận Tây Hồ ban hành Đề án 03 về xây dựng "phường văn hóa". Tiêu chí xây dựng "phường văn hóa" trong Đề án 03 không những cụ thể hóa các Thông tư, quy định của Bộ VH,TT&DL về Phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa" và định hướng của UBND TP Hà Nội về xây dựng người Hà Nội thanh lịch, văn minh, mà còn có sự điều chỉnh cho phù hợp với thực tiễn địa phương.

Tính đến tháng 1/2024, quận Tây Hồ đã có 7/8 phường đạt danh hiệu "phường văn hoá". Dự kiến ngày 8/10/2024, phường Từ Liêm sẽ trở thành phường văn hóa. Như vậy, quận Tây Hồ có 8/8 phường đạt danh hiệu phường văn hóa. Tại lễ đón nhận danh hiệu "phường văn hóa" của 2 phường Thụy Khuê và Yên Phụ vào ngày 27/1/2024, Bí thư Quận uỷ, Chủ tịch HĐND quận Tây Hồ Lê Thị Thu Hằng cho biết, quán triệt nghiêm túc quan điểm "Văn hóa phải được đặt ngang hàng với kinh tế, chính trị, xã hội" được Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng nêu ra tại Hội nghị Văn hóa toàn quốc (tháng 11/2021), Quận uỷ Tây Hồ luôn xác định, phải xây dựng được nền tảng văn hoá vững chắc, để với đặc thù lợi thế của quận, văn hóa sẽ thực sự là động lực thúc đẩy, hướng dẫn và hỗ trợ phát triển kinh tế - xã hội. Chính vì vậy, trong nhiều năm qua, Đảng bộ quận Tây Hồ đã tập trung xây dựng "phường văn hóa" - là một mô hình văn hoá riêng có của quận Tây Hồ được triển khai với quan điểm: lấy sức dân để chăm lo cuộc sống cho dân, làm cho văn hóa thấm sâu vào toàn bộ đời sống và hoạt động xã hội, vào từng người, từng gia đình, từng cộng đồng dân cư, vào mọi lĩnh vực sinh hoạt và quan hệ con người; góp phần xây dựng khối đoàn kết toàn dân, phát huy dân chủ, nâng cao dân trí, phát triển đời sống vật chất và tinh thần của Nhân dân; phát huy nội lực, tiềm năng của cơ sở để phát triển kinh tế - xã hội địa phương.

● Chính quyền, nhân dân quận Tây Hồ tham gia ủng hộ các tỉnh bị thiệt hại do bão lũ. (Nguồn: UBND quận Tây Hồ)

● Ngay trong khi cơn bão đang hoành hành, quận Tây Hồ kịp thời đã di chuyển 20.963 nhân khẩu đang sinh sống ngoài khu vực dễ sông Hồng đến nơi an toàn. (Nguồn: UBND quận Tây Hồ)

Có thể thấy, ở quận Tây Hồ, những kết quả đạt của mô hình "phường văn hóa" đã góp phần mang lại sự đổi thay không nhỏ. Sự đổi thay dễ nhận thấy nhất đó là các phường đều có ít nhất 85% số hộ, 75% số tổ dân phố văn hóa; không để xảy ra tình trạng bạo lực gia đình; không có tụ điểm cờ bạc, ma túy, mại dâm. Người dân sống và ứng xử văn minh, thanh lịch; không chửi bậy, đánh nhau, say rượu, bia gây mất trật tự công cộng. Các tuyến đường, ngõ phố xanh, sạch, thông thoáng hơn; hầu như không còn điểm tập kết rác tự phát, không còn những đám đông tụ tập gây mất an ninh, trật tự. Việc cưới, việc tang từng bước đi vào nền nếp với 100% cán bộ, đảng viên tổ chức tiệc cưới cho bản thân hoặc con cái theo đúng tinh thần Chỉ thị 11 của Thành ủy Hà Nội. Theo thống kê, số hộ dân được công nhận "Gia đình văn hóa - sức khỏe" giai đoạn 2020 - 2022 đạt trung bình 94,4%; số tổ dân phố được công nhận "Tổ dân phố văn hóa" giai đoạn 2020 - 2022 đạt trung bình 94,1%...

Đến những tấm lòng lắng lo, chia sẻ

Một trong những khía cạnh đổi thay mà mô hình "phường văn hóa" đã và đang mang lại trên địa bàn quận Tây Hồ đó là tinh thần vì cộng đồng được người dân nơi đây thể hiện rõ ràng hơn bao giờ hết. Người dân trong quận luôn nêu cao tinh thần tự nguyện đóng góp vào các quỹ từ thiện như: Quỹ "Đền ơn đáp nghĩa", "Vì người nghèo", "Chăm sóc người cao tuổi", "Bảo trợ trẻ em" hay ủng hộ đồng bào bị thiên tai...

Trong đợt bão số 3 vừa qua, quận Tây Hồ là một những quận của Hà Nội bị ảnh hưởng rất nặng nề. Ngay trong khi cơn bão đang hoành hành, lãnh đạo quận đã kịp thời bám sát tình hình bão lũ, sâu sát những ảnh hưởng tới người dân để kịp thời giúp dân di chuyển con người và tài sản tới nơi an toàn. Ngày 12/9, toàn quận đã di dời 20.963 nhân khẩu ra khỏi khu vực ngập lụt. Về cơ bản người dân chủ động bố trí chỗ ăn ở sinh hoạt tại nhà người thân. Đối với các trường hợp không có nơi sinh hoạt, các phường đã chủ động đưa đón, bố trí nơi ăn chón ở, hỗ trợ lương thực, thực phẩm để đảm bảo cuộc

sống người dân trong khu vực tạm cư. Do ảnh hưởng của bão số 3, 152ha trồng đào, quýt, hoa màu tại khu vực bãi sông Hồng thuộc địa bàn quận Tây Hồ đã bị ngập trong nước, thiệt hại ước tính khoảng 90 tỷ đồng. Đề khẩn trương triển khai các biện pháp khôi phục sản xuất, kinh doanh và giúp người dân ổn định cuộc sống, lãnh đạo quận, trực tiếp là Bí thư Quận uỷ Lê Thị Thu Hằng đã kịp thời chỉ đạo các cấp, ngành tập trung rà soát những nơi bị ảnh hưởng nặng nề và lên kế hoạch hỗ trợ người dân trong thời gian sớm nhất. Những biện pháp hỗ trợ tín dụng, vay vốn với lãi suất ưu đãi đã được triển khai để giúp đỡ bà con khôi phục sản xuất.

Được biết, với nhu cầu vay vốn rất lớn hiện nay của người dân, UBND quận đang đẩy nhanh đề xuất với HĐND quận thông qua việc hỗ trợ cho người dân được vay vốn ưu đãi với lãi suất 0%, thời gian dự kiến từ 2 - 3 năm. Cùng với việc giãn nợ, cho vay vốn phục hồi sản xuất với lãi suất 0%, thời điểm này, quận đã định hướng cho bà con canh tác thêm các loại hoa, rau màu nhằm bảo đảm cuộc sống của người dân. Trong đó, quận sẽ hướng bà con phường Phú Thượng chuyển sang trồng hoa đơn, hoa loa kèn; khu vực phường Nhật Tân tổ chức trồng hoa cúc; phường Từ Liêm chuyển sang trồng màu; khu vực bãi Giữa sông Hồng chuyển sang trồng màu, cây được liệu... để bảo đảm cuộc sống của người dân cũng như phục vụ Tết Nguyên đán.

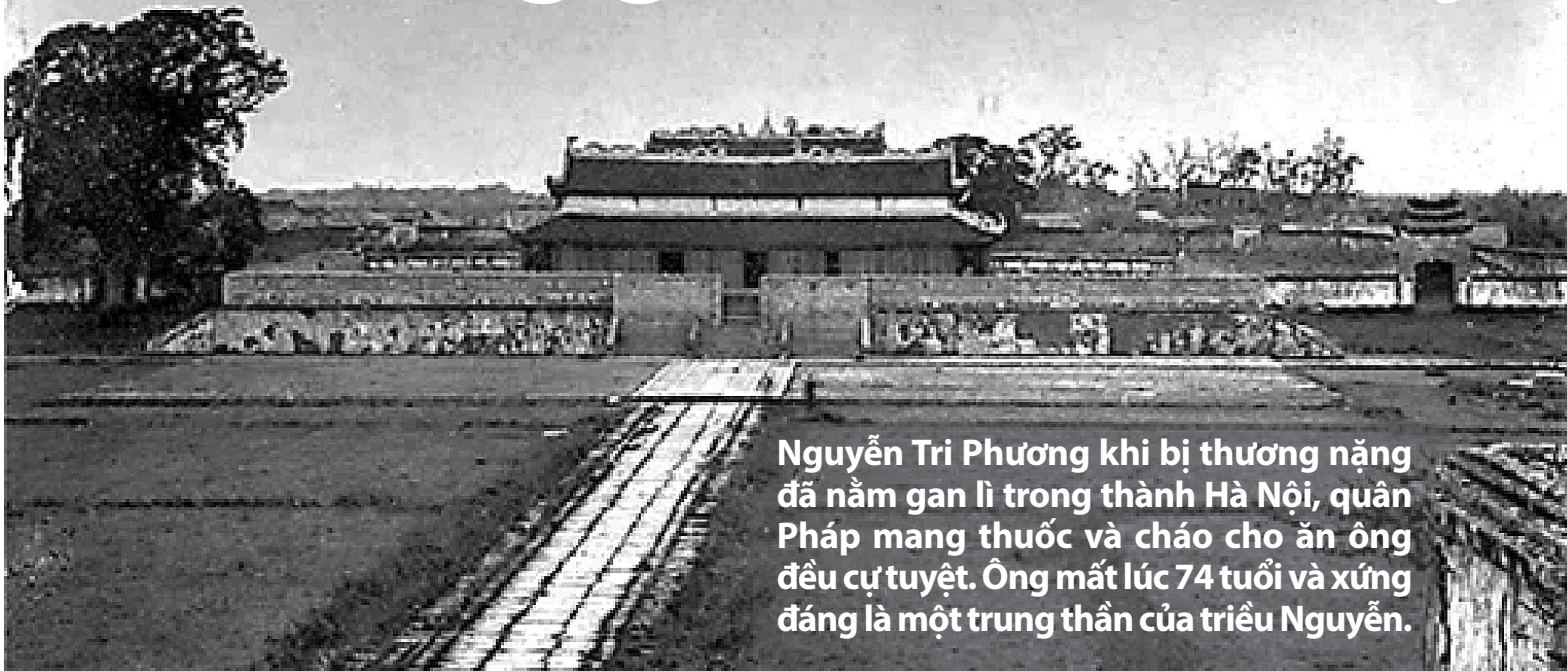
Bên cạnh việc nỗ lực đứng dậy sau thiệt hại do bão lũ, chính quyền và người dân quận Tây Hồ cũng không quên tinh thần "lá lành đùm lá rách", "thương người như thể thương thân" với đồng bào các địa phương trên cả nước đang phải gánh chịu thiệt hại nặng nề. Ngày 10/9/2024, ngay sau khi Ủy ban MTTQ Việt Nam TP Hà Nội kêu gọi "Nhân dân Thủ đô tham gia ủng hộ các tỉnh bị thiệt hại do bão lũ", Ủy ban MTTQ quận Tây Hồ đã tổ chức phát động chương trình ủng hộ đồng bào các tỉnh phía Bắc bị thiệt hại do cơn bão số 3, kêu gọi cán bộ, công chức, viên chức, người lao động, lực lượng vũ trang, các tầng lớp Nhân dân, các cơ quan, đơn vị, tổ chức doanh nghiệp, các nhà hảo tâm trên địa bàn quận Tây Hồ cùng chung tay chia sẻ ủng hộ Nhân dân vùng bị thiệt hại do bão lũ gây ra.

"Thực hiện chỉ đạo của Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thành phố Hà Nội, được sự đồng ý của Thường trực Quận uỷ Tây Hồ, Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam quận Tây Hồ kêu gọi cán bộ, công chức, viên chức, người lao động, lực lượng vũ trang, các tầng lớp Nhân dân, cơ quan, đơn vị, tổ chức, doanh nghiệp, các nhà hảo tâm trên địa bàn quận phát huy truyền thống "trung thân, tương ái", "lá lành đùm lá rách", với tinh thần "nhường cơm, sẻ áo" cùng chung tay chia sẻ, ủng hộ Nhân dân vùng bị thiệt hại do bão lũ gây ra", Chủ tịch Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam quận Tây Hồ Trần Quang Đạo nhấn mạnh.

Ngay tại chương trình ngày 10/9, lãnh đạo Quận uỷ, HĐND, UBND, Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam quận Tây Hồ và đại diện các phòng, ban, đơn vị trên địa bàn quận đã ủng hộ Quỹ Cứu trợ của Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam quận Tây Hồ hơn 80 triệu đồng. Chương trình ủng hộ đồng bào các tỉnh phía Bắc bị ảnh hưởng bởi bão số 3 tại quận Tây Hồ sẽ diễn ra đến hết ngày 30/10/2024...

Nhà thơ người Anh Brao-ninh đã từng có câu nói rằng: "Nếu tước bỏ tình yêu thì trái đất sẽ trở thành nấm mồ". Nếu không có tình yêu, tình người, thì dù một mảnh đất, một địa danh có đẹp đến đâu cũng sẽ vô cùng tẻ nhạt. Bởi vậy, sự yêu thương, quan tâm và chia sẻ là những yếu tố cốt lõi thúc đẩy sự phát triển của con người, tạo nên sức mạnh và ý nghĩa cho cuộc sống dù ở bất cứ nơi đâu. Và điều đó đã và đang được thấy hàng ngày, hàng giờ ở Tây Hồ - một mảnh hồn Hà Nội... HỒNG MINH

Lão tướng giữ thành Hà Nội

Nguyễn Tri Phương khi bị thương nặng đã nằm gan lì trong thành Hà Nội, quân Pháp mang thuốc và cháo cho ăn ông đều cự tuyệt. Ông mất lúc 74 tuổi và xứng đáng là một trung thần của triều Nguyễn.

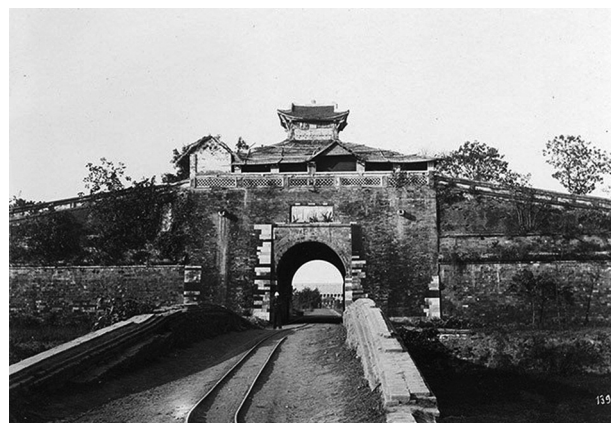
● Điện kinh thiên. (Ảnh trong bài của bác sĩ người Pháp Hocquard)

● Cửa vào thành Hà Nội.

● Cửa Bắc thành Hà Nội.

● Cửa Đông thành Hà Nội.

Hướng về Hà Nội

Theo sách “Đại Nam liệt truyện” cho biết, về việc Nguyễn Tri Phương thân chinh ra Bắc giữ thành Hà Nội và dẫn đến trận đánh khốc liệt giữ thành khiến ông và con rể tên Lâm tử trận: “Năm thứ 25, Phương bị bệnh, xin lưu ở dinh làm việc. Đến lúc bệnh khỏi vào châu. Vua uỷ lạo rằng: Nước có lão thần, trăm việc uỷ thác. Phạm việc tầm thường tất có người cùng Bộ làm thay, chớ tự khó nhọc quá. Khi ấy biên giới ngoài Bắc có loạn, đã 3, 4 năm quân mệt, của thiếu, vua lấy làm lo sai Tri Phương sung làm khâm mạng tuyên sát đồng sức đại thần, kíp đến 2 nơi quân thứ Sơn Tây, Hải Dương... Vua dụ rằng: Khanh vốn có oai vọng, tinh thần một nơi trừ biện cho phải đạo, thì người tự nghĩ hăng hái lên, bắt tất cây mạnh mao hiểm, thân hành đi đánh làm gì? Nay kỳ cựu ở triều duy có một mình khanh, đình thần thương xin cho khanh đi đánh miền Bắc, nhưng trăm không muốn phiền khanh lấy việc quân. Chỉ vì ngày nay việc lo ngại ở ngoài biên còn mãi, trăm rất lo nghĩ, khanh cũng có lòng mong báo nước, nên trăm mới sai đi.

Tháng 11 năm ấy, cho Phương áo mùa đông. Dụ rằng: Đây là áo rét của ta, khanh mặc vào để tỏ là người có đức, mà làm hùng mạnh cho điệu bộ của quân, gọi là để tỏ lòng trung thành cởi áo cừu mặc của người ngày xưa và ý nghĩ mong cho cả 3 quân đều ấm như mặc áo bông cả”.

Sau Hiệp ước Sài Gòn 1862, ba tỉnh miền Đông Nam Kỳ rơi vào tay Pháp, người Pháp không giấu nổi tham vọng xâm lược Bắc Kỳ. “Sự xâm lược Bắc Kỳ là một vấn đề sinh tử cho chúng ta tại Viễn Đông”, Chuẩn Đô đốc Dupré - Toàn quyền xứ Nam Kỳ tuyên bố.

Người Pháp nhìn thấy việc giao thương bằng đường thủy trên sông Hồng tới Vân Nam rất thuận tiện, nhưng triều đình nhà Nguyễn không chấp nhận vì dự án này vi phạm luật lệ của đất nước và trái với Hiệp ước 1862.

Cuộc chiến giữ thành Hà Nội

Jean Dupuis, một thương lái phiêu lưu, có quan hệ mật thiết với giới giáo sĩ, tướng lãnh Pháp muốn được tự do đi lại trên sông Hồng để buôn bán với người Trung Quốc. Triều đình nhà Huế thấy nguy cơ khiêu khích liền cử ngay Hữu Tham tri bộ Binh Phan Đình Bình và giao cho Thống chế Nguyễn Tri Phương chuẩn bị những biện pháp đối phó. Nguyễn Tri Phương triệu tập Dupuis và nói với ông ta rằng việc y chuyên gạo, muối lên Vân Nam (Trung Quốc) là trái với Hiệp ước giữa Pháp và triều đình nhà Nguyễn, việc đi lại này phải có giấy phép của Việt Nam.

Nhưng Dupuis quá ngạo mạn cho rằng đã có giấy phép từ quan chức Trung Quốc nên y coi thường lời cảnh cáo của Nguyễn Tri Phương. Mùa hè 1873, Dupuis ngạo nghễ tiếp tục giao thương với Vân Nam với sự hỗ

Khi Nguyễn Tri Phương mừng thọ 70 tuổi. Vua Tự Đức cho là người bề tôi kỳ cựu, công lao rõ rệt, ban cho một bài thơ như sau: “Tuổi thọ trải qua sau khi trăm trận đánh/Danh trọng hơn cả sáu hàng chính khanh/Đang được nghỉ việc nhưng không theo lệ/Cớ lòng chia mối lo với vua, không nghĩ gì đến thân mình”.

trợ của Giám mục Puginier - Đại diện tông đoàn vùng phía Tây Bắc Bộ, đầu tư vào chuyến hàng này 8.000 quan Pháp. Vị Giám mục này yêu cầu Nguyễn Tri Phương bỏ qua vụ này, nhưng ông nhất quyết từ chối.

Phía Pháp cử một sĩ quan hải quân đang nghỉ phép Francis Garnier ra Hà Nội để xử lý vụ tắc nghẽn này với yêu cầu phía Việt Nam công nhận việc thông thương tự do trên sông Hồng, thiết lập đầu cầu, một dạng nhượng địa trong phố thị Hà Nội. Garnier tập hợp quân với Dupuis bắt đầu tấn công thành Hà Nội.

Ngày 20/11/1873, dù đã có tinh thần phòng thủ chu đáo, nhưng các đồn lũy xung quanh thành Hà Nội bị thất thủ trước sự tấn công dồn dập, vũ bão của người Pháp.

Hai người con trai của Phan Thanh Giản là Phan Thanh Tông và Phan Thanh Tôn, Hữu Tham tri bộ Binh Phan Đình Bình, Bộ chánh Võ Dương, Đề đốc Đặng Siêu, Lãnh binh Nguyễn Đăng Nghiêm bị bắt đưa vào Sài Gòn. Hai người con của Phan Thanh Giản bị đày sang Pháp, những người còn lại bị bắt được trả lại cho triều đình nhà Nguyễn.

Oai dũng nhất là con trai của Thống chế Nguyễn Tri Phương là Nguyễn Lâm, cùng cha mình giữ thành đã tử trận. Nguyễn

Tri Phương bị thương nặng và bị bắt làm tù binh. Giám mục Puginier đến thăm ông, an ủi kiêu ngoại giao. Nguyễn Tri Phương lớn tiếng trước kẻ xâm lược: “Sao! Chính ông, thủ lĩnh các giáo sĩ Pháp, đến đây để thưởng thức cái giờ hấp hối của tôi ư? Ông không muốn để tôi được chết yên ổn ư? Chắc ông đã được hoàn toàn thỏa mãn, vì nhờ ông, nhờ những lời chỉ bảo của ông, mà lũ cướp người Pháp ấy đã lấy trộm mất của chúng tôi xứ Nam Kỳ và sẽ còn lấy trộm cả xứ Bắc Kỳ nữa. Nguyễn vọng cao cả của tôi, sau bao nhiêu thảm họa, là được chết đi càng nhanh càng tốt”.

Nguyễn Tri Phương đã từ chối chữa bệnh, tuyệt thực mà chết ở tuổi 74. Ông đã nhắn cho Francis Garnier với thái độ kiêu hùng của vị tướng già tận hiến cho đất nước: “Một chiến sĩ phải chết và chết giữa chiến trận không phải là một cái chết nhục nhã”. “Lúc sắp chết, Phương tắm gội, thay áo, thần sắc vẫn không thay đổi. Phương tuyệt thực từ ngày 1 tháng 10 đến ngày 1 tháng 11, đầy 1 tháng mới chết, thọ 74 tuổi” (sách Đại Nam liệt truyện).

Sự việc người Pháp vô cớ tấn công thành Hà Nội, vi phạm Hiệp ước 1862 đã đẩy nước

Pháp và Việt vào một cuộc chiến tranh thực sự. Vua Tự Đức giao cho Hoàng Kế Viêm, đang đóng quân ở Sơn Tây được chỉ định làm chỉ huy tối cao các lực lượng ở Bắc Kỳ. Vua Tự Đức cũng ra lệnh cho thủ lĩnh quân Cờ đen Lưu Vĩnh Phúc hợp lực cùng quân đội Quốc gia chống Pháp.

Sau khi chiếm được thành Hà Nội, Francis Garnier tiếp tục cuộc xâm lược chiếm tiếp Hưng Yên, Phú Lý, Hải Dương, Ninh Bình và Nam Định. Vùng đất gần như trọn vẹn châu thổ sông Hồng nằm trong sự cai trị của người Pháp.

Garnier ngạo mạn thách thức quân đội triều đình và bị trả giá. Trong men say chiến thắng hắn đã xông ra đánh trận với quân Cờ đen và bị bắn chết tại trận vào ngày 21/12/1873.

Người con rể anh dũng của Nguyễn Tri Phương

Trong cuốn “Đại Nam liệt truyện cho biết”, “con rể Nguyễn Lâm tự là Mặc Hiền lấy Công chúa Đồng Xuân. Năm Tự Đức thứ 24, người cha Lâm là Tri Phương ở quân thứ Tam Xuyên. Lâm vì lâu không được hầu cha sớm tối, dâng sớ xin đi thăm cha. Sau khi theo cha về thành Hà Nội, đóng quân ở quân thứ. Bấy giờ, quân Pháp đánh hãm Hà thành. Tri Phương đốc quân kháng cự, sai con là Lâm giữ cửa Đông Nam. Quân Pháp đánh cửa ấy trước, Lâm bị súng bắn chết, Tri Phương bị thương, thành bèn bị hãm. Việc đến tai vua, vua thương xót lắm. Dụ rằng: Làm tôi chết vì trung, làm con chết vì hiếu, là quy tắc của đời xưa. Nguyễn Lâm không có trách nhiệm gì đến việc giữ thành, đem quân mà biết hiếu nghĩa như thế, ơn nước, tiếng nhà hai đảng không hồ thẹn; so với bọn con em thân thường của bọn quý phái khác, cùng những kẻ lúc bấy giờ bỏ quan, tìm nơi tiện lợi cho mình há chẳng càng nên khen thưởng ư?”.

Vua tặng cho Nguyễn Lâm làm Thị lang Bộ binh chiếu hàm mà cấp tuất; 300 quan tiền và sau dẫn phu hộ tổng linh cữu về quê. Năm thứ 28, Nguyễn Lâm được thờ vào đền Trung Nghĩa và đền Trung Hiếu. Sau này khi xét công, tội Nguyễn Tri Phương về việc để mất thành Hà Nội, Vua Tự Đức nói: “Viên ấy trải thờ 3 triều, lúc bình, lúc loạn, vẫn giữ một lòng trung dũng, quan lại ai cũng biết cả. Gặp lúc nhiều nỗi khó khăn, đã vội tự mình chết đi, thực đáng thương tiếc...”

Năm thứ 28, chuẩn cho Phương được thờ vào đền Trung Nghĩa. Vua lại nghĩ rằng: Tri Phương và người em là Duy, con là Lâm, hoặc vì nước bỏ mạng hoặc cùng cha tuấn tiết, trung hiếu, tiết nghĩa tụ cả một nhà, dẫn đến nhà họ Biện khi xưa cũng không hơn được...”

TUẤN NGỌC

Cờ ngày nào tung bay trên phố

Ca khúc “Tiên về Hà Nội” của cố nhạc sĩ Văn Cao được xem là ca khúc “kỳ lạ” nhất viết về ngày Giải phóng Thủ đô bởi nó được sáng tác vào năm 1949, thời điểm trước 5 năm Hà Nội hoàn toàn được giải phóng. Theo nhiều nhạc sĩ thì “Tiên về Hà Nội” được xem như một bài hát mang tính dự báo về ngày Giải phóng Thủ đô nhưng lại trùng khớp một cách kỳ lạ với những gì đã diễn ra sau đó.

Vào tháng 10/1954, Hà Nội đón những đoàn quân từ chiến khu Việt Bắc về tiếp quản và hình ảnh những đoàn quân “đi như sóng” tiến về Hà Nội đẹp không khác gì lời bài hát mà nhạc Văn Cao đã viết từ trước đó: “Trùng trùng quân đi như sóng/ Lốp lốp đoàn quân tiến về/ Chúng ta đi nghe vui lúc quân thù đầu hàng, cờ ngày nào tung bay trên phố... / “Tiên về Hà Nội” là lời reo vui của ngày chiến thắng. Bài hát được viết theo thể loại hành khúc, đem lại không khí sôi nổi đầy khí thế, nghe trong câu hát có nhịp chân hành quân gấp gáp đầy kiêu hãnh, xông xáo, hạnh phúc giữa cả rừng cờ hoa chào đón hân hoan.

Đặc biệt, những bức ảnh ghi lại thời khắc đoàn quân từ chiến khu trở về tiếp quản Hà Nội trong rừng cờ hoa, trong sự chào đón của người dân Hà Nội và các Trung đoàn tiếp quản Thủ đô đều đi từ 5 cửa ô tiến vào nội thành càng “đúng như in” với những gì vị nhạc sĩ tài ba đã hình dung.

Nhạc sĩ Huy Hoàng cho rằng: “Tiên về Hà Nội” là một lời tiên đoán lịch sử thật chính xác nhưng có lẽ có một điều quan trọng hơn: đây một tác phẩm âm nhạc xuất sắc. Một lời tiên đoán đúng đến mấy thì chỉ sau khi sự việc xảy ra nó mới được kiểm chứng, còn một tác phẩm âm nhạc thì được kiểm chứng từng giây, từng phút sau khi ra đời.

Xuất xứ của ca khúc này từ cuộc họp chi bộ ở Liên khu 3, nhạc sĩ Văn Cao đã hứa với đồng chí Khuất Duy Tiến và đồng chí Lê Quang Đạo sẽ viết một ca khúc về Hà Nội. “Đêm hôm ấy tôi ra về, đi dọc đường làng trăng sáng lung linh bên những bụi tre xanh và những nét nhạc đầu tiên của bài “Tiên về Hà Nội” đã đến với tôi “Trùng trùng quân đi như sóng. Lốp lốp đoàn quân tiến về...”. Chỉ hai tuần lễ sau đó, tôi đã viết xong ca khúc “Tiên về Hà Nội”, khi ấy là mùa xuân 1949. Những dự cảm tuyệt vời của ông bắt nguồn từ tình yêu Hà Nội, nói lên khát vọng lớn nhất của người Hà Nội vào thời điểm ấy: Quét sạch quân thù, giải phóng Thủ đô.

Ca khúc “Tiên về Hà Nội” nhanh chóng trở thành ca khúc được yêu thích bậc nhất, gần như trở thành “Quốc ca” cho ngày trọng đại Ngày Giải phóng Thủ đô này. Bản hùng ca với những ca từ hào hùng, lạc quan, đem đến cho người nghe sự hy vọng lớn lao: “Chúng ta uơm lại hoa sắc hương say ngày xa/ Ôi phố phường Hà Nội xưa yêu dấu/Những bông hoa ngày mai đón tương lai vào tay/Những xuân đời mỉm cười vui hát lên/Khi đoàn quân tiến về là đêm tan dần/Như mùa xuân xuống

● Những thiếu nữ với tà áo dài truyền thống bên những gánh hàng hoa đặc trưng của mùa Thu Hà Nội. (Ảnh: Điện tử Chính phủ)

● Đoàn quân tiếp quản Thủ đô ngày 10/10/1954. (Ảnh tư liệu)

Kỷ niệm 70 năm Ngày Giải phóng Thủ đô, giai điệu của các tuyệt phẩm về Hà Nội lại vang lên như tỏ rõ khí chất hào hùng, anh dũng, quả cảm không kém phần thơ mộng của những con người Thủ đô. Mảnh đất ngàn năm văn hiến với nét đẹp bình dị và sức sống tiềm tàng đã làm xao xuyến bao tâm hồn nghệ sĩ, để tạo nên những nốt nhạc bất tử sống mãi cùng thời gian.

cành đường nghe gió về/Hà Nội bừng tiến quân ca”.

Những hình ảnh như “Trùng trùng quân đi như sóng”, “Năm cửa ô đón mừng đoàn quân tiến về”, “Cờ ngày nào tung bay trên phố”... trở thành ước nguyện của nhiều người. Đến ngày giải phóng Thủ đô, ca khúc “Tiên về Hà Nội” bỗng vang lên khắp nơi, trở thành “bài ca khai hoàn” của người Hà Nội. Đây là một trong những ca khúc xuất sắc của kho tàng âm nhạc nước nhà.

Ôi Thủ đô xao xuyến trong trái tim tôi...

“Người Hà Nội” là một sáng tác của nhạc sĩ Nguyễn Đình Thi vào năm 1947 - thời điểm “Hà Nội cháy, khói lửa ngập trời” khi cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp bắt đầu nổ ra. Được sáng tác trong cùng một thời kỳ nhưng nếu như “Hương về Hà Nội” có giai điệu buồn da diết, “Người Hà Nội” lại mang âm hưởng mạnh mẽ, nhắc nhớ những con người hào hoa, phong nhã luôn vùng lên đấu tranh để giữ hòa bình cho quê hương. Nhạc sĩ Nguyễn Đình Thi đã tạo

nên “Người Hà Nội” với tất cả tình cảm son sắt và sự phóng khoáng trong tâm hồn của một người Tràng An. “... Đây Hồ Gươm, Hồng Hà, Hồ Tây/ Đây lăng hồn núi sông ngàn năm/ Đây Thăng Long, đây Đông Đô/ Đây Hà Nội, Hà Nội mến yêu...”. Những địa danh nổi tiếng được đưa vào bài hát như Hồ Gươm, Hồ Tây, Ô Chợ Dừa, các khu phố cổ... làm hiện lên trong tâm trí của người nghe một Hà Nội “lắng hồn núi sông ngàn năm” và “được thấm máu hồng tươi” của biết bao thế hệ đã ngã xuống để chúng ta có được như ngày hôm nay.

Những người sống ở Hà Nội chắc hẳn rất quen thuộc khi những giai điệu: “Tôi hát bài ca ngợi ca Hà Nội/ Ôi Thủ đô xao xuyến trong trái tim tôi...” vang lên da diết, có hôm sáng sớm, có lúc chiều tan ca qua những chiếc loa phường ở khắp các phố nhỏ, ngõ nhỏ. Những ca từ ấy trong tuyệt phẩm “Hà Nội - Trái tim hồng” đã được người nhạc sĩ, họa sĩ tài hoa Nguyễn Đức Toàn viết năm 1987, bằng cả một tình yêu của người con Hà Nội. Từ mảnh đất thiêng này, người Hà Nội tỏa đi

khắp đất nước, góp phần bảo vệ và xây dựng Tổ quốc: “Một chàng trai là chiến sĩ biên phòng/ Một cô gái lên đường đi xa/ Vẫn thủy chung với cả tâm lòng/ Hà Nội ơi, một trái tim hồng...”. Ra đời trong những năm tháng chiến tranh nhưng “Hà Nội một trái tim hồng” của nhạc sĩ Nguyễn Đức Toàn lại ca ngợi Hà Nội theo một cách rất khác, vừa mềm mại vừa lãng mạn trong những ngày hòa bình. Có mấy ai đã từng ở Hà Nội mà không khỏi xao xuyến với những hình ảnh đầy trữ tình: “Hàng cây xanh bao mùa lá đỏ/ Gió sông Hồng rì rào sóng vỗ/ Mùa thu đi qua từng phố nhỏ/ Ôi Hồ Gươm! Như một bài thơ/ Hà Nội ơi có tự bao giờ/ Mấy ngàn năm chói chang rực rỡ/ Hà Nội ơi náo nức bài ca/ Vẫn âm vang trong tâm hồn ta...”. Với giai điệu trữ tình, lời ca giàu hình ảnh, ca khúc đã làm rung động tâm hồn người yêu nhạc, yêu Hà Nội, nói lên tình yêu tha thiết của đông đảo công chúng đối với Hà Nội - trái tim của cả nước.

Ca khúc “Tình yêu Hà Nội” của nhạc sĩ Hoàng Vân khiến người nghe cảm nhận được nét sang trọng và thanh lịch, rất tình

cảm và gần gũi của một Hà Nội những năm giữa thế kỷ 20; Hà Nội của những ngày tháng cam go mà lại thật thanh thản, yên bình. “Tôi yêu Hà Nội, những sớm mùa thu/ Soi gương mặt hồ, xanh biếc trời mây/ Khi xa Hà Nội, càng thấy yêu hơn/ Tôi yêu Hà Nội có những người con/ Đi xa ngàn dặm, theo tiếng gọi thiêng/ Tên anh để lại, nhớ thương cho mọi người...”. Một Hà Nội bình dị đi vào lòng người với những hình ảnh thân quen trong cuộc sống hàng ngày. Khi đi xa lại càng thêm nhớ yêu.

“Hà Nội mùa thu” là một trong những sáng tác nổi tiếng nhất của nhạc sĩ Vũ Thanh. Bài hát như lời tự tình của đôi trai gái nhưng dẫn dắt người nghe nhớ về mùa thu lịch sử Hà Nội ngày Bác Hồ đọc Tuyên ngôn độc lập: “Như băng khuâng, nghe gió đưa/ Vang vọng giữa Ba Đình/ Lời Người thu năm ấy, màu cờ thu năm ấy, vẫn đây xanh trời mây”... Trải nhiều gian khó, Hà Nội vẫn kiên cường chiến đấu và sản xuất, là trái tim và là niềm tin, hy vọng của toàn dân tộc trong sự nghiệp đấu tranh thống nhất đất nước, xây dựng Tổ quốc: “Thu đi dài năm tháng/ Vinh quang và duyên dáng/ Cho ta khuôn mặt sáng ngời/ Dáng vóc của Thủ đô/ Ôi sao yêu quý, Hà Nội ơi”... Lời ca da diết mang nỗi nhớ khắc khoải về mùa thu “năm ấy” được thể hiện qua từng câu hát đi vào lòng người. “Hà Nội mùa thu” còn mang ý nghĩa về sức sống mãnh liệt của Thủ đô: từng phải trải qua biết bao cuộc kháng chiến trường kỳ với những khó khăn, gian khổ nhưng Hà Nội “vẫn ngát xanh, xanh mùa thu”. Sau khi ra đời, ca khúc lập tức được đông đảo người yêu nhạc nồng nhiệt đón nhận và được đánh giá là một trong những tác phẩm xuất sắc nhất viết về mùa thu Hà Nội.

Cũng là tuyệt phẩm về mùa thu Hà Nội, Trịnh Công Sơn đã chất lọc những phần linh hồn tinh túy nhất của mảnh đất ngàn năm văn hiến vào tuyệt phẩm “Nhớ mùa thu Hà Nội”. Những lời ca đẹp nhất, những giai điệu xôn xang nhất của mùa thu Hà Nội đã được Trịnh Công Sơn viết nên bằng trái tim sâu nặng với đất và người nơi đây. “Hà Nội mùa thu, cây cơm nguội vàng, cây bàng lá đỏ/ Nằm kề bên nhau, phố xưa nhà cổ, mái ngói thâm nâu/ Hà Nội mùa thu, mùa thu Hà Nội/ Mùa hoa sữa về thơm từng ngọn gió/ Mùa cỏm xanh về, thơm bàn tay nhỏ/ Cốm sữa via hè, thơm bước chân qua”... Nỗi nhớ vừa hiện hữu, vừa vô hình, không hướng về ai nhưng cũng hướng về tất cả Hà Nội của Trịnh Công Sơn đã khơi gợi được niềm đồng cảm của bao thế hệ người yêu nhạc. Mỗi độ thu về cùng gió heo may, hương cốm mới, cả một trời ký ức trong lòng những người yêu Hà Nội lại bồi hồi sống dậy. Người đi xa nhớ một Hà Nội trong ảo ảnh, hình dung. Người ở gần nhớ một Hà Nội của dĩ vãng.

... Với những giai điệu và lời thơ ấy, các nhạc sĩ đã nói hộ tình cảm của con người nơi đây. Hà Nội luôn là trái tim với nhịp đập trong sáng, bay bổng và đầy thi vị. Hà Nội sao mà đẹp và yêu đến thế! **BẢO CHÂU**

TIÊN VỀ HÀ NỘI

(1949)

Trích

Tempo di marcia Nhạc và lời: VĂN CAO

Trùng trùng quân đi như sóng Lốp lốp đoàn quân tiến về Chúng ta đi nghe vui lúc quân thù đầu hàng cờ ngày nào tung bay trên phố

**“Giao lộ sáng tạo”
tại 7 công trình di sản lịch sử
tiêu biểu**

Lễ hội Thiết kế sáng tạo Hà Nội 2024 do UBND thành phố Hà Nội và Hội Kiến trúc sư Việt Nam chỉ đạo; Sở Văn hóa và Thể thao Hà Nội và Tạp chí Kiến trúc thực hiện; có sự đồng hành của Văn phòng đại diện UNESCO tại Hà Nội... sẽ diễn ra từ ngày 9 - 17/11/2024.

Lần đầu tiên, Lễ hội Thiết kế Sáng tạo Hà Nội với chủ đề “Giao lộ sáng tạo của Thủ đô” được thí điểm hình thành dọc theo 7 công trình di sản lịch sử tiêu biểu của Hà Nội với hàng trăm hoạt động sáng tạo sôi nổi thuộc các lĩnh vực kiến trúc, thiết kế, mỹ thuật, trình diễn, điện ảnh, quảng cáo... “Giao lộ sáng tạo” không chỉ thí điểm một tuyến trải nghiệm về kinh tế sáng tạo cho thành phố trong tương lai, mà hơn thế, còn là nơi thể hiện tiềm năng sáng tạo của thành phố, góp phần cộng hưởng, kết nối và thu hút các nguồn lực sáng tạo; đánh thức tinh thần sáng tạo của các thế hệ người dân Hà Nội.

Khu vực chính diễn ra Lễ hội là Quảng trường Cách mạng tháng Tám, kết nối trục Bắc - Nam (phố Lý Thái Tổ - Lê Thánh Tông) và Trục Đông - Tây (độc Bác Cổ - phố Tràng Tiền), gồm các công trình kiến trúc nổi bật như Cung Thiếu nhi Hà Nội, Nhà khách Chính phủ (Bắc Bộ Phủ) Nhà hát Lớn, Bảo tàng Lịch sử Quốc gia, Đại học Tổng hợp... và 5 vườn hoa Lý Thái Tổ, Cổ Tân, vườn hoa Diên Hồng... trên tuyến.

Tuyến trải nghiệm của Lễ hội sẽ là dịp đưa các công trình kiến trúc nổi bật, gắn liền với lịch sử Hà Nội đến gần hơn với đời sống người dân. Một số công trình lần đầu tiên mở cửa đón khách tham quan như Công trình Nhà khách Chính phủ và một số tour tham quan được “kích hoạt” như: tham quan Nhà hát Lớn, Đại học Tổng hợp... Các hoạt động sáng tạo được tổ chức tại đây sẽ là cuộc đối thoại giữa công trình hiện hữu, gắn ký ức cộng đồng với những ý tưởng sáng tạo mới để nhấn mạnh vai trò của giới trẻ trong tiếp nối, phát huy các giá trị của dân tộc trong phát triển ngành công nghiệp sáng tạo, thúc đẩy Thủ đô phát triển thực sự xứng tầm là trung tâm sáng tạo của cả nước.

Lễ hội chủ trì gần 100 hoạt động sáng tạo. Điểm nhấn là các công trình biểu tượng, sắp đặt mô hình không gian sáng tạo, hoạt động triển lãm - trưng bày, các hoạt động biểu diễn nghệ thuật, trải nghiệm, các tọa đàm, hội thảo quốc tế và trong nước thuộc lĩnh vực sáng tạo... Đồng thời, tinh thần sáng tạo cũng được lan tỏa tại khắp các không gian di sản văn hóa, không gian sáng tạo, các làng nghề truyền thống trên khắp các tuyến phố, các địa bàn quận, huyện, thị xã của Thủ đô.

“Lắng nghe” công trình gắn ký ức cộng đồng

● **Chuyến tàu hành trình đánh thức di sản.** (Ảnh: TA)

Các hoạt động sáng tạo “Lễ hội Thiết kế sáng tạo Hà Nội 2024” sẽ là cuộc đối thoại giữa công trình hiện hữu, gắn ký ức cộng đồng với những ý tưởng sáng tạo mới để nhấn mạnh vai trò của giới trẻ trong tiếp nối, phát huy các giá trị của dân tộc trong phát triển ngành công nghiệp sáng tạo, thúc đẩy Thủ đô phát triển thực sự xứng tầm là trung tâm sáng tạo của cả nước.

Để sáng tạo không chỉ khu trú trong không gian lễ hội, mà còn lan tỏa đến từng người dân, Lễ hội phát đi thông điệp kêu gọi các tổ chức, cá nhân, cơ quan, cơ sở kinh doanh trên địa bàn thành phố cùng cộng hưởng sáng tạo, trưng bày tại chỗ các “sáng kiến sáng tạo” của mình. Hứa hẹn, Nhân dân và du khách Thủ đô sẽ được sống trong không khí của một “bữa tiệc sáng tạo” độc đáo, thú vị.

Vị thế Hà Nội - Thành phố “nhạc trưởng sáng tạo”

Theo Nghị quyết số 15-NQ/TW, Hà Nội là Trung tâm đầu não chính trị, hành chính của quốc gia, là Trung tâm Văn hóa, Giáo dục Đào tạo và Khoa học Kỹ thuật của cả nước. Vị thế “Thành phố nhạc trưởng sáng tạo” dựa trên tiềm lực to lớn của một siêu đô thị 10 triệu dân và phát triển nhanh chóng với tỉ lệ đô thị hóa khoảng 55 - 60%.

Trong sự phát triển ấy, công nghiệp văn hóa được định hình dần trở thành ngành kinh tế mũi nhọn theo Nghị quyết số 09-NQ/TU. Nhiều hoạt động thúc đẩy ngành công nghiệp văn hóa của Thủ đô đã được khuyến khích, trong đó có Lễ hội Thiết kế Sáng tạo Hà Nội bắt đầu được tổ chức, trở thành sự kiện thường niên của thành phố.

● **Bên trong tháp nước Hàng Đậu - công trình nghệ thuật đặc sắc của Lễ hội Thiết kế Sáng tạo Hà Nội 2023.** (Ảnh: Nhật Quang)

Năm 2019, Hà Nội vinh dự trở thành thành viên Mạng lưới các Thành phố sáng tạo của UNESCO. Đây là cơ hội lớn để Thủ đô định vị thương hiệu, quảng bá hình ảnh trên mọi lĩnh vực sáng tạo văn hóa, thúc đẩy sáng tạo và công nghiệp văn hóa. 5 năm qua, Thành phố đã có những bước đi cụ thể để hiện thực hóa các cam kết khi gia nhập Mạng lưới và tiếp tục nỗ lực thực hiện các giải pháp để củng cố vị thế, định vị thương hiệu Thành phố sáng tạo.

Lễ hội năm thứ 4 được tổ chức trong bối cảnh Hà Nội đang hiện thực hóa các sáng kiến khi tham gia Mạng lưới các Thành phố Sáng tạo của UNESCO. Chính thức gia nhập từ năm 2019, Hà Nội là thành phố đầu tiên của Việt Nam trở thành thành viên của Mạng lưới. Với vai trò Thành phố “nhạc trưởng sáng tạo”, vị thế sáng tạo của Hà Nội đã lan tỏa đến nhiều địa phương và hiện nay, cả nước có thêm thành phố Hội An và Đà Lạt tham gia Mạng lưới này.

Theo BTC, việc tổ chức Lễ hội là một trong những hoạt động ý nghĩa nhằm củng cố thương hiệu “Thành phố sáng tạo Hà Nội”. Qua mỗi năm, các chủ đề và quy mô của Lễ hội ngày một mở rộng và trở thành ngày hội của giới sáng tạo và người yêu văn hoá Thủ đô. Lễ hội được tổ chức thường niên như một sáng kiến cấp quốc tế của Hà Nội tạo nên sự cộng hưởng và nguồn cảm hứng cho sáng tạo trong Nhân dân. Lễ hội đã thúc đẩy cho quá trình phát triển mạng

lưới Nhà thiết kế sáng tạo trẻ, hỗ trợ các không gian sáng tạo và ra mắt Trung tâm điều phối hoạt động sáng tạo thời gian tới.

Được tổ chức vào dịp kỷ niệm 70 năm giải phóng Thủ đô, hoạt động của Lễ hội mang đậm dấu ấn ký ức Hà Nội, đánh thức, gợi nhắc ký ức lịch sử và sức mạnh sáng tạo của các thế hệ người dân Thủ đô. Thông qua Lễ hội, công chúng thêm trân trọng lịch sử, trân trọng quá khứ và khơi nguồn sáng tạo để kế thừa và tiếp nối những giá trị sáng tạo mà các thế hệ trước đã xây đắp và để lại.

Nơi gửi gắm tình yêu, niềm tự hào về Hà Nội

Trước đó, tại Lễ hội thiết kế sáng tạo Hà Nội 2023 với chủ đề “Dòng chảy” truyền đi thông điệp: Thiết kế sáng tạo - Đánh thức di sản công nghiệp, giúp biến đổi các nhà máy, kho xưởng đang “say ngủ” thành tổ hợp sáng tạo mang tính thẩm mỹ và giá trị giáo dục cao.

“Kiến trúc, nhà máy và vẽ giác mơ hiện đại” do kiến trúc sư Mai Hưng Trung, sáng lập của tổ chức Hanoi Ad hoc thiết kế, gồm 05 khu vực do Hà Nội Ad Hoc, Đại học Kiến trúc Hà Nội, Đại học Xây dựng Hà Nội và Nhà máy Xe lửa Gia Lâm đồng thực hiện. Triển lãm đan xen giữa khai phá tài liệu lịch sử về những di sản công nghiệp hoạt động trên mảnh đất Hà Nội và khai phá tinh thần kiến tạo giá trị văn hóa mới mẻ.

Pavilion kiến trúc ngoài trời “Bến chèo” do kiến trúc sư Lê Quang Thạch - Công ty kiến trúc nội thất AVALO thiết kế, được đặt tại khu vực sân Cầu lặn chìm của nhà máy. Thiết kế pavilion kiến trúc “Bến chèo” được lấy cảm hứng từ ký ức của Nhà Ga đường sắt, nơi trung chuyển, nơi cửa chia xa, nơi cửa gặp lại, là nơi mang đến ký ức, những cuộc gặp gỡ, đoàn tụ...

Pavilion kiến trúc & nghệ thuật tại “Phân xưởng nóng” do kiến trúc sư Nguyễn Hồng Quang - Toob studio thực hiện trưng bày những ghi chép về những hiện vật tồn tại trong phân xưởng, cũng như cung cấp chuỗi tư liệu hình ảnh của các cơ sở công nghiệp khác ở Việt Nam. Lấy cảm hứng từ tác phẩm “Tinh tương đối” của nghệ sĩ thị giác M. C. Escher, nhóm tác giả mong muốn đem lại cảm giác vô tận khi khám phá không gian bằng cách di chuyển trên những cốt sàn có cao độ khác nhau.

Tại khu vực Tháp nước Hàng Đậu, trưng bày “Sắp đặt nước và Di sản Tháp nước Hàng Đậu” là một trải nghiệm không gian nghệ thuật sắp đặt ánh sáng từ vật liệu tái chế và hệ thống sắp đặt âm thanh của nước rất độc đáo, tái hiện lại âm thanh của nước trong tự nhiên. Kiến trúc sư Cao Thế Anh và họa sĩ Nguyễn Đức Phương thực hiện không gian nghệ thuật này.

Các “Lễ hội thiết kế sáng tạo Hà Nội” khẳng định sức sống và nguồn lực sáng tạo của Hà Nội; kết nối các nhà thiết kế sáng tạo trẻ trong nhiều lĩnh vực khác nhau, như kiến trúc, mỹ thuật, âm nhạc, sân khấu, công nghệ... cho phát huy các nguồn lực văn hóa, thúc đẩy mạnh mẽ sự phát triển của cộng đồng sáng tạo, qua đó chung niềm tự hào về Hà Nội hôm nay và khát khao cho Hà Nội ngày mai.

Nguyên Trưởng đại diện Văn phòng UNESCO tại Hà Nội Christan Manhart từng chia sẻ với truyền thông: “Hà Nội, với di sản văn hóa nổi bật và số lượng lớn những người sáng tạo, đang sở hữu những tiềm năng to lớn để sáng tạo làm chất xúc tác cho sự phát triển kinh tế - xã hội. Các nhân tài Việt Nam đang cho chúng ta thấy một lần nữa tinh thần đổi mới của họ, đóng góp cho việc dựng xây thành phố, vì lợi ích của mỗi công dân nơi đây như thế nào”.

Giữa lòng Hà Nội, các nhà sáng tạo gửi gắm tình yêu qua những không gian nghệ thuật, gắn với di sản văn hóa, lịch sử, thiên nhiên, thân thiện môi trường. Các thiết kế đã phát huy truyền thống lịch sử văn hóa đất Kinh kỳ ngàn năm, góp phần phát triển của ngành công nghiệp văn hóa sáng tạo của Thủ đô. **THUY DƯƠNG**

“Hoàng tử chèo” đấu đấu với sự phát triển của văn hóa Thủ đô

Hà Nội là nơi chấp cánh cho ước mơ được đắm mình trong thế giới nghệ thuật chèo của NSND Quốc Chiêm. Bởi vậy, kinh qua các vị trí, từ người nghệ sĩ cho tới công tác quản lý, ông luôn đấu đấu góp sức vì văn hóa của Hà Nội nói riêng và sự phát triển của Thủ đô nói chung.

● NSND Quốc Chiêm.

Danh xưng “Hoàng tử chèo” đã ra đời từ vai diễn xuất sắc

Tối 13/7/2024 vừa qua, tại Rạp Đại Nam, Hà Nội, Nhà hát Chèo Hà Nội ra mắt vở chèo cổ “Luu Bình - Dương Lễ” với bản phục dựng công phu, đầy tâm huyết của NSND Trần Quốc Chiêm gửi tới đông đảo khán giả Thủ đô Hà Nội. Những tưởng nghệ thuật sân khấu cổ truyền đã từ lâu không còn được nhiều sự quan tâm của khán giả, nhưng không trong đêm ra mắt và các đêm diễn sau đó khán phòng Rạp Đại Nam không còn một ghế trống và khán giả liên tục vỗ tay tán thưởng các nghệ sĩ trong suốt vở diễn.

Vở chèo cổ “Luu Bình - Dương Lễ” là một trong bảy vở chèo cổ kinh điển của nghệ thuật sân khấu chèo Việt Nam. Có được sự thành công này bên cạnh sự đóng góp của các nghệ sĩ trẻ, xứng đáng là những thế hệ kế tiếp để lưu giữ và phát triển những giá trị truyền thống làm nên bản sắc của bộ môn nghệ thuật chèo, thì bản dựng của NSND Trần Quốc Chiêm cũng rất tâm huyết trong việc gìn giữ những yếu tố mẫu mực của chèo cổ, chi tiết và tỉ mỉ từng động tác, từng điệu hát để nổi bật những giá trị bản sắc của chèo. Sự “chắc tay” của người phục dựng cùng kinh nghiệm dày dặn trên sân khấu của các nghệ sĩ tài năng đã góp phần tạo nên sức hút của vở diễn.

Danh xưng “Nghệ sĩ chèo Quốc Chiêm” hay “Hoàng tử chèo” không xa lạ gì với giới văn hóa nghệ thuật cả nước nói chung và Thủ đô nói riêng. Là người con quê lúa Thái Bình, cũng như bạn bè cùng trang lứa, cậu bé Trần Quốc Chiêm được lớn lên trong những câu hát ru, những làn điệu chèo ngọt ngào của mẹ, của làng quê yêu thương. Và, mạch nguồn ấy cứ âm thầm ngấm vào tâm hồn rồi dưỡng nuôi ước mơ bay bổng của Quốc Chiêm - một cây văn nghệ của trường, của đội chèo thôn Cao Sơn.

Năm học lớp 7, đọc được thông báo trường Nghệ thuật sân khấu Việt Nam tuyển diễn viên trên báo, Quốc Chiêm liền rủ mấy người bạn cùng lên Hà Nội thử sức. Dù nhỏ tuổi nhất - mới tuổi 13 nhưng Quốc Chiêm đã trở thành lọt vào mắt xanh của những nghệ sĩ chèo gạo cội lúc bấy giờ. Mười bảy tuổi, Quốc Chiêm tạm biệt mẹ cha, khăn gói lên Hà Nội theo đuổi giấc mơ nghệ thuật - một giấc mơ được vun đắp từ những điệu chèo của làng quê, từ lời thề hứa sẽ xứng đáng với sự hy sinh nơi chiến trường của anh trai cho sự bình yên của Tổ quốc. Năm

● Hoàng tử Quốc Chiêm và cô Tấm Lâm Bằng trong vở chèo “Tấm Cám”. (Ảnh: NVCC)

1979, ngay sau khi tốt nghiệp Quốc Chiêm về công tác tại Đoàn chèo Hà Nội. Và cũng tại nơi đây đã chứng kiến sự trưởng thành, đơm hoa kết trái của một tài năng chèo.

Còn nhớ, suốt thập kỷ 80, 90 của thế kỷ trước, vở chèo “Nàng Sita” được ra mắt và đã thành công hơn cả sự mong đợi, tạo thành một hiện tượng trong giới sân khấu lúc bấy giờ. Góp phần vào thành công đó có một phần không nhỏ của cặp đôi nghệ sĩ trẻ Quốc Chiêm (Hoàng tử Poliem) - Lâm Bằng (nàng Sita). Những suất diễn được tổ chức liên tục, có khi một ngày diễn liền ba suất. Khán giả phải xếp hàng mua vé, riêng vé tập thể phải đăng ký từ tháng này đến tháng sau. Và mọi người luôn bày tỏ lòng ái mộ chàng hoàng tử Poliem điển trai, có giọng hát truyền cảm, âm áp, diễn xuất tự nhiên. Với một người nghệ sĩ còn gì hạnh phúc hơn khi khán giả gặp Quốc Chiêm ở ngoài đời gọi là “Hoàng tử Poliem” thay cho tên thật. Danh xưng “Hoàng tử chèo” đã ra đời từ vai diễn xuất sắc như thế...

Luật Thủ đô “đón đầu” về văn hóa, “tiếp sức” cho văn hóa

Đó là mong muốn của NSND Quốc Chiêm khi bày tỏ suy nghĩ về các nội dung trong Luật Thủ đô (sửa đổi) đã được Quốc hội thông qua ngày 28/6/2024. Đã từng là Phó Giám đốc Sở VH,TT&DL Hà Nội (nay là Sở Văn hóa và Thể thao Hà Nội) nên NSND Quốc Chiêm rất hiểu về giá trị của pháp luật nói chung và một đạo luật đặc thù nói riêng đối với sự phát triển chung và phát triển văn hóa Thủ đô. Trong một lần trả lời truyền thông về Luật Thủ đô, theo ông, Hà Nội là Thủ đô, trung tâm chính trị - văn hóa - kinh tế của cả nước, bởi thế việc phát triển văn hóa là một trong những nhiệm vụ trọng tâm của Thành phố. Những chính sách, cơ chế đặc thù sẽ tạo ra những hành lang pháp lý rất quan trọng để văn hóa ở Hà Nội phát triển. Luật Thủ đô năm 2012 đã có những quy định chung về bảo tồn và phát triển văn hóa. Tuy nhiên, qua thời gian các quy định đã không còn phù hợp với thực tiễn vận động của đời sống văn hóa, nhất là khi Thành phố đang tập trung đẩy mạnh các ngành công nghiệp văn hóa, xây dựng Thành phố sáng tạo.

Luật Thủ đô (sửa đổi) đã thể chế hóa Nghị quyết số 15-NQ/TW với một số cơ chế đặc thù mới để phát triển văn hóa Thủ đô như: xây dựng Trung tâm công nghiệp văn hóa theo quy hoạch; giao HĐND Thành phố Hà Nội quy định nội dung, mức hỗ trợ cao hơn quy

định hiện hành đối với văn nghệ sĩ, nghệ nhân, người thực hành di sản văn hóa phi vật thể; cho phép áp dụng đầu tư theo phương thức đối tác công - tư (PPP) trong lĩnh vực văn hóa... Đáng chú ý, Luật có quy định đầu tư mới vào một số ngành công nghiệp văn hóa gồm: điện ảnh, nghệ thuật biểu diễn, mỹ thuật, nhiếp ảnh và triển lãm, du lịch văn hóa; cho phép thành lập Quỹ Bảo tồn di sản và phát triển văn hóa Thủ đô. Những đề xuất trong nhóm chính sách văn hóa này có vai trò rất quan trọng, thúc đẩy sự phát triển văn hóa Thủ đô, nhất là trong phát triển các ngành công nghiệp văn hóa. Với số lượng di tích và số lượng nghệ nhân trong lĩnh vực di sản văn hóa phi vật thể được Nhà nước phong tặng đứng đầu cả nước, Thủ đô Hà Nội cần phải có quy định đặc thù, vượt trội về bảo tồn di sản, hỗ trợ cho văn hóa, phát triển không gian sáng tạo, trung tâm văn hóa...

“Tôi mong muốn Luật Thủ đô (sửa đổi) đóng vai trò “đón đầu” về văn hóa, “tiếp sức” cho văn hóa, để văn hóa Thủ đô phát triển xứng tầm với truyền thống nghìn năm Thăng Long - Hà Nội, để Thủ đô Hà Nội thực sự là trung tâm hội tụ, kết tinh văn hóa của cả nước. Những chính sách văn hóa là cơ sở nền tảng góp phần xây dựng văn hóa người Hà Nội hào hoa, thanh lịch, nghĩa tình, văn minh, tiêu biểu cho văn hóa, lương tri và phẩm giá con người Việt Nam; đưa văn hóa, con người Hà Nội trở thành nguồn lực nội sinh để phát triển bền vững Thủ đô”, NSND Quốc Chiêm bày tỏ.

Cũng cần nói thêm rằng, sau những cống hiến hết mình trên sân diễn, NSND Quốc Chiêm được phân công làm công tác quản lý, kinh qua những vị trí như: Giám đốc Nhà hát Chèo Hà Nội; Phó Giám đốc Sở VH,TT&DL Hà Nội. Đến tuổi nghỉ hưu, NSND Quốc Chiêm tiếp tục gắn bó với văn nghệ Thủ đô khi được văn nghệ sĩ tin tưởng giao trọng trách là: Chủ tịch Hội Liên hiệp Văn học Nghệ thuật Hà Nội trong 2 nhiệm kỳ liên tiếp (2016 - 2021 và 2021 - 2026). Năm 2020, ông được tin tưởng giao nhiệm vụ là Ủy viên Đảng, Đoàn của Hội Liên hiệp văn học - nghệ thuật Việt Nam. Đại hội đại biểu MTTQ Việt Nam thành phố Hà Nội trong 2 khóa gần đây 2019 - 2024 và 2024 - 2029 tin tưởng bầu chọn ông cho vị trí Phó Chủ tịch không chuyên trách Ủy ban MTTQ Việt Nam thành phố Hà Nội...

Dù ở vị trí nào NSND Quốc Chiêm cũng luôn đấu đấu vì nghệ thuật. Khi là Giám đốc

Nhà hát Chèo Hà Nội, ông mạnh dạn đưa ra ý tưởng mở rộng không gian diễn xướng cho sân khấu chèo. Những vở diễn mới của Nhà hát Chèo Hà Nội không gian biểu diễn không còn bị bó hẹp trong chiều chèo vốn được mặc định từ xưa mà được tỏa ra cả sân khấu hộp cùng những thiết kế mỹ thuật, đạo cụ, cảnh trí phù hợp, góp phần “mở lối” cho sân khấu chèo trở nên hấp dẫn, hiện đại và gần gũi hơn nhu cầu thưởng thức của khán giả.

Ở vị trí Chủ tịch Hội Liên hiệp Văn học Nghệ thuật Hà Nội, ông luôn gạt đi những khó khăn, trở ngại để dành tâm sức, thời gian nghỉ cách làm thế nào đổi mới phương thức quản lý, hoạt động của Hội Liên hiệp; tập hợp, cổ vũ, phát huy sức sáng tạo, tâm huyết cống hiến cho văn nghệ Hà Nội nói riêng và cả nước nói chung của hơn 4000 văn nghệ sĩ Thủ đô. Những thành tích của Hội Liên hiệp từ năm 2016 đến nay như: UBND TP Hà Nội tặng Cờ đơn vị xuất sắc phong trào thi đua các năm 2018, 2020, 2021; Bằng khen về các hoạt động kỷ niệm 1010 năm Thăng Long - Hà Nội; Cờ đơn vị hoàn thành xuất sắc phong trào thi đua từ năm 2018 đến năm 2021 do Liên hiệp các Hội Văn học Nghệ thuật Việt Nam tặng... thì có sự góp sức không nhỏ của vị “thuyền trưởng” tâm huyết này.

Bản thân NSND Quốc Chiêm với vai trò là nghệ sĩ và nhà quản lý cũng nhận được rất nhiều sự ghi nhận, bằng khen của cơ quan quản lý Nhà nước: trong sự nghiệp của mình ông đã dành 5 Huy chương Vàng và 3 Huy chương Bạc trong các hội diễn; được phong tặng NSND năm 2015; nhiều Bằng khen của Bộ VH,TT&DL vì những thành tích xuất sắc trong xây dựng và tổ chức hoạt động nghệ thuật biểu diễn...

Vĩ thanh

Có rất nhiều điều để kể về NSND Quốc Chiêm trong vai trò của một người nghệ sĩ chèo xuất sắc luôn đấu đấu với sự phát triển của nghệ thuật chèo, trong vai trò của người quản lý văn hóa, nghệ thuật thông qua các vị trí ông đã và đang kinh qua, mà trong khuôn khổ của bài báo này không thể kể hết, như một làn điệu chèo mãi ngân nga trong lưu luyến.

Vì thế, để kết bài báo này xin kể một câu chuyện thú vị về ông thường được giới nghệ sĩ chèo nhắc đến. Đó là khi ở vị trí Giám đốc Nhà hát Chèo ông đã dũng cảm vượt qua dị nghị dư luận để chia tay với một con người tưởng chừng như đã rơi vào ngõ cụt không lối thoát. Khi phóng viên đề nghị NSND Quốc Chiêm kể lại câu chuyện đó, ông cười xòa: “Chuyện nhỏ thôi mà, có gì đâu mà kể. Hồi đó NSND Quốc Anh (nguyên Quyền Giám đốc Nhà hát Chèo Hà Nội từ năm 2018 đến năm 2022 nghỉ hưu - PV) là một nghệ sĩ trẻ, tài năng nhưng cũng rất cá tính. Sau những xích mích tại đơn vị công tác cũ, Quốc Anh bị nghỉ việc. Biết chuyện, tôi đã về tận quê mời Quốc Anh gia nhập Đoàn chèo Hà Nội. Nhiều người biết chuyện lo lắng, can ngăn, nhưng tôi chỉ đơn giản nghĩ: Điều quan trọng nhất là đưa một con người trở lại với cuộc đời, nghiệp diễn. Muốn vậy phải cố tìm ra yếu tố tốt từ con người đó để bồi dưỡng, nhân lên dần dần. Và tôi đã làm được!”

Được biết, nghệ sĩ Quốc Anh từ một người tưởng như vĩnh viễn bỏ nghiệp diễn, tại Nhà hát Chèo Hà Nội đã được bồi dưỡng, uốn nắn để dần dần trở thành nghệ sĩ chèo giỏi, gạt hái rất nhiều huy chương trong các hội diễn và để lại nhiều vai diễn ấn tượng, trở thành Đảng viên, được phong NSND năm 2016 và năm giữ cương vị lãnh đạo Nhà hát. Khi NSND Quốc Anh, Quyền Giám đốc Nhà hát Chèo Hà Nội nhận chế độ hưu vào năm 2022, trong buổi chia tay nhiều anh chị em nghệ sĩ Nhà hát đã khóc khi nhắc đến những kỷ niệm gắn bó với một người nghệ sĩ, một người anh sống tình cảm, chân thành, gần gũi...

XUÂN HOA - HUƠNG GIANG

Bưu điện tỉnh Quảng Ninh hỗ trợ người dân nộp hồ sơ dịch vụ công trực tiếp và trực tuyến

● Công an tỉnh Quảng Ninh - Bưu điện tỉnh Quảng Ninh ký kết hợp tác về việc tiếp nhận hồ sơ, trả kết quả giải quyết thủ tục hành chính qua dịch vụ công ích. (Ảnh: BĐQN)

● Điểm tư vấn hỗ trợ thực hiện dịch vụ công trực tiếp và trực tuyến. (Ảnh: Công Thành)

● Nhân viên Bùi Thị Thu Thảo (Bưu điện thị xã Đông Triều) hướng dẫn khách hàng làm các thủ tục hành chính. (Ảnh: BĐQN)

Là tỉnh đi đầu trong triển khai chuyển trả kết quả giải quyết thủ tục hành chính qua dịch vụ bưu chính công ích, từ năm 2014, Bưu điện tỉnh Quảng Ninh đã phối hợp với các sở, ngành, địa phương tổ chức cung ứng các dịch vụ bưu chính, hướng dẫn người dân làm các thủ tục hành chính công ngay tại nhà, chuyển phát các loại giấy tờ: Chứng minh nhân dân, căn cước công dân, hộ chiếu, hộ khẩu, giấy đăng ký xe, giấy phép lái xe, hồ sơ bảo hiểm xã hội, hồ sơ lý lịch tư pháp, các giấy tờ, thủ tục liên quan đến đất đai... Điều này đã đem lại sự tiện ích, hài lòng, niềm vui cho người dân.

Hân hoan bởi sự tiện ích từ dịch vụ Bưu điện

Cầm thẻ bảo hiểm y tế mới trên tay, bà Nguyễn Quỳnh Mai, 68 tuổi (huyện Bình Liêu, tỉnh Quảng Ninh) không nén nổi niềm vui. Những năm gần đây, chân bà bị đau xương khớp nên việc di chuyển rất vất vả. Khi biết phải đi đổi thẻ bảo hiểm y tế mới, bà Mai lo lắng, được người hàng xóm chia sẻ về dịch vụ bưu điện công ích, bà đã gọi điện cho cán bộ bưu điện. Ngay ngày hôm sau, cán bộ bưu điện có mặt tại nhà bà, hướng dẫn bà làm các thủ tục đổi thẻ, sau đó thẻ bảo hiểm y tế của bà Mai được nhân viên bưu điện chuyển phát đến tận nhà đúng thời gian hạn.

Bà Mai tâm sự: "Tôi thực sự xúc động và vui khi mình không phải đi đâu mà vẫn có thể đổi thẻ bảo hiểm y tế mới. Tôi thấy dịch vụ này rất có ích, tiện lợi vì giảm đáng kể thời gian đi lại, giảm công sức và chi phí di chuyển. Chưa kể, người cao tuổi như tôi, chân đau, đi lại khó khăn, đây là cách làm hiệu quả để nâng cao chất lượng dịch vụ công do Nhà nước cung cấp".

Cũng trong niềm hân hoan vì sự tiện lợi đến với mình, anh Hoàng Văn Tâm, 51 tuổi (huyện Tiên Yên, Quảng Ninh) chia sẻ: "Trước đây, mỗi lần đổi giấy phép lái xe, tôi rất ngại. Vì tôi phải xin nghỉ làm, mất thời gian đi đi lại lại, phát sinh

chi phí đi đường, vì có thể thiếu giấy tờ, đường sá xa xôi, rồi phải xếp hàng chờ đợi để nộp hồ sơ, nhận kết quả. Khi biết thủ tục tiếp nhận hồ sơ và trả kết quả giải quyết thủ tục hành chính qua dịch vụ bưu chính công ích qua các thông tin đại chúng, sau khi có giấy khám sức khỏe, tôi đã gọi điện tới Bưu điện huyện hỗ trợ tôi thủ tục đổi giấy phép xe mà không phải đến Trung tâm Phục vụ hành chính công huyện nộp hồ sơ, trong thời gian ngắn, tôi đã nhận được giấy phép lái xe mới với niềm hân hoan. Tôi đã chia sẻ với người thân trong gia đình và bạn bè tôi vì sự tiện lợi của dịch vụ bưu chính công ích này".

Thay vì phải đi hàng chục cây số xuống Trung tâm Hành chính công tỉnh để làm thủ tục đề nghị cấp Phiếu lý lịch tư pháp thì nay chị Hoàng Thị Oanh, 24 tuổi (TP Cẩm Phả, Quảng Ninh) dễ dàng đến Bưu điện thành phố để được hướng dẫn, hỗ trợ. Chị Oanh chỉ cần mang theo căn cước công dân hoặc hộ chiếu còn giá trị sử dụng; điện thoại thông minh có cài đặt VNeID, tên và mật khẩu ứng dụng VNeID của người làm lý lịch tư pháp đến bưu cục cấp huyện hoặc các điểm Bưu điện - Văn hóa tại địa phương, chị Oanh đã được cán bộ cung cấp tờ khai yêu cầu cấp Phiếu lý lịch tư pháp và hỗ trợ các thao tác nộp hồ sơ trực tuyến.

● Bưu tá Bùi Thị Tuyết (Bưu cục Đông Triều) chuyển phát căn cước cho khách hàng. (Ảnh: BĐQN)

Bưu điện Quảng Ninh nâng cao chất lượng phục vụ

Theo Giám đốc Bưu điện tỉnh Quảng Ninh Phạm Thị Hải Yến, tại Quảng Ninh, 100% các điểm phục vụ đã triển khai thực hiện việc tiếp nhận hồ sơ giải quyết thủ tục hành chính: 150 điểm (34 Bưu cục cấp 1, 2, 3 và 116 điểm Bưu điện văn hóa xã đang hoạt động); Phục vụ người dân theo nhu cầu tại địa chỉ đến tận cấp xã và tuyên truyền hướng dẫn người dân ứng dụng công nghệ thông tin đăng ký hồ sơ hành chính công trực tuyến theo cấp độ 3, 4 gắn với tuyên truyền sử dụng dịch vụ bưu chính công ích.

Giám đốc Bưu điện tỉnh Quảng Ninh cho biết thêm: "Việc đẩy mạnh tiếp nhận hồ sơ, trả kết quả giải quyết thủ tục hành chính qua dịch vụ bưu chính công ích đã góp phần cải cách hành chính, cải thiện các chỉ số cạnh tranh của tỉnh, nâng cao chất lượng phục vụ của các cơ quan nhà nước, đảm bảo người dân, doanh nghiệp có thể thực hiện dịch vụ công mọi lúc, mọi nơi; tiết kiệm được thời gian, chi phí, công sức, thuận tiện trong việc nộp hồ sơ tại các điểm giao dịch của bưu điện gần nhất, không phải đi xa xếp hàng chờ đợi để nộp hồ sơ, nhận kết quả, tạo sự công khai, minh bạch, ngăn ngừa tiêu cực có thể phát sinh".

Bưu điện tỉnh Quảng Ninh các cấp luôn phối hợp với các đơn vị trong việc tuyên truyền về dịch vụ tiếp nhận, trả kết quả qua bưu chính công ích. Đồng thời cử cán bộ đi đào tạo về kiến thức, kỹ năng nghiệp vụ tại các cơ quan chuyên môn để nhân viên bưu điện nắm chắc các quy định nhằm hỗ trợ, hướng dẫn người dân thực hiện dịch vụ công một cách hiệu quả nhất. Chỉ trong 9 tháng đầu năm 2024, Bưu điện tỉnh đã tổ chức 12 lớp đào tạo với 1.200 lượt người tham gia tập huấn về quy trình nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ, nhân viên, người lao động trực tiếp tham gia dịch vụ tiếp nhận hồ sơ, trả kết quả giải quyết thủ tục hành chính qua bưu điện.

Bưu điện tỉnh Quảng Ninh đã phối hợp với Sở Tư pháp triển khai cung cấp dịch vụ tiếp nhận hồ sơ yêu cầu cấp Phiếu lý lịch tư pháp và hỗ trợ công dân nộp hồ sơ trực tuyến, hồ sơ trên ứng dụng định danh và xác thực điện tử VNeID tại các điểm phục vụ của Bưu điện; Phối hợp Công an tỉnh Quảng Ninh (Phòng Quản lý Xuất nhập cảnh) chuyển phát hồ sơ và trả kết quả cấp thị thực, thẻ tạm trú, gia hạn tạm trú cho người nước ngoài tại Quảng Ninh nộp trên cổng dịch vụ công Bộ Công an qua dịch vụ bưu chính công ích; Phối hợp xây dựng Dự thảo Đề án thí điểm mô hình Trung tâm Phục vụ hành chính công một cấp thuộc UBND tỉnh Quảng Ninh; ký thỏa thuận bổ sung về tiếp nhận hồ sơ cấp đổi và trả kết quả giấy phép lái xe tại các điểm phục vụ của Bưu điện; phối hợp với Trung tâm sát hạch lái xe và Giám sát giao thông vận tải đường bộ Quảng Ninh, Trường Cao đẳng Công nghiệp và Xây dựng Uông Bí, Trường Cao đẳng Than... về tiếp nhận hồ sơ và trả kết quả học tập, chứng chỉ đào tạo nghề, giấy phép lái xe hạng A1, A2, B1, B2, C, D, E, FC... qua dịch vụ bưu chính công ích; Ký thỏa thuận với Trung tâm sát hạch lái xe và Giám sát giao thông vận tải đường bộ Quảng Ninh về tuyển sinh học lái xe ô tô, mô tô, Trường Đại học Công nghiệp Quảng Ninh, Trường Cao đẳng Việt - Hàn, Trường Cao đẳng Y tế Quảng Ninh về liên kết tư vấn tuyển sinh nhằm truyền thông sâu rộng đến vùng sâu, vùng xa, hải đảo... về công tác đào tạo nguồn nhân lực của tỉnh.

Bưu điện tỉnh tiếp tục tham mưu với UBND tỉnh, Sở Thông tin và Truyền thông, các sở, ban, ngành địa phương, trong việc tuyên truyền qua các kênh thông tin đại chúng: Đài phát thanh xã, huyện, mạng xã hội facebook, zalo, phát tờ rơi... về công tác cải cách hành chính, dịch vụ công trực tuyến cấp độ 3, 4 và dịch vụ tiếp nhận, trả kết quả qua bưu chính công ích.

Với sự đổi mới, sáng tạo, quyết liệt, đẩy mạnh triển khai dịch vụ bưu chính công ích trong tiếp nhận, trả kết quả giải quyết thủ tục hành chính, Bưu điện tỉnh Quảng Ninh đã tạo thuận lợi nhất, mang lại sự hài lòng, niềm vui cho người dân và doanh nghiệp trong quá trình giải quyết thủ tục hành chính, nâng cao chỉ số cải cách hành chính của tỉnh, việc đẩy mạnh chuyển đổi số quốc gia theo hướng hiệu quả, thiết thực, đóng góp tích cực, tạo bút phá phát triển kinh tế - xã hội của đất nước; góp phần hoàn thành các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội năm 2024 và giai đoạn 2021 - 2025 của Chính phủ.

CÔNG THÀNH - THÙY DƯƠNG

